

CENTRUM DORADZTWA ROLNICZEGO W BRWINOWIE

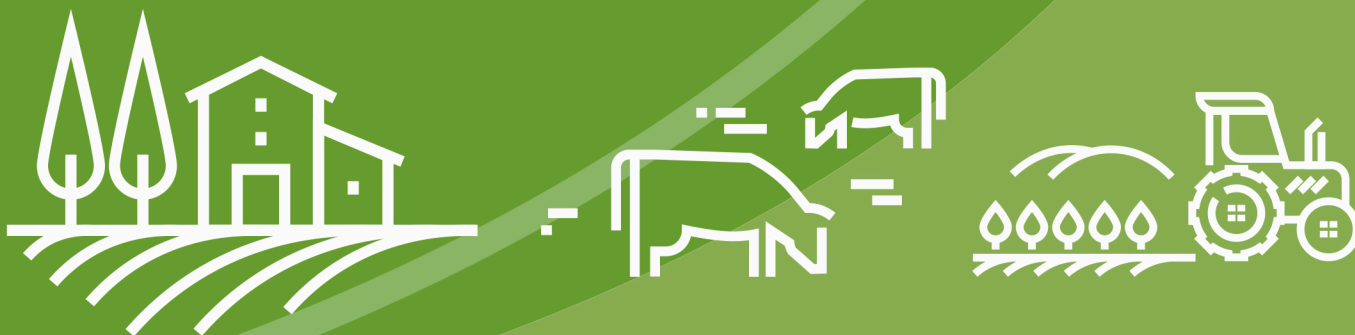
ODDZIAŁ W POZNANIU

PROWADZENIE GOSPODARSTWA ROLNEGO

PORADNIK

Zakładanie działalności
rolniczej

2020 rok

**CENTRUM DORADZTWA ROLNICZEGO W BRWINOWIE
ODDZIAŁ W POZNANIU**

**PROWADZENIE
GOSPODARSTWA ROLNEGO
– poradnik –**

**ZAKŁADANIE
DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ**

Poznań 2020

**Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie
Oddział w Poznaniu**

ISBN 978-83-60232-97-2

Opracowanie:

Łukasz Bocheński, Iwona Kajdan Zysnarska,
Kacper Mytko, Oskar Wysocki
(CDR w Brwinowie Oddział w Poznaniu)

Beata Filipiak, Łukasz Laskowski
(CDR w Brwinowie)

Projekt okładki i skład tekstu:

Alicja Zygmanska

Druk: Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie
Oddział w Poznaniu,
61-659 Poznań, ul. Winogrody 63,
tel. 61 823 20 81, e-mail: poznan@cdr.gov.pl, www.cdr.gov.pl
zlec. nr 9/2020, nakład 500 egz.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
1 NABYCIE ZIEMI ROLNEJ	6
1.1. Nabycie nieruchomości do 1 ha przez osobę fizyczną nie będącą rolnikiem	8
1.2. Nabycie nieruchomości rolnej o powierzchni powyżej 1 ha przez osobę nie będącą rolnikiem	9
1.3. Nabycie gruntów rolnych przez rolnika	10
1.4. Dzierżawa	11
1.5. Kontrola	13
2 WPIS DO EWIDENCJI PRODUCENTÓW	14
3 UBEZPIECZENIE W KRUS	22
3.1. Ubezpieczenie społeczne rolników	22
3.2. Ubezpieczenie zdrowotne	29
4 UBEZPIECZENIA OBOWIĄZKOWE	33
4.1. Ubezpieczenie OC rolnika	34
4.2. Ubezpieczenie budynków	36
4.3. Ubezpieczenie upraw rolnych	39
4.4. Ubezpieczenie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych	41
5 PODATKI W DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ	44
5.1. Podatek rolny (podatek gruntowy)	44
5.2. Podatek dochodowy – działy specjalne produkcji rolnej	50
5.3. Podatek VAT – zasady ogólne albo ryczałt	54
5.4. Podatek akcyzowy	58
5.5. Podatek od nieruchomości	60
5.6. Podatek od środków transportowych	63
6 ZAŁĄCZNIKI	66
BIBLIOGRAFIA	84

WSTĘP

Prowadzenie gospodarstwa rolnego w obecnych czasach nie należy do łatwych przedsięwzięć. Z jednej strony, wymaga posiadania ogromnej wiedzy technologicznej i ekonomicznej w ramach produkcji rolnej, prowadzenia analizy sytuacji na rynku czy możliwości skorzystania z dofinansowania, a z drugiej – wiąże się ze spełnieniem określonych warunków i nakłada na rolnika szereg obowiązków.

Oddajemy w Państwa ręce opracowanie, które – w zamierzeniu autorów – stanowi poradnik, obejmujący istotne aspekty i formalności niezbędne przy podejmowaniu działalności rolniczej. Pierwszym omawianym zagadnieniem jest znajomość procedury nabywania ziemi rolnej przez osobę fizyczną oraz posiadanych kwalifikacji rolniczych, uwzględniających odpowiednie wykształcenie i staż pracy.

Warto wiedzieć, że producent rolny, aby otrzymać wsparcie ze środków Unii Europejskiej administrowanych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa lub Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, jest zobowiązany do uzyskania numeru identyfikacyjnego oraz wpisu do krajowego systemu ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności. Dlatego, w opracowaniu omówione zostały szczegółowe zasady wpisu do ewidencji wraz z formularzem wniosku.

Kolejne zagadnienia przedstawione w publikacji dotyczą obowiązku zgłoszenia do ubezpieczeń w KRUS oraz zawarcia umowy ubezpieczeń majątkowych (obowiązkowych), takich jak: ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej rolników, OC pojazdów mechanicznych, upraw rolnych czy budynków, wchodzących w skład gospodarstwa.

Prowadzenie działalności rolniczej wiąże się także z obowiązkiem odprowadzania podatków. Podstawy opodatkowania, ulgi i zwolnienia, stawki podatku od środków transportu czy nieruchomości, a także obowiązki podatnika podatku od towarów i usług, zasady ustalania dochodu z działów specjalnych produkcji rolnej oraz ubiegania się o zwrot podatku akcyzowego to zagadnienia szeroko omawiane w ostatniej części poradnika.

Niniejsza publikacja została opracowana na podstawie obowiązujących przepisów prawnych. Zawiera definicje podstawowych pojęć, tj. m.in.: *rolnik*, *gospodarstwo rolne*, *działalność rolnicza*, *producent rolny*, *kwalifikacje rolnicze*, *rolnik ryczałtowy*, *usługi rolnicze*, *produkty rolne* i in.

Uzupełnieniem poradnika są wzory wniosków oraz LISTA SPRAWDZAJĄCA „Chcę utworzyć gospodarstwo rolne, obejmująca wymagania, obowiązki i zwolnienia (Załącznik nr 1). Wypełniając listę, dowiemy się, jakie niezbędne kroki (formalności) należy wykonać, by nabyć i prowadzić gospodarstwo rolne. Wymogi zawarte w liście są obszerniejsze niż zagadnienia przedstawione w publikacji.

1 NABYCIE ZIEMI ROLNEJ

Osoba planująca założyć gospodarstwo rolne i zostać rolnikiem, w pierwszej kolejności musi stać się posiadaczem gruntów rolnych, na których będzie mogła prowadzić uprawę lub chów zwierząt. W posiadanie gruntów rolnych można wejść na kilka sposobów: zakupić, wydzierżawić, otrzymać w spadku lub darowiznie. Postaramy się przybliżyć najczęstsze formy nabycia gruntów rolnych oraz formalności z tym związane.

Pierwszą i najczęstszą formą pozyskania gruntów rolnych jest zakupienie na wolnym rynku od rolnika czy osoby fizycznej. Można też skorzystać z oferty samorządu terytorialnego (gminy, powiatu) albo Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, którzy zarządzają zasobami własności rolnej skarbu państwa.

Zakup gruntów rolnych od 2016 roku odbywa się z pewnymi ograniczeniami wynikającymi z *ustawy z dnia 14 kwietnia 2016 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1362)* oraz *ustawy z dnia 14 kwietnia 2016 r. o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz zmianie niektórych ustaw (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 869)*. Ograniczenia wynikające z ww. ustaw mają na celu wsparcie rozwoju rodzinnych gospodarstw rolnych, zmniejszyć spekulację na rynku ziemi rolnej czy też ograniczyć przekształcenie użytków rolnych na działki budowlane. Ustawa o kształtowaniu ustroju rolnego określa, jakie obowiązki musi spełnić nabywca gruntów rolnych i jaką powierzchnię gruntów może nabyć osoba nie posiadająca kwalifikacji rolniczych.

Wymogi odnośnie nabywców gruntów rolnych dotyczą:

- posiadania kwalifikacji rolniczych.
- zamieszkiwania na terenie gminy, w której znajduje się nieruchomość.
- prowadzenia osobistego gospodarstwa rolnego.

Wymóg dotyczący **kwalifikacji rolniczych** uznaje się za spełniony, jeżeli zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 2 *ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego* osoba fizyczna uzyskała:

- wykształcenie rolnicze zasadnicze zawodowe, zasadnicze branżowe, średnie, średnie branżowe lub wyższe, lub
- tytuł kwalifikacyjny lub tytuł zawodowy, lub tytuł zawodowy mistrza w zawodzie przydatnym do prowadzenia działalności rolniczej i posiada co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie, lub
- wykształcenie wyższe inne niż rolnicze i posiada co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie albo wykształcenie wyższe inne niż rolnicze i ukończone studia podyplomowe w zakresie związanym z rolnictwem, albo wykształcenie średnie lub średnie branżowe inne niż rolnicze i posiada co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie, lub
- wykształcenie podstawowe, gimnazjalne, zasadnicze zawodowe lub zasadnicze branżowe inne niż rolnicze i posiada co najmniej 5-letni staż pracy w rolnictwie.

Za staż pracy, uznaje się okres, w którym osoba fizyczna:

- podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników, lub
- prowadziła działalność rolniczą w gospodarstwie rolnym o obszarze nie mniejszym niż 1 ha stanowiącym jej własność, przedmiot użytkowania wieczystego, przedmiot samoistnego posiadania lub dzierżawy, lub
- była zatrudniona w gospodarstwie rolnym na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę, wykonując pracę związaną z prowadzeniem działalności rolniczej, lub
- wykonywała pracę związaną z prowadzeniem działalności rolniczej w charakterze członka spółdzielni produkcji rolnej, lub
- odbyła staż, o którym mowa w art. 53 ust. 1 ustawy z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obejmujący wykonywanie czynności związanych z prowadzeniem działalności rolniczej,
- pracowała w indywidualnym gospodarstwie rolnym (okres pracy potwierdzony zaświadczeniem wydanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 1990 r. o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy).

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie kwalifikacji rolniczych posiadanych przez osoby wykonujące działalność rolniczą (Dz. U. z 2012 r. poz. 109, zm. z 2019 r. poz. 837) określa:

- kierunki studiów wyższych, których ukończenie uznaje się za posiadanie wykształcenia wyższego rolniczego;
- zawody, których posiadanie uznaje się za wykształcenie średnie rolnicze, średnie branżowe rolnicze, zasadnicze zawodowe rolnicze lub zasadnicze branżowe rolnicze;
- zagadnienia objęte zakresem studiów podyplomowych, ze względu na które uznaje się te studia za studia podyplomowe, których zakres jest związany z rolnictwem;
- tytuły kwalifikacyjne, tytuły zawodowe oraz tytuły zawodowe mistrza w zawodzie przydatnym do prowadzenia działalności rolniczej;
- rodzaje dowodów potwierdzających posiadanie kwalifikacji rolniczych, o których mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego.

Drugi wymóg dotyczący zamieszkiwania na terenie gminy, w której znajduje się nieruchomość uznaje się za spełniony w momencie dokonania meldunku na pobyt stały w urzędzie gminy, na terenie której znajduje się nieruchomość. Przepisy określające wymogi zostały zawarte w *ustawie z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności* (Dz. U. z 2010 r. Nr 217, poz. 1427 z późn.zm.).

Trzeci wymóg dotyczący osobistego prowadzenia gospodarstwa rolnego jest spełniony, jeżeli osoba:

- a) pracuje w tym gospodarstwie,
- b) podejmuje wszelkie decyzje dotyczące prowadzenia działalności rolniczej w tym gospodarstwie.

Aby odpowiedzieć na pytanie, jakie dokumenty należy złożyć do KOWR, aby nabyć ziemię rolną przeanalizujemy 3 najczęstsze przypadki zakupu gruntów rolnych:

- nabycie nieruchomości do 1 ha przez osobę niebędącą rolnikiem,
- nabycie nieruchomości rolnej powyżej 1 ha przez osobę nie będącą rolnikiem,
- nabycie nieruchomości rolnej przez rolnika.

1.1. Nabycie nieruchomości do 1 ha przez osobę fizyczną nie będącą rolnikiem

Nabycie nieruchomości rolnej o powierzchni do 1 ha od osoby fizycznej jest najprostszym sposobem wejścia w posiadanie gruntów rolnych. Tego typu zakupy zostały wyłączone z większości wymogów odnośnie zakupu ziemi, postawionych w *ustawie o kształtowaniu ustroju rolnego*. Nabywca nieruchomości nie musi zamieszkiwać w gminie, w której znajdują się grunty rolne, prowadzić gospodarstwa rolnego osobiście czy posiadać kwalifikacji rolniczych. Dlatego osoby fizyczne nie będące rolnikami mogą bez przeszkód i bez zgody KOWR nabyć nieruchomość rolną.

Jednak przy zakupie gruntów o powierzchni od 0,3 ha do 1 ha, należy zwrócić uwagę na prawo pierwokupu, z którego może skorzystać KOWR lub dzierżawca nieruchomości.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 *ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego*, prawo pierwokupu przysługuje dzierżawcy nieruchomości rolnej, jeżeli:

- umowa dzierżawy została zawarta w formie pisemnej i ma datę pewną oraz była wykonywana co najmniej przez 3 lata, licząc od tej daty oraz
- nabywana nieruchomość rolna wchodzi w skład gospodarstwa rodzinnego dzierżawcy.

Jeżeli spełnione są powyższe wymogi, o treści warunkowej umowy sprzedaży nieruchomości rolnej zawiadamia się dzierżawcę tej nieruchomości. Wówczas dzierżawca w terminie miesiąca może wykonać prawo pierwokupu (tzn. może on nabyć nieruchomość objętą ww. umową na warunkach określonych w umowie). Stosowne oświadczenie o wykonaniu prawa pierwokupu, sporządzone w formie aktu notarialnego, należy przedłożyć sprzedającemu. Natomiast w przypadku nie wykorzystania przez dzierżawcę prawa pierwokupu lub braku dzierżawcy, prawo pierwokupu przysługuje z mocy ustawy Krajowemu Ośrodkowi Wsparcia Rolnictwa.

Jeżeli w okresie 30 dni ani dzierżawca ani KOWR nie zdecyduje się na skorzystanie z tej możliwości, wówczas możemy stać się pełnoprawnym właścicielem nieruchomości.

Nabywca nieruchomości zakupując grunty musi pamiętać o dwóch kwestiach:

- 1) jeżeli nieruchomość położona jest na obszarach wiejskich i ma powierzchnię powyżej 0,3 ha, wówczas nie może jej zbyć, ani przekazać innej osobie przez 5 lat od nabycia (z wyjątkiem wyrażenia zgody przez KOWR);
- 2) jeżeli nabywca nieruchomości posiada też inne grunty rolne i suma powierzchni tych nieruchomości rolnych przekroczy 1 ha, wówczas osoba będzie zobowiązana do prowadzenia działalności rolniczej oraz zamieszkania na terenie gminy, w której znajduje się przynajmniej jedna z części zakupowanej nieruchomości.

Jednak w większości przypadków nabycie 1 ha gruntów rolnych nie jest wystarczające, aby prowadzić gospodarstwo rolne, które będzie przynosić odpowiednie dochody. W momencie kiedy zdecydujemy się na zakup nieruchomości o powierzchni powyżej 1 ha, będziemy zobowiązani spełnić kilka wymagań wynikających z przepisów ustawy o *kształtowaniu ustroju rolnego*.

1.2. Nabycie nieruchomości rolnej o powierzchni powyżej 1 ha przez osobę nie będącą rolnikiem

Jeżeli zdecydujemy się na nabycie ziemi rolnej o powierzchni powyżej 1 ha, nie będąc rolnikiem będzie wiązało się to ze spełnieniem wymogów ustawy o *kształtowaniu ustroju rolnego* oraz złożeniem odpowiednich dokumentów do KOWR o wyrażenie zgody na nabycie nieruchomości. Osoba nabywająca grunty przede wszystkim będzie musiała spełnić warunki, jakie wymagane są od rolnika indywidualnego:

- a) posiadać kwalifikacje rolnicze określone w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego. Potwierdzeniem kwalifikacji jest dyplom potwierdzający ukończenie odpowiedniej szkoły, a w razie potrzeby również dokumenty potwierdzające staż pracy. W przypadku braku odpowiedniego wykształcenia należy odbyć studia podyplomowe lub ukończyć kurs nadający kwalifikacje zawodowe;
- b) zobowiązać się do prowadzenia działalności rolniczej na nabywanej nieruchomości rolnej. Zobowiązanie ma zapobiegać pozostawianiu ziemi odłogiem. Z zasady grunty rolne mają służyć do produkcji żywności lub paszy dla zwierząt, a tym samym przynosić korzyści rolnikowi i gospodarce narodowej;
- c) zobowiązać się do zamieszkiwania w okresie 5 lat od dnia nabycia nieruchomości rolnej na terenie gminy, na obszarze której położona jest jedna z nieruchomości rolnych, która wejdzie w skład tworzonego gospodarstwa rodzinnego.

Dokumenty, które należy złożyć do KOWR obejmują:

- 1) „wniosek osoby fizycznej zamierzającej utworzyć gospodarstwo rodzinne” (Załącznik nr 2)¹, w ramach którego przedstawia się:
 - wykaz działek które planuje się nabyć,
 - cel, dla którego nieruchomość rolna jest nabywana,
 - sposób wykorzystania nieruchomości,
- 2) dokumenty poświadczające kwalifikacje rolnicze,
- 3) wypis z ewidencji gruntów i budynków dla zbywanej nieruchomości rolnej,
- 4) odpis księgi wieczystej lub zaświadczenie wydane na podstawie zbioru dokumentów prowadzonego dla zbywanej nieruchomości rolnej, lub informacja o numerze z księgi wieczystej dostępnej w centralnej bazie danych ksiąg wieczystych,
- 5) zaświadczenie o przeznaczeniu zbywanej nieruchomości rolnej w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
- 6) oświadczenie zbywcy nieruchomości rolnej o zamiarze zbycia nieruchomości rolnej na rzecz wnioskodawcy,
- 7) dowód uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 10 zł.

KOWR na rozpatrzenie wniosku ma 30 dni. Jednak w przypadku bardziej skomplikowanych spraw, czas ten może ulec wydłużeniu do 90 dni, w trakcie których możemy zostać poproszeni o uzupełnienie dokumentów lub złożenie dodatkowych wyjaśnień. Po otrzymaniu zgody na naby-

¹ http://www.kowr.gov.pl/uploads/pliki/ukur/07012020/kowr_wniosek_nabywca_os_fiz_utworzyc_gosp_rodz.pdf

cie nieruchomości możemy przystąpić do dokonania transakcji. Podobnie, jak przy nabyciu gruntów poniżej 1 ha, istnieje prawo pierwokupu przez dzierżawcę oraz KOWR, dlatego też notariusz sporządza umowę warunkową, która obowiązuje przez 30 dni. Jeżeli opcja pierwokupu nie zostanie wykorzystana wówczas stajemy się właścicielem nieruchomości rolnej.

Jednocześnie musimy pamiętać o zobowiązaniach, które podjęliśmy, tj. osobiste prowadzenie gospodarstwa rolnego przez 5 lat, zamieszkanie na terenie gminy, gdzie znajduje się przynajmniej jedna z nieruchomości rolnych. W związku z tym należy pamiętać o obowiązku dokonania meldunku w urzędzie gminy, aby wywiązać się z zobowiązań zawartych we wniosku, który został złożony do KOWR. Podjęte zobowiązania skutkują także brakiem możliwości zbycia nieruchomości przez 5 lat bez zgody KOWR.

W tym przypadku oprócz wniosku nabywcy, również osoba zbywająca nieruchomość musi złożyć wniosek do KOWR o wyrażenie zgody na sprzedaż nieruchomości osobie nie będącej rolnikiem. Właściciel nieruchomości musi wskazać, że nie było możliwości zbycia nieruchomości innemu rolnikowi indywidualnemu. KOWR prowadzi portal ogłoszeń, na którym można zamieszczać ogłoszenia o sprzedaży nieruchomości. Ogłoszenie na portalu musi być opublikowane przez 30 dni. Jednocześnie cena za grunt rolny musi odzwierciedlać wartość, za którą faktycznie zbywca chce sprzedać nieruchomość, nie może ona być zawyżona w taki sposób, aby ograniczyć możliwość zawarcia transakcji. Ponadto zbywca nieruchomości rolnej składa wniosek do KOWR o wyrażenie zgody na sprzedaż, w którym podaje informacje o nabywcy, sprzedawanych gruntach rolnych, wypis z ewidencji gruntów i budynków, zaświadczenie o przeznaczeniu nieruchomości w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy oraz dowód uiszczenia opłaty skarbowej. Wymogu odnośnie wniosku zbywcy nieruchomości nie stosuje się m.in.:

- a) do osoby bliskiej,
- b) jednostki samorządu terytorialnego,
- c) Skarbu Państwa lub działającym na jego rzecz KOWR.

W momencie uzyskania pozytywnej decyzji z Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na nabycie oraz zbycie nieruchomości możemy zawrzeć akt notarialny, w ramach którego stajemy się właścicielem gruntów rolnych oraz zaciągamy zobowiązania zgodnie z ustawą o *kształtowaniu ustroju rolnego*.

1.3. Nabycie gruntów rolnych przez rolnika

Nabycie nieruchomości rolnych przez rolnika jest trzecim i najprostszym sposobem pozyskania nieruchomości.

Procedura w tym przypadku ma trochę inny charakter. Kupując grunty rolne poniżej 1 ha nie trzeba przekładać dokumentów do KOWR, jednocześnie nie funkcjonuje prawo pierwokupu przez KOWR dla tego typu nieruchomości. W momencie uzgodnienia warunków między kupującym i sprzedającym wystarczy udać się do notariusza w celu sporządzenia aktu notarialnego. Tak samo ma to miejsce, gdy zdecydujemy się nabyć nieruchomość o powierzchni większej niż 1 ha, która jest położona w gminie zamieszkania rolnika lub gminie sąsiedniej. Warunkiem jest, aby gospodarstwo, w skład którego będą wchodzić zakupywane nieruchomości, nie przekroczyło powierzchni 300 ha.

Wówczas KOWR nie wymaga złożenia wniosku o zgodę na nabycie nieruchomości rolnej oraz nie korzysta z prawa pierwokupu. Dlatego też zawarcie umowy kupna sprzedaży przed notariuszem nie jest objęte dodatkowymi ograniczeniami, ale należy pamiętać, że będziemy zobowiązani do prowadzenia uprawy na zakupionych gruntach.

Sposób nabywanie gruntów rolnych przez rolnika zmieni się w momencie gdy nieruchomość znajduje się w gminie oddalonej od naszego miejsca zamieszkania (inna niż gmina zamieszkania lub gmina granicząca). W takim przypadku musimy złożyć wniosek do KOWR o wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości rolnej. Wówczas dopiero po wyrażeniu zgody przez KOWR będzie można nabyć grunty rolne.

Ustawa o kształtowaniu ustroju rolnego w zakresie zakupu gruntów (zakup, darowizna, spadek) nie jest stosowana do nabycia gruntów od osób bliskich zbywającego, tj.:

- zstępnych (dzieci, wnuki, prawnuki),
- wstępnych (rodzice, dziadkowie, pradziadkowie),
- rodzeństwo,
- dzieci rodzeństwa,
- rodzeństwo rodziców,
- małżonka,
- osoby przysposabiające i przysposobione,
- pasierbów.

Osoby te bez przeszkód mogą stać się posiadaczami gruntów rolnych bez konieczności zgłaszania tej informacji do KOWR oraz nie muszą posiadać wykształcenia rolniczego, ani zobowiązywać się do osobistego prowadzenia gospodarstwa. W stosunku do tych osób KOWR nie posiada prawa pierwokupu nieruchomości rolnej.

1.4. Dzierżawa

Alternatywną dla kupna gruntów rolnych jest ich dzierżawa od osoby fizycznej lub od KOWR albo jednostki samorządu terytorialnego. Decydując się na dzierżawę gruntów rolnych, nie podlega się obostrzeniom, które obowiązują przy zakupie gruntów. Pozwala to w stosunkowo prosty sposób pozyskać grunty do prowadzenia gospodarstwa rolnego.

Natomiast przystępując do przetargu na dzierżawy gruntów rolnych z zasobów własności rolnej skarbu Państwa, którymi administruje KOWR, osoba musi spełnić wymogi stawiane rolnikom (KOWR w pierwszej kolejności zobowiązany jest zaoferować grunty dla rolników indywidualnych).

Aby przystąpić do przetargu osoba musi mieć status rolnika indywidualnego, czyli:

- co najmniej 5 lat zamieszkiwać w gminie, na obszarze której jest położona jedna z nieruchomości rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego oraz w innej gminie przez okres bezpośrednio poprzedzający zmianę miejsca zamieszkania, jeżeli w gminie tej jest albo była położona jedna z nieruchomości rolnych wchodzących w skład tego gospodarstwa rolnego, przy czym dowodem potwierdzającym zamieszkanie w gminie jest dokument określający zameldowanie na pobyt stały w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych,

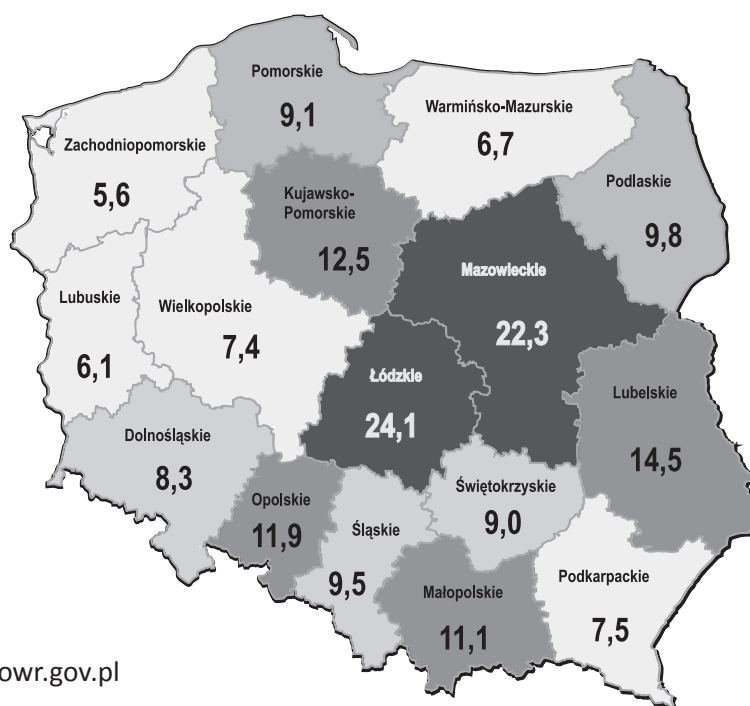
- posiadać kwalifikacje rolnicze,
- osobiście prowadzić gospodarstwo rolne, o powierzchni łącznej mniejszej niż 300 ha użytków rolnych, przez okres co najmniej 5 lat (wymóg ten nie dotyczy rolników, którzy w dniu ogłoszenia wykazu nieruchomości Zasobu przeznaczonych do dzierżawy mają nie więcej niż 40 lat lub realizują warunki określone w decyzji o przyznaniu pomocy w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach PROW na lata 2014-2020),
- nie posiadać zaległości z tytułu zobowiązań finansowych wobec KOWR, Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- nieruchomość wystawiana do przetargu położona jest w gminie zamieszkania rolnika lub w gminie graniczącej z tą gminą.

Jeżeli uda się spełnić wszystkie wymagania osoba może przystąpić do przetargu. Czynsz dzierżawny określany jest w średniej cenie decytony (dt) pszenicy na hektar. Ceny pszenicy co 6 m-cy w formie obwieszczenia podaje Prezes Głównego Urzędu Statystycznego². W II kwartale 2019 roku cena ta wynosiła 67,20 zł/dt.

W 2019 roku w ramach przetargów, KOWR oddał w dzierżawę 44 233 ha gruntów rolnych, a liczba zawartych umów wyniosła 4 888, zaś średni koszt dzierżawy 1 ha gruntów rolnych wyniósł 7,8 dt pszenicy, co w przeliczeniu na zł wynosi około 524 zł

Mapa 1

Średnia wysokość czynszu dzierżawnego uzyskanego w 2019 roku (w dt pszenicy/ha) w poszczególnych województwach.

Źródło: www.kowr.gov.pl

² <https://stat.gov.pl/sygnalne/komunikaty-i-obwieszczenia/lista-komunikatow-i-obwieszczen/obwieszczenie-w-sprawie-sredniej-krajowej-ceny-skupu-pszenicy-w-i-polroczu-2019-r-,55,12.html>

Wygrywając przetarg na dzierżawę gruntów rolnych będziemy zobowiązani do prowadzenia produkcji rolnej na wydzierżawionych gruntach rolnych z zachowaniem ich w dobrej kulturze rolnej.

1.5. Kontrola

Jak można zauważyć, stając się posiadaczem gruntów rolnych powyżej 1 ha, zobowiązani jesteśmy do realizacji wymogów określonych w *ustawie o kształtowaniu ustroju rolnego*. Jednocześnie wymogi te podlegają kontroli przez KOWR.

Wymogi podlegające kontroli dotyczą zobowiązań wynikających z ustawy, tj.:

- w okresie 5 lat od nabycia nieruchomości, nie podjął lub zaprzestał prowadzenia gospodarstwa rolnego, a w przypadku osoby fizycznej osobistego prowadzenia gospodarstwa rolnego, w skład którego weszła nabyta nieruchomość rolna,
- oddał w posiadanie nabytą nieruchomość rolną bez zgody KOWR³,
- nie wykonuje zobowiązania:
 - prowadzenia działalności rolniczej na nabywanej nieruchomości rolnej,
 - zamieszkiwania w okresie 5 lat od dnia nabycia nieruchomości na terenie gminy, na obszarze której położona jest jedna z nieruchomości rolnych, która wchodzi w skład jego gospodarstwa,
- nie wykorzystuje nieruchomości na cele rolnicze,
- nie rozpocznie inwestycji w terminie 12 miesięcy od dnia nabycia nieruchomości rolnej albo nie zrealizuje inwestycji w terminie określonym przez niego we wniosku o nabycie nieruchomości rolnej.

Osoby przeprowadzające kontrole są upoważnione i mają m.in. prawo do:

- wstępu na teren nieruchomości rolnych kontrolowanych podmiotów,
- żądania związanych z przedmiotem kontroli:
 - pisemnych lub ustnych informacji,
 - okazywania i udostępniania dokumentów.

W przypadku nie spełnienia wymogów, do których był zobowiązany nabywca ziemi rolnej, KOWR może wystąpić do sądu o **nabycie własności tej nieruchomości**, działając na rzecz Skarbu Państwa. Wówczas dokonywana jest ocena wartości rynkowej gruntu na podstawie przepisów o gospodarce nieruchomościami i może zostać dokonane przejęcie na rzecz zasobów nieruchomości rolnych Skarbu Państwa.

Więcej informacji na temat nabycia ziemi rolnej można znaleźć na stronie internetowej Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa pod adresem: <http://www.kowr.gov.pl/zasob>.

³ dotyczy zgody Dyrektora Generalnego KOWR wydanej na wniosek uczelni, o którym mowa w art. 2a ust. 4 pkt 4 ustawy.

2 WPIS DO EWIDENCJI PRODUCENTÓW

Każdy producent, będący posiadaczem zwierząt lub chcący być beneficjentem środków Unii Europejskiej administrowanych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) lub Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR), jest zobowiązany do uzyskania **numeru identyfikacyjnego** oraz **wpisu do krajowego systemu ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych** oraz **ewidencji wniosków o przyznanie płatności**. Wpis oraz nadanie numeru są czynnością łączną.

Przed złożeniem wniosku o przyznanie płatności/pomocy lub zgłoszenia rejestracji siedziby stada, producent powinien być wpisany do ewidencji producentów oraz mieć już nadany numer identyfikacyjny. Każdy podmiot składający do KOWR wnioski w ramach mechanizmów realizowanych ze środków Unii Europejskiej, również w pierwszej kolejności powinien uzyskać wpis w ewidencji producentów (EP), który będzie również identyfikatorem podmiotu w kontaktach z KOWR. Nadawany przez ARiMR numer identyfikacyjny składa się z **dziewięciu cyfr**, jest niepowtarzalny, nie przechodzi na następcę prawnego oraz należy się nim posługiwać w kontaktach z ARiMR oraz KOWR.

► Jakie przepisy, regulują zasady wpisu do ewidencji producentów?:

- Ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1853 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 września 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinien spełnić wniosek o wpis do ewidencji producentów (Dz. U. z 2019 r. poz. 1854).

► Kto może uzyskać wpis do ewidencji producentów?

Wpis do ewidencji producentów mogą uzyskać producenci rozumiani jako:

- a) producent rolny (będący rolnikiem, posiadaczem zwierząt),
- b) organizacja producentów,
- c) podmiot prowadzący zakład utylizacyjny – podmiot zajmujący się utylizacją zwłok zwierzęcych,
- d) potencjalny beneficjent.

Producent rolny – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, będąca:

- **rolnikiem;**

Za **rolnika** w rozumieniu ww. art. 4 ust. 1 lit. a rozporządzenia nr 1307/2013⁴ uważa się osobę fizyczną lub prawną, bądź grupę osób fizycznych lub prawnych, bez względu na status prawny takiej grupy i jej członków w świetle prawa krajowego, których gospodarstwo rolne jest położone na obszarze objętym zakresem terytorialnym Traktatów, określonym w art. 52 TUE w związ-

⁴ ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) NR 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009.

ku z art. 349 i 355 TFUE, oraz które prowadzą działalność rolniczą. Prowadzenie działalności rolniczej oznacza:

- produkcję, hodowlę lub uprawę produktów rolnych, w tym zbiory, dojenie, hodowlę zwierząt oraz utrzymywanie zwierząt do celów gospodarskich;
- utrzymywanie użytków rolnych w stanie, dzięki któremu nadają się one do wypasu lub uprawy bez konieczności podejmowania działań przygotowawczych wykraczających poza zwykłe metody rolnicze i zwykły sprzęt rolniczy, w oparciu o kryteria określone przez państwa członkowskie na podstawie ram ustanowionych przez Komisję, lub
- prowadzenie działań minimalnych, określanych przez państwa członkowskie, na użytkach rolnych utrzymujących się naturalnie w stanie nadającym się do wypasu lub uprawy.

- **posiadaczem zwierzęcia;**

Posiadacz zwierzęcia w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 11 *ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. z 2019 r. poz. 1149 i 1824)*, podmiot prowadzący miejsce gromadzenia zwierząt w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 4 *ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt*, podmiot prowadzący działalność nadzorowaną w rozumieniu przepisów *ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2018 r. poz. 1967)* w zakresie organizowania targów, wystaw, pokazów lub konkursów zwierząt, podmiot prowadzący działalność nadzorowaną w rozumieniu przepisów *ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt* w zakresie obrotu zwierzętami, z wyjątkiem obrotu prowadzonego w ramach działalności rolniczej w rozumieniu przepisów prawa działalności gospodarczej, pośrednictwa w tym obrocie lub skupu zwierząt oraz podmiot prowadzący rzeźnię.

Zgodnie z ww. definicją, **wpisowi do ewidencji producentów podlega:**

- 1) **posiadacz zwierzęcia** w rozumieniu ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt, gdzie:
 - **w odniesieniu do bydła** – jest to podmiot, o którym mowa w art. 2 tiret trzecie rozporządzenia nr 1760/2000 – oznacza osobę fizyczną lub prawną odpowiedzialną za zwierzęta, na stałe lub tymczasowo, w tym także w czasie transportu oraz na rynku;
 - **w odniesieniu do owiec i kóz** – jest to podmiot, o którym mowa w art. 2 lit. c rozporządzenia nr 21/2004 – oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną odpowiedzialną, nawet tymczasowo, za zwierzęta z wyjątkiem przychodni i klinik weterynaryjnych;
 - **w odniesieniu do świń** – jest to osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, władająca zwierzęciem, nawet tymczasowo.
- 2) **podmiot prowadzący miejsce gromadzenia zwierząt** w rozumieniu ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt – punkt zbiorczy i punkt skupu lub pomieszczenie, w przypadku owiec i kóz, w których bydło, świnie, owce, kozy pochodzące z różnych gospodarstw są grupowane w celu sformowania przesyłek zwierząt przeznaczonych do handlu, przy czym w przypadku bydła i świń może to być również gospodarstwo pochodzenia tych zwierząt;
- 3) **podmiot prowadzący działalność nadzorowaną** w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt

w zakresie organizowania targów, wystaw, pokazów lub konkursów zwierząt – ogrodzone miejsce, gdzie gromadzą się zwierzęta;

- 4) **podmiot prowadzący działalność nadzorowaną** w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt **w zakresie obrotu zwierzętami**, z wyjątkiem obrotu prowadzonego w ramach działalności rolniczej w rozumieniu przepisów prawa działalności gospodarczej – obrót zwierzętami, zdefiniowany jako: przywóz, umieszczanie na rynku oraz wywóz do państw trzecich, **pośrednictwa w tym obrocie lub skupu zwierząt** oraz **podmiot prowadzący rzeźnię**;
- 5) **podmiot prowadzący zakład przetwórczy lub spalarnię**.

WAŻNE!

Od 1 października 2019 r. obowiązuje nowa definicja producenta rolnego. **Producentem rolnym** jest wyłącznie rolnik w rozumieniu art. 4 ust. 1 lit. a rozporządzenia nr 1307/2013. Do 30 września 2019 r. producentem rolnym był rolnik lub posiadacz zwierzęcia lub posiadacz zwierzęcia w rozumieniu przepisów o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt. Obecnie posiadacz zwierzęcia został zdefiniowany, jako odrębny rodzaj producenta. Zatem, jeżeli wniosek o wpis do ewidencji będzie składał podmiot będący posiadaczem gospodarstwa rolnego oraz posiadaczem zwierzęcia, to na wniosku powinien oznaczyć znakiem „x” dwa rodzaje producenta, tj. producent rolny oraz posiadacz zwierzęcia. Jeżeli przykładowo, wnioskodawca będzie wyłącznie posiadaczem zwierzęcia, to powinien zaznaczyć wyłącznie jeden rodzaj producenta – posiadacz zwierzęcia.

Organizacja producentów – grupa producentów rolnych, związek grup producentów rolnych, wstępnie uznana organizacja producentów owoców i warzyw oraz uznane na podstawie przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671 z późn. zm.) organizacje producentów, zrzeszenie organizacji producentów, organizacje międzybranżowe, międzynarodowe organizacje producentów, międzynarodowe zrzeszenie organizacji producentów oraz międzynarodowe organizacje międzybranżowe; uznana organizacja producentów owoców i warzyw oraz uznane zrzeszenie organizacji producentów owoców i warzyw, ponadnarodową organizację producentów owoców i warzyw oraz ponadnarodowe zrzeszenie organizacji producentów owoców i warzyw.

Potencjalny beneficjent – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która może ubiegać się o przyznanie pomocy w ramach działań objętych programem rozwoju obszarów wiejskich, niebędącą producentem rolnym, organizacją producentów lub podmiotem prowadzącym zakład utylizacyjny.

➤ **Jakie są zasady nadawania numerów identyfikacyjnych w ewidencji producentów?**

Zasada podstawowa – w przypadku małżonków oraz podmiotów będących współposiadaczami

gospodarstwa rolnego, nadaje się jeden numer identyfikacyjny osobie, na którą współmałżonek lub współposiadacz wyraził pisemną zgodę. Oznacza to, że:

- osoba fizyczna pozostająca w związku małżeńskim, może zostać wpisana do ewidencji producentów i uzyskać numer identyfikacyjny, jeżeli małżonek wyrazi na to pisemną zgodę oraz
- współposiadacz gospodarstwa rolnego może zostać wpisany do ewidencji producentów i otrzymać numer identyfikacyjny, jeżeli pozostali współposiadacze wyrażą na to pisemną zgodę.

Zasada alternatywna – niezależnie od zasady podstawowej, regulującej kwestię wpisu do ewidencji producentów oraz nadawania numerów identyfikacyjnych, możliwe jest nadanie odrębnego numeru identyfikacyjnego, o którym mowa w pkt. 1, jeżeli Wnioskodawca prowadzi samodzielnie odrębne gospodarstwo rolne stanowiące zorganizowaną całość gospodarczą. W przypadku złożenia takiej deklaracji, Wnioskodawca jest zobowiązany do wskazania dowodów potwierdzających tę okoliczność. Dowody (dokumenty) powinny zostać dołączone do wniosku o wpis do ewidencji producentów.

Reasumując, o nadanie odrębnego numeru identyfikacyjnego ubiegać się może osoba, której małżonek ma już uprzednio nadany numer. Spełnienie tego wymagania jest warunkiem koniecznym, aby możliwe było nadanie numeru odrębnego.

W przypadku producentów rolnych, podmiotów prowadzących zakłady utylizacyjne lub potencjalnych beneficjentów, działających w formie spółki cywilnej, nadaje się jeden numer identyfikacyjny. Numer identyfikacyjny nadaje się spółce.

► Kto i jaki formularz powinien złożyć?

Wniosek o wpis do ewidencji producentów składają podmioty ubiegające się o nadanie numeru identyfikacyjnego i uzyskanie wpisu do ewidencji producentów oraz producenci już wpisani do ewidencji producentów, którzy składają zgłoszenia aktualizacyjne.

Wpisu producenta do ewidencji producentów dokonuje się na podstawie formularza wniosku o wpis do ewidencji producentów (**formularz W-1/04**, Załącznik nr 3). Oprócz formularza podstawowego, zostały przygotowane również trzy dodatkowe formularze, funkcjonujące jako załączniki do ww. wniosku:

- 1) załącznik dla organizacji producentów (**formularz W-1-1/04**) – załącznik ten jest przeznaczony wyłącznie dla wnioskodawców występujących o wpis jako organizacja producentów;
- 2) załącznik przeznaczony dla wspólników spółki cywilnej oraz współposiadaczy gospodarstwa rolnego (**formularz W-1-2/04**) – załącznik ten jest przeznaczony dla wnioskodawców, którzy:
 - prowadzą działalność w formie spółki cywilnej, posiadającej więcej niż czterech wspólników,
 - posiadają więcej niż czterech współposiadaczy gospodarstwa rolnego.
- 3) załącznik będący klauzulą informacyjną przeznaczony dla osób fizycznych, których dane zostaną przekazane przez podmiot ubiegający się o wpis do ewidencji producentów (**formularz W-1-3/04**). Wnioskodawca proszony jest o wydrukowanie i wypełnienie tego załącznika oraz przekazanie go osobie, której dane zostały podane na wniosku o wpis do ewidencji producentów lub na załącznikach do tego wniosku. Przyjęte rozwiązanie ma na celu wypełnienie

obowiązków wynikających z art. 14 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych i ma charakter fakultatywny dla osoby składającej wniosek.

► **Gdzie można otrzymać formularz wniosku o wpis do ewidencji producentów?**

Formularze wniosku o wpis do ewidencji producentów wraz z załącznikami dostępne są:

- w biurach powiatowych ARiMR,
- w oddziałach regionalnych ARiMR,
- na stronie internetowej ARiMR w formie dokumentu do ręcznego wypełnienia lub dokumentu przeznaczonego do wypełnienia w formie elektronicznej (tylko formularz W-1/04).

► **Jakie załączniki należy dołączyć do wniosku o wpis do ewidencji producentów?**

Do wniosku o wpis do ewidencji producentów należy dołączyć:

- oryginał lub urzędowo poświadczony odpis pełnomocnictwa – jeżeli został ustanowiony pełnomocnik;
Jeżeli ustanowiony pełnomocnik dokonuje zmiany rachunku bankowego (niezależnie od tego do kogo należy nowy rachunek bankowy) pełnomocnictwo należy dostarczyć w formie oryginału zawierającego notarialne poświadczenie własnoręczności podpisu lub w formie aktu notarialnego. Odstąpienie od tej zasady jest możliwe, jeżeli mocodawca (producent):
- osobiście składa wniosek o wpis do ewidencji producentów w biurze powiatowym Agencji i podczas przyjęcia wniosku, pracownik biura powiatowego zweryfikuje tożsamość producenta, na podstawie okazanego dokumentu tożsamości zawierającego zdjęcie;
- w toku prowadzonego postępowania administracyjnego (w odpowiedzi na wystosowane wezwanie), producent potwierdzi, fakt ustanowienia pełnomocnika i umocowania go m.in. w zakresie pobierania płatności.; jeżeli czynności opisane powyżej miały miejsce przy składaniu poprzedniego wniosku o wpis do ewidencji producentów;
- oryginał lub kopię dokumentu poświadczającego prawo do reprezentacji – jeżeli z wnioskiem występuje osoba prawna, jednostka nieposiadająca osobowości prawnej lub spółka cywilna;
- załącznik do wniosku dla organizacji producentów (W-1.1/04) – należy wypełnić, jeżeli z wnioskiem występuje organizacja producentów;
- załącznik do wniosku dla wspólników spółki cywilnej lub współposiadaczy gospodarstwa rolnego – należy wypełnić, jeżeli wspólników spółki cywilnej lub współposiadaczy gospodarstwa rolnego, jest więcej niż dwóch;
- kopię decyzji o uznaniu lub wstępnym uznaniu, lub wpisie do rejestru organizacji producentów, w przypadku składania wniosku o nadanie numeru identyfikacyjnego przez organizację producentów.

Jeżeli Wnioskodawca pozostający w związku małżeńskim lub osoba, która dotychczas była współposiadaczem gospodarstwa ubiega się o nadanie odrębnego od małżonka/ współposiadacza gospodarstwa numeru identyfikacyjnego i oświadczy, że samodzielnie prowadzi odrębne gospodarstwo rolne, stanowiące zorganizowaną całość gospodarczą, powinna wymienić oraz dołączyć wszystkie dowody, stanowiące potwierdzenie takiego stanu faktycznego: Dowodami mogą być: oświadczenia, dokumenty (lub ich kopie) potwierdzające fakt posiadania gruntów rolnych (akty notarialne, umowy dzierżawy, orzeczenia sądowe, decyzje administracyjne i inne), decyzja w sprawie wymiaru podatku rolnego, dowód

opłaty podatku rolnego, faktury potwierdzające zakup maszyn rolniczych, środków ochrony roślin, nawozów, nasion, ustanowiona pomiędzy małżonkami rozdzielność majątkowa, zeznania świadków. Powyższe dotyczy tylko sytuacji ubiegania się o nadanie numeru identyfikacyjnego, nie dotyczy natomiast wniosków składanych w celu zmiany danych, nawet jeżeli wnioskodawca prowadzi odrębne, samodzielne gospodarstwo rolne.

► **Proces i zasady wpisu do ewidencji producentów**

Do postępowań w sprawach indywidualnych rozstrzyganych w drodze decyzji stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Strony oraz inne osoby uczestniczące w postępowaniu, są obowiązane przedstawiać dowody oraz dawać wyjaśnienia, co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek; ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne.

Czynnością inicjującą postępowanie w sprawie wpisu do ewidencji producentów, jest złożenie wniosku o wpis do ewidencji producentów, do kierownika biura powiatowego ARiMR, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę wnioskodawcy.

Wpisu producenta do ewidencji producentów dokonuje się w drodze decyzji administracyjnej, która zawiera również informację o nadanym numerze identyfikacyjnym. Jednocześnie z wpisem do ewidencji producentów, nadawany jest numer identyfikacyjny (są to czynności występujące łącznie).

► **W jakim terminie należy złożyć wniosek o wpis do ewidencji producentów?**

Wniosek o wpis do ewidencji producentów, składa się **nie później niż w dniu złożenia wniosku o przyznanie płatności**, z tym że:

- a) producenci rolni będący posiadaczami zwierząt składają wniosek nie później niż w dniu zgłoszenia pierwszego zwierzęcia do rejestru zwierząt prowadzonego na podstawie przepisów o zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa oraz o Inspekcji Weterynaryjnej;
- b) podmioty prowadzące zakłady utylizacyjne składają wniosek nie później niż w dniu dokonania pierwszej utylizacji;
- c) producenci rolni lub potencjalni beneficjenci niewpisani do ewidencji producentów rolnych mogą złożyć wniosek łącznie z wnioskiem o przyznanie pomocy w ramach działań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2-5, 7 oraz 10-18 *ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. z 2013 r. poz. 173 oraz z 2015 r. poz. 349)*, za pośrednictwem organu właściwego do przyznania pomocy w ramach tych działań;
- d) producenci rolni lub potencjalni beneficjenci niewpisani do ewidencji producentów rolnych mogą złożyć wniosek łącznie z wnioskiem o przyznanie pomocy w ramach działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4-6 oraz 8-12 *ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2020 r. poz. 217, 300)*, za pośrednictwem organu właściwego do przyznania pomocy w ramach tych działań.

► **W jakim celu można złożyć wniosek?**

Wniosek o wpis do ewidencji producentów można złożyć w celu:

- nadania numeru identyfikacyjnego,
- zmiany danych,
- korekty danych (w odpowiedzi na wezwanie ARiMR).

► **W jaki sposób można złożyć wniosek?**

Wniosek o wpis do ewidencji producentów można złożyć:

- osobiście,
- wysłać pocztą (o dacie złożenia decyduje data stempla pocztowego),
- nadać faksem,
- za pośrednictwem ePUAP (tylko w sytuacji, gdy nie jest wymagane złożenie podpisu na wniosku przez osoby trzecie np. przez małżonka wnioskodawcy lub współposiadacza gospodarstwa rolnego).

► **Na jakie elementy należy zwrócić uwagę przy wypełnianiu wniosku o wpis do ewidencji producentów?**

Wniosek należy wypełnić czytelnie, drukowanymi literami, bez skreśleń i poprawek oraz złożyć w oznaczonym polu czytelny podpis (imię i nazwisko) Wnioskodawcy wraz z podaniem daty wypełnienia wniosku.

Informacje zawarte w formularzu powinny być aktualne i zgodne ze stanem faktycznym. Bez względu na cel złożenia wniosku, Wnioskodawca jest zobowiązany do wypełnienia wszystkich stron wniosku w obowiązujących go białych polach. Pola oznaczone kolorem szarym wypełnia pracownik Agencji.

Po wypełnieniu formularza należy sprawdzić, czy wszystkie obowiązkowe pola oznaczone na formularzu kolorem białym zostały wypełnione oraz, czy formularz został podpisany. Podczas wypełniania wniosku, należy zwrócić szczególną uwagę, aby:

- został zaznaczony cel zgłoszenia,
- została podana prawidłowa forma prawna podmiotu (np. osoba prawna),
- został wskazany rodzaj producenta (np. producent rolny).

► **W jaki sposób zmienić dane w ewidencji producentów?**

Producent jest obowiązany do zgłoszenia kierownikowi biura powiatowego Agencji każdej zmiany danych zawartych we wniosku o wpis do ewidencji producentów, w terminie 14 dni od dnia zaistnienia zmiany. Zgłoszenia zmiany danych, dokonuje się na formularzu wniosku o wpis do ewidencji producentów, wybierając cel zgłoszenia – zmiana danych. Wniosek o wpis do ewidencji producentów złożony w celu zmiany danych powinien być wypełniony kompletnie, tzn. niedopuszczalne jest stosowanie zamiast właściwych danych zwrotów takich jak: bez zmian, nie dotyczy, rozdzielność majątkowa itp. Oznacza to, iż każdorazowo wniosek złożony w celu zmiany danych musi zawierać komplet informacji wymaganych w tym wniosku. Formularz wniosku wraz z instrukcją wypełniania można pobrać ze strony internetowej ARiMR pod adresem: <http://www.arimr.gov.pl/dla-beneficjenta/wszystkie-wnioski/ewidencja-producentow.html>

W przypadku zmiany danych nie jest wymagana pisemna zgoda współmałżonka lub współposiadacza gospodarstwa rolnego.

W sytuacji, gdy producent zgłasza zmianę rachunku bankowego, a wniosek dotyczący tej zmiany przesłany został drogą pocztową lub złożony do biura powiatowego przez osobę inną niż producent, wówczas pracownik biura powiatowego zwróci się z pisemną prośbą o potwierdzenie zgłoszonej zmiany rachunku bankowego, poprzez osobiste stawiennictwo producenta w biurze powiatowym lub udzielenie pisemnej odpowiedzi na przesłane wezwanie. Należy pamiętać, że posiadaczem lub współposiadaczem wskazanego rachunku musi być producent.

Po rozpatrzeniu wniosku złożonego w celu zgłoszenia zmiany danych, kierownik biura powiatowego Agencji wydaje decyzję administracyjną, w której rozstrzyga o wprowadzeniu zmiany danych lub odmawia wprowadzenia zmiany danych.

Ponadto, zmiana danych w ewidencji producentów może być dokonywana również z urzędu na podstawie informacji pochodzących z innych ewidencji lub rejestrów publicznych prowadzonych przez organy lub podmioty wykonywujące zadania publiczne, do których Agencja ma dostęp z mocy prawa. Tego typu zmiana wprowadzona w ewidencji producentów, nie wymaga rozstrzygnięcia w drodze decyzji administracyjnej.

W przypadku zmiany danych należy wypełnić cały wniosek, nie tylko dane, które są uaktualniane. Wniosek o wpis do ewidencji producentów w celu zmiany danych należy złożyć (osobiście lub pocztą) w Biurze Powiatowym ARiMR właściwym dla miejsca zamieszkania Wnioskodawcy. Adresy biur powiatowych, w których można złożyć wniosek o wpis do ewidencji producentów w celu zmiany danych można znaleźć na stronie: www.arimr.gov.pl/o-arimr/oddzialy-regionalne.html.

► **Jak długo czeka się na nadanie numeru identyfikacyjnego?**

Kierownik biura powiatowego powinien rozpatrzyć wniosek bez zbędnej zwłoki. Załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej, nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania.

► **W jaki sposób Agencja poinformuje mnie o nadaniu numeru identyfikacyjnego?**

Wnioski o wpis do ewidencji producentów rozpatrywane są w trybie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, w związku z tym po rozpatrzeniu wniosku, Agencja wydaje decyzję o wpisie do ewidencji producentów, która za zwrotnym potwierdzeniem odbioru jest przesyłana do wnioskodawcy.

► **Kto i kiedy wyraża zgodę na wpis?**

Zgodę na wpis do ewidencji producentów wyraża małżonek wnioskodawcy lub współposiadacz gospodarstwa należącego do wnioskodawcy.

Zgoda nie jest wymagana:

- w przypadku składania wniosków w celu zgłoszenia zmiany danych;
- w przypadku wniosków o wpis do ewidencji producentów (w celu nadania numeru identyfikacyjnego), jeżeli Wnioskodawca ubiega się o nadanie numeru odrębnego od numeru nadanego małżonkowi/współposiadaczowi ze względu na to, iż prowadzi samodzielnie odrębne od małżonka gospodarstwo rolne, stanowiące zorganizowaną całość gospodarczą.

③ UBEZPIECZENIE W KRUS

3.1. Ubezpieczenie społeczne rolników

Zasady dotyczące ubezpieczenia społecznego rolników oraz opłacania z tego tytułu składek określa *ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 174, 782)*.

Ubezpieczenie realizuje Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS).

Ubezpieczenie społeczne rolników obejmuje rolników i pracujących z nimi domowników oraz pomocników rolnika, którzy:

- 1) posiadają obywatelstwo polskie lub
- 2) są uprawnieni do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 87 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2019 r. poz. 1482, 1622 i 1818) lub są zwolnieni na podstawie przepisów szczególnych z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę, gdzie za:

- **rolnika** – rozumie się pełnoletnią osobę fizyczną, zamieszkuje i prowadzi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, osobiście i na własny rachunek, działalność rolniczą w pozostającym w jej posiadaniu gospodarstwie rolnym, w tym również w ramach grupy producentów rolnych, a także osobę, która przeznaczyła grunty prowadzonego przez siebie gospodarstwa rolnego do zalesienia;

Przepisy ustawy dotyczące ubezpieczenia rolnika i świadczeń przysługujących rolnikowi stosuje się także do małżonka rolnika, chyba że ten małżonek nie pracuje w gospodarstwie rolnika ani w gospodarstwie domowym bezpośrednio związanym z tym gospodarstwem rolnym.

- **domownika** – rozumie się osobę bliską rolnikowi, która:
 - 1) ukończyła 16 lat,
 - 2) pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa rolnego albo w bliskim sąsiedztwie,
 - 3) stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy;
- **pomocnika rolnika** – rozumie się osobę pełnoletnią, z którą rolnik zawarł **umowę o pomocy przy zbiorach** chmielu, owoców, warzyw, tytoniu, ziół i roślin zielarskich w określonym miejscu w gospodarstwie rolnika i przez określony czas, a rolnik zobowiązuje się do zapłaty umówionego wynagrodzenia za świadczoną pomoc.

Pomoc przy zbiorach obejmuje następujące czynności:

- zbieranie chmielu, owoców, warzyw, tytoniu, ziół lub roślin zielarskich,
- usuwanie zbędnych części roślin,
- klasyfikowanie lub sortowanie zerwanych lub zebranych chmielu, owoców, warzyw, ty-

toniu, ziół lub roślin zielarskich, lub wykonywanie innych czynności mających na celu przygotowanie wymienionych zbiorów do transportu, przechowywania lub sprzedaży lub związanych z pielęgnowaniem i poprawą jakości plonów.

Umowę o pomocy przy zbiorach zawiera się na piśmie przed rozpoczęciem świadczenia pomocy. Umowa ulega rozwiązaniu z upływem dnia, w którym została wypowiedziana, chyba, że strony w umowie postanowiły inaczej. **Łączny czas świadczenia przez pomocnika pomocy** na podstawie zawartych umów o pomocy przy zbiorach (jednej lub kilku, z jednym lub kilkoma rolnikami) **nie może przekroczyć 180 dni w danym roku kalendarzowym**.

Przed zawarciem umowy o pomocy rolnik powinien uzyskać od pomocnika oświadczenie o liczbie dni świadczenia pomocy, w danym roku kalendarzowym, na podstawie umów o pomocy przy zbiorach zawartych z innymi rolnikami.

Ustawa przewiduje dwie formy objęcia ubezpieczeniem:

- z mocy ustawy (czyli obowiązkowo), gdy powierzchnia użytków rolnych **przekracza 1 ha przeliczeniowy**,
- na wniosek (czyli dobrowolnie), gdy powierzchnia użytków rolnych **nie przekracza 1 ha przeliczeniowego** (tj. wynosi 1 ha przeliczeniowy lub poniżej 1 ha przeliczeniowego).

Ustawa wyodrębnia dwa rodzaje ubezpieczenia:

- ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie,
- ubezpieczenie emerytalno-rentowe.

➤ **Ubezpieczenie społeczne rolników dla osób prowadzących działy specjalne produkcji rolnej**

Osoba zgłaszająca się do ubezpieczenia społecznego rolników, w związku z rozpoczęciem prowadzenia działu specjalnego produkcji rolnej, oraz do ubezpieczenia zdrowotnego, jest obowiązana przedłożyć **zaświadczenie organu podatkowego o rodzaju i rozmiarach prowadzonej produkcji** (Załącznik nr 4) **oraz o wysokości zadeklarowanego dochodu** z tego tytułu.

W przypadku prowadzenia działu specjalnego związanego z hodowlą strusi należy podać informacje o rozmiarach produkcji i dochodach z tego tytułu w oświadczeniu złożonym w jednostce KRUS.

Osoby podlegające ubezpieczeniu społecznemu rolników z tytułu prowadzenia działów specjalnych powinny **corocznie** dostarczać Kasie **zaświadczenia o rozmiarach i rodzaju produkcji**. Ponadto, do celów wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne, zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, osoby te winne dostarczyć do dnia 31 stycznia każdego roku oświadczenie o przewidywanym dochodzie z prowadzonej działalności w zakresie działów specjalnych. Do oświadczenia należy dołączyć odpis decyzji naczelnika urzędu skarbowego, wydanej na podstawie deklaracji o rodzajach i rozmiarach zamierzonej produkcji, lub o wysokości przewidywanego dochodu w roku następnym.

➤ **Tryb dokonywania zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego rolników**

Każda osoba stająca się właścicielem (posiadaczem), dzierżawcą lub użytkownikiem gospodarstwa rolnego **powyżej 1 ha przeliczeniowego użytków rolnych** i rozpoczynająca na nim działalność rolniczą oraz nie podlegająca ubezpieczeniu w ZUS z innego tytułu i nie mająca przy-

znanego prawa do emerytury lub renty ani prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych obowiązana jest w terminie **14 dni** w jednostce organizacyjnej KRUS właściwej ze względu na miejsce położenia gospodarstwa rolnego:

- poinformować o okolicznościach mających wpływ na własne podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników oraz zgłosić osoby stale pracujące w gospodarstwie rolnym,
- dokonać zgłoszenia do ubezpieczenia na formularzu **„Zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego rolników”** (druk KRUS UD-2 dostępny na stronie www.krus.gov.pl w niezbędniku/wniosku do pobrania/ formularze/ubezpieczenia).

Formularz zgłoszeniowy można złożyć w KRUS osobiście, przesać do KRUS za pośrednictwem operatora pocztowego, a także za pośrednictwem elektronicznej skrzynki podawczej ePUAP. Szczegółowe informacje w zakresie obejmowania ubezpieczeniami w KRUS pomocnika rolnika dostępne są na stronie internetowej Kasy.

Dla ułatwienia dokonania jednoznacznych ustaleń dotyczących podlegania ubezpieczeniu lub jego ustania przy dokonywaniu zgłoszenia wskazane jest okazanie oryginalnych dokumentów takich jak:

- zaświadczenie z urzędu gminy określające powierzchnię posiadanych użytków rolnych, wyrażoną zarówno w ha fizycznych, jak i ha przeliczeniowych ze wskazaniem płatnika podatku rolnego lub nakaz podatku rolnego,
- akt notarialny lub umowa dzierżawy potwierdzająca datę wejścia w posiadanie/dzierżawienie gruntów rolnych (może być odpis potwierdzony za zgodność z oryginałem przez notariusza albo przez pełnomocnika będącego adwokatem strony),
- odpis aktu małżeństwa (w przypadku objęcia ubezpieczeniem małżonka rolnika pracującego w gospodarstwie rolnym lub gospodarstwie domowym bezpośrednio związanym z tym gospodarstwem),
- zaświadczenie od pracodawcy o okresach podlegania ubezpieczeniu społecznemu w ZUS/ umowa o pracę/ świadectwo pracy (dotyczy osób podejmujących zatrudnienie w okresie prowadzenia działalności rolniczej),
- zaświadczenie z ZUS o okresach podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej (dotyczy osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą),
- zaświadczenie o pobieraniu zasiłku dla bezrobotnych (dotyczy osób pobierających zasiłek dla bezrobotnych).

W oryginale powinny być przedłożone zaświadczenia wydawane na potrzeby KRUS. Natomiast w przypadku pozostałych powyżej wymienionych dokumentów, rolnik może przedłożyć odpis (kopię, kserokopię) okazanego do wglądu oryginału dokumentu, którą upoważniony pracownik Kasy poświadcza za zgodność z oryginałem. Kasa może również sporządzić wypis z oryginału dokumentu, który obejmuje tylko informacje niezbędne Kasie do prowadzenia postępowania w sprawie.

► **Zgłoszenie domownika do ubezpieczenia społecznego rolników**

Przy zgłaszaniu do ubezpieczenia domownika, wykonywanie przez tę osobę stałej pracy w gospodarstwie rolnym na rzecz rolnika powinno być potwierdzone zgodnymi oświadczeniami rol-

nika i domownika (**druk oświadczenia KRUS UD-24A/2017_02**)⁵.

Warunkiem koniecznym do objęcia ubezpieczeniem domownika jest jego niepodleganie innemu ubezpieczeniu społecznemu (np. z tytułu zatrudnienia, pobierania zasiłku dla bezrobotnych) i **nie posiadanie ustalonego prawa do renty lub emerytury albo świadczeń z ubezpieczeń społecznych**.

► **Zgłoszenie pomocnika do ubezpieczenia społecznego rolników**

Rolnik jest zobowiązany zgłosić pomocnika, z którym została zawarta umowa o pomocy przy zbiorach, do ubezpieczeń w KRUS w ciągu **7 dni** od dnia zawarcia umowy o pomocy przy zbiorach, lecz nie później niż przed upływem okresu na który zawarta została ta umowa. Zgłoszenie do ubezpieczeń w KRUS pomocnika oraz opłacenie za niego składek zapewni pomocnikowi:

- prawo do jednorazowego odszkodowania, w sytuacji gdyby doszło do wypadku w gospodarstwie rolnym w związku z wykonywaniem przez niego czynności określonych w umowie o pomocy przy zbiorach,
- dostęp do ochrony zdrowia w okresie wykonywania umowy o pomocy przy zbiorach.

Zgłoszenie pomocnika do ubezpieczeń dokonuje się na opracowanych przez KRUS formularzach zgłoszeniowych, dostępnych na stronie internetowej Kasy oraz w jednostkach organizacyjnych KRUS.

► **Czas trwania ubezpieczenia**

Ubezpieczenie społeczne rolników powstaje od dnia, w którym zostały spełnione warunki do objęcia tym ubezpieczeniem, a ustaje od dnia następującego po dniu, w którym ustały okoliczności uzasadniające podleganie temu ubezpieczeniu.

Jeżeli wraz z ustaniem okoliczności uzasadniających podleganie ubezpieczeniu z mocy ustawy następują inne okoliczności, uzasadniające objęcie ubezpieczeniem na wniosek, ubezpieczenie z mocy ustawy ustaje od dnia następującego po dniu, w którym ubezpieczonemu doręczono decyzję stwierdzającą ustanie ubezpieczenia z mocy ustawy.

Objęcie ubezpieczeniem pomocnika rolnika następuje od dnia oznaczonego w umowie o pomocy przy zbiorach, jako dzień rozpoczęcia świadczenia pomocy przy zbiorach, a w przypadku gdy ta umowa nie określa tego dnia – od dnia zawarcia tej umowy.

W przypadku ubezpieczenia zawieranego dobrowolnie, wniosek o objęcie ubezpieczeniem, może złożyć zainteresowana osoba lub rolnik, na którego rachunek ta osoba pracuje, we właściwej jednostce KRUS. Objęcie ubezpieczeniem na wniosek następuje od dnia wskazanego we wniosku o objęcie ubezpieczeniem, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został złożony. Osoba podlegająca ubezpieczeniu na wniosek może w każdym czasie odstąpić od ubezpieczenia, składając oświadczenie w tej sprawie.

Obowiązek podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników istnieje również w okresie przerwy w podleganiu innemu ubezpieczeniu społecznemu bez względu na przyczynę i czas trwania przerwy.

Rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nie-

⁵ Druk dostępny na stronie www.krus.gov.pl w niezbędniku/wniosku do pobrania/ formularze/ubezpieczenia

przerwanie przez co najmniej 3 lata, rozpocznie **prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej** lub rozpocznie współpracę przy prowadzeniu tej działalności, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu tej działalności, jeżeli spełnia jednocześnie następujące warunki:

- a) złoży w Kasie oświadczenie o kontynuowaniu tego ubezpieczenia w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy tej działalności;
- b) jednocześnie nadal prowadzi działalność rolniczą lub stale pracuje w gospodarstwie rolnym, obejmującym obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego, lub w dziale specjalnym;
- c) nie jest pracownikiem i nie pozostaje w stosunku służbowym;
- d) nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych;
- e) kwota należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej nie przekracza kwoty granicznej ogłaszanej, w drodze obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi.

Za rozpoczęcie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej uznaje się także:

- 1) wznowienie wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej, której prowadzenie okresowo zawieszono;
- 2) zmianę rodzaju lub przedmiotu wykonywanej działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

WAŻNE!

Ubezpieczenie z mocy ustawy istnieje niezależnie od woli osoby spełniającej warunki do podlegania temu ubezpieczeniu lub woli płatnika. Z podlegania ubezpieczeniu w trybie obowiązkowym nie można zrezygnować.

► **Składki na ubezpieczenie społeczne rolników – wymiar składek, terminy ich opłacania**

Rolnik prowadzący gospodarstwo rolne ma obowiązek opłacania składek za wszystkie osoby podlegające ubezpieczeniu w jego gospodarstwie, a jeżeli działalność rolnicza prowadzona jest na rachunek kilku osób, obowiązek opłacania składek ciąży na tych osobach solidarnie.

Składki na ubezpieczenie społeczne rolników naliczane są **w wymiarze miesięcznym**. W przypadku, gdy okres podlegania ubezpieczeniu jest krótszy niż miesiąc, składki obliczane są proporcjonalnie do liczby dni podlegania temu ubezpieczeniu.

Szczegółowy sposób ustalania wymiaru składki dziennej na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie oraz tabela z wyliczoną wysokością składek dziennych oraz wysokością składki na ubezpieczenie zdrowotne w danym miesiącu dostępna jest na stronie internetowej KRUS.

► Ubezpieczenie emerytalno-rentowe i wysokość składki

Miesięczna wysokość składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe za każdego ubezpieczonego wynosi **10% emerytury podstawowej**, ogłaszanej przez Prezesa Kasy w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, co najmniej 7 dni roboczych przed najbliższym terminem waloryzacji, obowiązującej od tego terminu kwoty emerytury podstawowej.

Rolnik, którego gospodarstwo rolne obejmuje obszar użytków rolnych **powyżej 50 ha przeliczeniowych i więcej**, opłaca za siebie i współmałżonka **dodatkową składkę miesięczną** na ubezpieczenie emerytalno-rentowe, w wysokości:

- 1) **12%** emerytury podstawowej – w przypadku, gdy gospodarstwo rolne obejmuje obszar użytków rolnych **do 100 ha przeliczeniowych**;
- 2) **24%** emerytury podstawowej – w przypadku, gdy gospodarstwo rolne obejmuje obszar użytków rolnych **powyżej 100 ha przeliczeniowych do 150 ha przeliczeniowych**;
- 3) **36%** emerytury podstawowej – w przypadku, gdy gospodarstwo rolne obejmuje obszar użytków rolnych **powyżej 150 ha przeliczeniowych do 300 ha przeliczeniowych**,
- 4) **48%** emerytury podstawowej – w przypadku, gdy gospodarstwo rolne obejmuje obszar użytków rolnych **powyżej 300 ha przeliczeniowych**.

Za osoby podlegające ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy i jednocześnie prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą lub współpracujące przy prowadzeniu tej działalności składka na ubezpieczenie emerytalno-rentowe naliczana jest w **podwójnym wymiarze składki podstawowej**.

► Ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie i wysokość składki

Miesięczna składka na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie za każdą osobę (w tym także za osobę, prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą lub gospodarstwo rolne powyżej 50 hektarów przeliczeniowych) podlegającą temu ubezpieczeniu w pełnym zakresie naliczana jest w podstawowej wysokości.

Za osoby podlegające ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu, macierzyńskiemu w zakresie ograniczonym (tj. z prawem do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy w gospodarstwie rolnym lub choroby zawodowej) **składka wynosi 1/3 wysokości pełnej składki miesięcznej**.

Prezes Kasy ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, ustaloną przez Radę Rolników, wysokość miesięcznej składki na jeden lub kilka kolejnych kwartałów, co najmniej 14 dni przed pierwszym dniem danego kwartału. Wysokość ta może być ustalana kwotowo – i korygowana w przypadku zmiany wysokości emerytury podstawowej – albo za pomocą określonego procentu emerytury podstawowej.

► Termin płatności składek na ubezpieczenie społeczne rolników

Składki opłacane są **kwartalnie**. Termin ich płatności przypada na ostatni dzień pierwszego miesiąca danego kwartału, tj.:

- a) 31 stycznia za I kwartał,

- b) 30 kwietnia za II kwartał,
- c) 31 lipca za III kwartał,
- d) 31 października za IV kwartał.

Rolnik zobowiązany jest opłacić **składki** na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie oraz na ubezpieczenie zdrowotne **za pomocnika rolnika**, za dany miesiąc, w terminie **do 15 dnia następnego miesiąca**, bez uprzedniego wezwania.

Płatnicy składek, którzy z powodu nieregularnego wpływu dochodów, nie są w stanie terminowo opłacić należnych składek, mogą dokonywać częściowych przedpłat w taki sposób, aby łączna kwota dokonanych wpłat pokryła pełną wysokość składki w obowiązującym do zapłaty terminie. Ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników dopuszcza również możliwość dokonywania potrąceń wypłacanych świadczeń przysługujących rolnikowi, na poczet zaległych składek, do opłacenia których jest zobowiązany.

Aktualny wymiar składki na ubezpieczenie społeczne rolników dostępny pod adresem:

<http://www.krus.gov.pl/krus/krus-w-liczbach/wymiar-kwartalnych-skladek-na-ubezpieczenie-spoeczne-rolnikow/>

► **Kary za zwłokę**

Nieopłacenie składek w ustawowym terminie skutkuje naliczeniem **odsetek** za zwłokę zgodnie z *ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa*. Odsetki liczone są za każdy dzień zwłoki, począwszy od następnego dnia po upływie terminu płatności, aż do dnia dokonania zapłaty włącznie. Stopę procentową odsetek za zwłokę ustala Minister Finansów, a obwieszczenie w tej sprawie publikowane jest w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” – na stronie internetowej pod adresem: <http://www.finanse.mf.gov.pl/abc-podatkow/tabele-stawek-odsetek-za-zwloke-od-zaleglosci-podatkowych/stawka-podstawowa1>.

Odsetek za zwłokę nie nalicza się, jeżeli ich wysokość nie przekracza 6,60 zł.

► **Ulgi w spłacie należności, umorzenia**

Jeżeli rolnik znajduje się w trudnej sytuacji materialno-bytowej, uniemożliwiającej mu uregulowanie wpłat składek w terminie, lub z tytułu nie opłaconych w terminie składek powstało zadłużenie, może zwrócić się do najbliższej placówki terenowej lub oddziału regionalnego KRUS, w której podlega ubezpieczeniu z wnioskiem o zastosowanie **ULGI W SPŁACIE**, którą KRUS może udzielić w formie:

- odroczenia terminu płatności bieżącej składki,
- rozłożenia zadłużenia na raty,
- zmniejszenia wysokości wcześniej udzielonych rat.
- Rolnik może również wystąpić z wnioskiem umorzenie całości lub części zadłużenia.

Więcej szczegółowych informacji o ubezpieczeniu społecznym rolników można znaleźć na stronie internetowej KRUS pod adresem: <https://www.krus.gov.pl/zadania-krus/ubezpieczenie-spoeczne-rolnikow/>.

Dokumenty niezbędne do objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników do pobrania pod adresem: <https://www.krus.gov.pl/bip/formularze-i-wnioski/ubezpieczenia/>

WAŻNE!

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego uruchomiła na stronie internetowej www.krus.gov.pl system informatyczny **eKRUS**, w którym osoba ubezpieczona w KRUS po zarejestrowaniu uzyskuje dostęp do przebiegu swojego ubezpieczenia, wykazu składek czy informacji o zbliżających się terminach płatności i wysokości składek.

3.2. Ubezpieczenie zdrowotne

Zasady podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu przez rolników, domowników, emerytów i rencistów rolniczych oraz członków ich rodzin, jak również sposób i tryb ustalania wymiaru składek na to ubezpieczenie regulują przepisy *ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1373 z późn. zm.)*.

Obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego podlegają:

- 1) rolnicy i ich domownicy w rozumieniu przepisów *ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników*, spełniający warunki do objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników;
- 2) rolnicy i ich domownicy, którzy nie podlegają ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy (obowiązkowo) i nie podlegają ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu;
- 3) osoby pobierające emeryturę rolniczą lub rentę rolniczą;
- 4) członkowie rodzin rolników, domowników, emerytów i rencistów, którzy zostali przez nich zgłoszeni do ubezpieczenia zdrowotnego;
- 5) pomocnicy rolnika.

Zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego (**druk KRUS UD-2Z**)⁶ należy złożyć w jednostce organizacyjnej Kasy właściwej ze względu na miejsce położenia gospodarstwa rolnego: osobiście, przesłać do KRUS za pośrednictwem operatora pocztowego lub za pośrednictwem elektronicznej skrzynki podawczej ePUAP.

Obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego pomocnika rolnika powstaje od dnia zgłoszenia do ubezpieczenia w trybie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, a ustaje z dniem rozwiązania lub wygaśnięcia umowy o pomocy przy zbiorach.

► Wymiar składki na ubezpieczenie zdrowotne i terminy płatności:

- 1) **w gospodarstwach rolnych o powierzchni poniżej 1 hektara przeliczeniowego użytków rolnych** składka wynosi **1 zł**;
- 2) **w gospodarstwach rolnych poniżej 6 ha przeliczeniowych użytków rolnych** składka na ubezpieczenie zdrowotne za rolników i domowników wynosi **1 zł za każdy pełny hektar przeliczeniowy użytków rolnych** i jest finansowana przez budżet państwa;

⁶ Druk dostępny na stronie: www.krus.gov.pl/bip/formularze-i-wnioski/ubezpieczenia/

- 3) **w gospodarstwach rolnych o powierzchni użytków rolnych 6 i więcej hektarów przeliczeniowych** składka na ubezpieczenie zdrowotne za rolników i domowników wynosi **1 zł za każdy pełny hektar przeliczeniowy użytków rolnych** i jest opłacana przez rolnika w takich samych terminach, jak przy składkach na ubezpieczenie społeczne rolników, tj. do ostatniego dnia pierwszego miesiąca danego kwartału;
- 4) **rolnicy prowadzący działalność rolniczą w ramach działów specjalnych** w rozumieniu przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników zobowiązani są opłacać składkę zdrowotną indywidualnie w terminie do 15. dnia następnego miesiąca od zadeklarowanej podstawy wymiaru składki, odpowiadającej:
 - a) dochodowi ustalonemu dla opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych, w kwocie nie niższej niż kwota odpowiadająca wysokości minimalnego wynagrodzenia, bądź
 - b) minimalnemu wynagrodzeniu w przypadku prowadzenia działalności nie podlegającej opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych;
- 5) **podstawę wymiaru składki** na ubezpieczenie zdrowotne **domowników rolników prowadzących wyłącznie samoistny dział specjalny produkcji rolnej** stanowi kwota **33,4% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia** w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w „Monitorze Polskim”. Składka od nowej podstawy obowiązuje od dnia 1 kwietnia danego roku;
- 6) **za emerytów i rencistów składka zdrowotna** wynosi **9% podstawy jej wymiaru**, z czego ubezpieczony finansuje składkę w wysokości 1,25% podstawy z kwoty netto emerytury lub renty (z wyłączeniem dodatków, zasiłków, świadczeń pieniężnych i ryczałtu energetycznego, ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla oraz deputatu węglowego). Składka pomniejszająca zaliczkę na podatek dochodowy stanowi 7,75% podstawy.

WAŻNE!

Składka zdrowotna dla współwłaścicieli, dzierżawców, a także spadkobierców lub członków wspólnoty gruntowej, bez wyodrębnionego dla każdego z nich obszaru użytkowanych gruntów w hektarach przeliczeniowych naliczana jest w jednakowej pełnej wysokości za każdą osobę objętą ubezpieczeniem w tym gospodarstwie rolnym.

Rolnicy i domownicy prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają ubezpieczeniu zdrowotnemu wyłącznie z tytułu wykonywanej działalności rolniczej i z tego tytułu opłacana jest składka na ubezpieczenie zdrowotne.

Składka zdrowotna jest miesięczna i niepodzielna.

► **Ubezpieczenie zdrowotne członka rodziny**

Ubezpieczeniem zdrowotnym objęci są członkowie rodziny rolników i domowników pod warunkiem, że osoby te nie posiadają własnego tytułu do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego.

Członkiem rodziny jest:

- a) dziecko własne, dziecko małżonka, dziecko przysposobione, wnuk albo dziecko obce, dla którego ustanowiono opiekę, albo dziecko obce w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka, do ukończenia przez nie 18 lat, a jeżeli uczy się dalej w szkole, zakładzie kształcenia nauczycieli, uczelni lub jednostce naukowej prowadzącej studia doktoranckie – do ukończenia 26 lat, natomiast jeżeli posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności lub inne traktowane na równi – bez ograniczenia wieku,
- b) małżonek,
- c) wstępny pozostający z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym.

Ubezpieczony ma obowiązek informowania KRUS o członkach rodziny niepodlegających ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu, poprzez wypełnienie formularza zgłoszeniowego, w terminie **7 dni** od dnia zaistnienia okoliczności powodujących konieczność dokonania zgłoszenia.

Zgłoszenia do ubezpieczenia zdrowotnego **dzieci** jako członków rodziny może dokonać jedno z jego rodziców. **Wnuki** mogą zostać zgłoszone przez dziadków tylko w przypadku, gdy żaden z rodziców nie podlega obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego lub nie jest osobą uprawnioną do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie przepisów o koordynacji z tytułu wykonywania pracy lub pracy na własny rachunek albo ubezpieczeniu dobrowolnemu.

Po zgłoszeniu do ubezpieczenia zdrowotnego dokonany w terminie 7 dni przez rolnika lub domownika, członkowie rodziny uzyskują prawo do świadczeń opieki zdrowotnej. **Za członka rodziny nie opłaca się składki zdrowotnej, gdyż korzysta on ze składki rolnika.**

Ubezpieczenie zdrowotne rolników i domowników ustaje z ostatnim dniem miesiąca, w którym ustały okoliczności uzasadniające podleganie ubezpieczeniu, np. ustanie ubezpieczenia społecznego rolników.

Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej dla osób, które ukończyły:

- szkołę ponadpodstawową – wygasa po upływie 6 miesięcy od dnia zakończenia nauki albo skreślenia z listy uczniów;
- studia lub szkołę doktorską – wygasa po upływie 4 miesięcy od ich ukończenia albo skreślenia z listy studentów lub listy doktorantów.

► **Potwierdzenie uprawnień do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej jest możliwe:**

- elektronicznie po przedstawieniu przez świadczeniobiorcę dokumentu potwierdzającego tożsamość, tj.: dowodu osobistego, paszportu, prawa jazdy, legitymacji szkolnej - w przypadku osób do ukończenia 18. roku życia, świadczeniodawca będzie miał możliwość potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej w uruchomionym przez NFZ systemie Elektronicznej Weryfikacji Uprawnień Świadczeniobiorców (eWUŚ) na podstawie numeru PESEL;
- na dotychczasowych zasadach, tj. na podstawie dokumentu potwierdzającego prawo do świadczeń opieki zdrowotnej;
- poprzez złożenie oświadczenia o przysługującym prawie do świadczeń opieki zdrowotnej, w przypadku nie potwierdzenia w sposób określony wyżej.

► **Obowiązki zgłaszania wyrejestrowywania z ubezpieczenia zdrowotnego**

- 1) Osoba ubezpieczona, która zgłosiła do ubezpieczenia zdrowotnego członków rodziny, ma obowiązek poinformowania o okolicznościach powodujących konieczność wyrejestrowywania tych członków w terminie 7 dni od dnia zaistnienia tych okoliczności, poprzez złożenie Kasie pisemnego oświadczenia pod odpowiedzialnością karną. Złożenie oświadczenia nie jest konieczne w przypadku złożenia dokumentu wskazującego na utratę uprawnień do dalszego podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu. Taki dokument będzie wówczas podstawą do dokonania przez Kasę wyrejestrowania z ubezpieczenia zdrowotnego.
- 2) Osoba, w stosunku do której wygasł tytuł do objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym, podlega wyrejestrowaniu z tego tytułu wraz z członkami rodziny.

4 UBEZPIECZENIA OBOWIĄZKOWE

Zadaniem ubezpieczeń majątkowych jest zabezpieczenie majątku ludzi/przedsiębiorstw przed skutkami zdarzeń losowych. W Polsce funkcjonują **dwa rodzaje ubezpieczeń w rolnictwie: obowiązkowe i dobrowolne.**

► Ubezpieczenia obowiązkowe:

- **z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego** – ubezpieczenie OC rolnika oraz ubezpieczenie budynków rolniczych. Obowiązkowi ubezpieczenia gospodarstwa podlega każda osoba fizyczna zajmująca się działalnością rolniczą, posiadająca areał użytków rolnych przekraczający łącznie 1 ha i opłacająca w części lub całości podatek rolny. Obowiązek ten nie dotyczy firm zajmujących się działalnością rolniczą typu: Rolnicze Spółdzielnie Produkcyjne czy Spółdzielnie Kółek Rolniczych, spółek z o.o., spółek akcyjnych ani innego typu agrofirm.
- **z tytułu uzyskania płatności bezpośrednich do gruntów rolnych** – ubezpieczenie upraw rolnych.
- **z tytułu posiadania pojazdu.**

► Ubezpieczenia dobrowolne:

Dobrowolne ubezpieczenia dla rolników mają szerszy zakres ochrony i przydają się w gospodarstwie, które prowadzi niestandardowe, wyspecjalizowane uprawy nie objęte ubezpieczeniami obowiązkowymi albo ubezpieczone tylko w ograniczonym zakresie. Jest to oferta skierowana także do hodowców zwierząt, właścicieli stawów rybnych, pszczelarzy, hodowców drobiu, a także do rolników, którzy posiadają cenne maszyny rolnicze. Dobrowolne ubezpieczenie rolników to rzecz godna rozpatrzenia, rekomendowana dla wszystkich gospodarzy, którym nie wystarcza ochrona obowiązkowa.

Do obowiązkowych ubezpieczeń rolnych zaliczamy:

- 1) ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej rolników;
- 2) ubezpieczenie budynków wchodzących w skład gospodarstwa;
- 3) ubezpieczenie upraw rolnych;
- 4) ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych.

WAŻNE!

Obowiązek ubezpieczenia uważa się za spełniony, jeżeli została zawarta umowa ubezpieczenia, na podstawie której osoba obciążona tym obowiązkiem korzysta z ochrony ubezpieczeniowej, a czas trwania i zakres tej ochrony odpowiadają przepisom ustawy lub odrębnych ustaw.

Ubezpieczenie można wykupić w dowolnym towarzystwie ubezpieczeniowym prowadzącym sprzedaż ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych. Dokumentem potwierdzającym zawarcie umowy z zakładem ubezpieczeniowym jest **Polisa ubezpieczeniowa**.

Polisę wykupuje się na „wszelki wypadek” wystąpienia niekorzystnych zdarzeń czy innych ryzyk, które mogą zniszczyć majątek i produkcję w gospodarstwie rolnym lub zasoby w gospodarstwie domowym. Polisa potwierdza zawarcie umowy ubezpieczeniowej i jest wystawiana przez ubezpieczyciela.

Polisa ubezpieczeniowa zawiera:

- 1) dane ubezpieczającego i ubezpieczonego, a czasami uposażonego,
- 2) sumę ubezpieczenia lub sumę gwarancyjną,
- 3) zakres i rodzaj ubezpieczenia,
- 4) dodatkowe klauzule ubezpieczeniowe,
- 5) okres ubezpieczenia,
- 6) wysokość składki ubezpieczeniowej,
- 7) termin jej zapłaty oraz nr konta bankowego,
- 8) najważniejsze punkty z ogólnych bądź szczególnych warunków ubezpieczenia podpisane przez ubezpieczonego i ubezpieczyciela, które mogą ograniczać, zmieniać lub rozszerzać zakres ochrony ubezpieczeniowej.

Ważność polisy jest określona w okresie ubezpieczenia, ale jeżeli składka nie zostanie zapłacona w terminie polisa nie jest ważna.

4.1. Ubezpieczenie OC rolnika

Obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej rolników z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego, wskazane zostało w art. 4 ust. 2 *ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych* (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2214).

Ubezpieczenie OC rolnika obejmuje rolnika oraz każdą osobę, która pracując w gospodarstwie rolnym w okresie ubezpieczenia, wyrządziła szkodę osobie spoza gospodarstwa, tak zwanej osobie trzeciej, która w następstwie nieszczęśliwego wypadku zmarła, została inwalidą lub chorowała oraz jeśli nastąpiła utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia.

Zakres ubezpieczenia obejmuje szkody wyrządzone osobom trzecim związane ze wszystkimi pracami w gospodarstwie, obsługą zwierząt, pracami polowymi, szkody na drodze publicznej związane z ruchem pojazdów wolnobieżnych, będących w posiadaniu rolnika i użytkowanych w związku z posiadaniem gospodarstwa rolnego, szkody wyrządzone umyślnie lub w wyniku rażącego niedbalstwa rolnika lub osób, za które ponosi odpowiedzialność.

Suma Gwarancyjna – czyli górna granica odpowiedzialności ubezpieczyciela wynosi 5 mln euro w przypadku szkody na osobie i 1 mln euro w przypadku szkód na mieniu.

► **Wyłączenia**

Zakład ubezpieczeniowy nie odpowiada za szkody na osobie i w mieniu wyrządzone rolnikowi, jego pracownikom i członkom rodziny wspólnie zamieszkującym, spowodowane przeniesieniem chorób zakaźnych nie pochodzących od zwierząt, polegające na utracie gotówki, zanieczyszczeniu lub skażeniu środowiska, wynikłe z kar pieniężnych, powstałe wskutek uszkodzenia, zniszczenia, utraty lub zaginięcia rzeczy wypożyczonych lub przyjętych przez osobę objętą ubezpieczeniem OC rolników do użytkowania, przechowywania lub naprawy.

► **Kiedy powstaje obowiązek ubezpieczenia?**

Obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia OC rolników powstaje w dniu objęcia w posiadanie gospodarstwa rolnego.

Ubezpieczenie OC rolnika obejmuje szkody związane z posiadaniem gospodarstwa, dlatego nawet jeśli rolnik nie prowadzi aktualnie żadnych upraw czy hodowli zwierząt należy wykupić ubezpieczenie – do szkody może dojść przy każdej czynności wykonywanej w związku z posiadaniem gospodarstwa. W przypadku, gdy rolnik przez dłuższy czas przebywa poza gospodarstwem, nie zwalnia go to z obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia OC.

► **Okres objęcia ubezpieczeniem**

Umowę ubezpieczenia OC rolnika zawiera się na okres **co najmniej 12 miesięcy**. Ubezpieczenie obowiązkowe zawarte na okres 12 miesięcy najczęściej podlega tzw. automatyzmowi, zwanemu **klauzulą prolongacyjną**. Oznacza to, że po upływie tego okresu automatycznie, dochodzi do zawarcia kolejnej umowy, na kolejne 12 miesięcy. Mechanizm ten nie wymaga jakiegokolwiek oświadczenia rolnika o chęci kontynuowania posiadanego ubezpieczenia. Nie trzeba pamiętać o konieczności zawarcia kolejnej umowy, gdyż zawierana jest ona automatycznie, tj. z mocy prawa. Są jednak sytuacje, w których automatyczne wznowienie umowy ubezpieczenia OC rolnika na następny okres 12 miesięcy nie nastąpi np.: wypowiedzenie umowy, nieopłacenie przez rolnika w całości składki za miniony okres 12 miesięcy, upadłość zakładu ubezpieczeń, cofnięcie zakładowi ubezpieczeń zezwolenia na prowadzenie działalności, zarządzenie likwidacji zakładu ubezpieczeń, sprzedaży gospodarstwa lub dziedziczenia gospodarstwa.

Aby umowa nie uległa automatycznemu wznowieniu wystarczy najpóźniej na jeden dzień przed upływem okresu 12 miesięcy, na jaki umowa została zawarta nadać list (najlepiej polecony) z wypowiedzeniem – będzie tu bowiem decydowała data stempla pocztowego.

► **Kontrola zawarcia ubezpieczeń obowiązkowych OC rolników**

Do przeprowadzania kontroli spełnienia obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia OC rolników:

- 1) jest obowiązany wójt (burmistrz, prezydent miasta) właściwy ze względu na miejsce położenia gospodarstwa rolnego lub miejsce zamieszkania rolnika;
- 2) są uprawnione:
 - a) starosta właściwy ze względu na położenie gospodarstwa rolnego lub miejsce zamieszkania rolnika;
 - b) Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny.

Spełnienie obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia obowiązkowego ustala się na podstawie

polisy lub innego dokumentu ubezpieczenia, potwierdzającego zawarcie umowy tego ubezpieczenia, wystawionego ubezpieczającemu przez zakład ubezpieczeń.

► **Sankcje za brak ubezpieczenia.**

Rolnik, który nie dopełnił obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia OC rolnika będzie zobowiązany do wniesienia na rzecz Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego opłaty w wysokości równoważności jednej dziesiątej minimalnego wynagrodzenia za pracę – wysokość tego wynagrodzenia ogłaszana jest w stosownych przepisach i ustalana jest najczęściej raz do roku. W 2020 r. wynagrodzenie to wynosi 2 600 zł., czyli opłata – sankcja wynosi 260 zł.

W przypadku, gdy szkoda zostanie wyrządzona przez rolnika nieubezpieczonego, odszkodowanie wypłaci Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, lecz będzie dochodził od rolnika zwrotu wypłaconego odszkodowania, które może okazać się bardzo wysokie i wyjątkowo niekorzystnie wpłynąć na sytuację finansową rolnika w przyszłości.

4.2. Ubezpieczenie budynków

Obowiązkowe ubezpieczenie budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego od ognia i innych zdarzeń losowych (huraganu, powodzi, podtopienia, deszczu nawalnego, gradu, opadów śniegu, uderzenia pioruna, eksplozji, osunięcia się ziemi, tąpnięcia, lawiny i upadku statku powietrznego) wskazane zostało w art. 4 ust 3 *ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych* (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2214).

WAŻNE!

Obowiązkowe ubezpieczenie budynków rolniczych nie chroni mienia znajdującego się wewnątrz, maszyn, urządzeń, wyposażenia, środków obrotowych czy zwierząt!

► **Czego dotyczy obowiązek ubezpieczenia budynków?**

Obowiązkiem tym objęte są budynki w gospodarstwie rolnym od dnia pokrycia ich dachem oraz wszystkie, których powierzchnia przekracza 20 m².

Nie są objęte ubezpieczeniem w gospodarstwach rolnych:

- budynki, których stan techniczny osiągnął 100 % normy zużycia; (normy zużycia budynków określa zakład ubezpieczeń stosownie do przepisów prawa budowlanego).
- budynki przeznaczone do rozbiórki na podstawie ostatecznych decyzji właściwych organów;
- namioty i tunele foliowe.

Suma Ubezpieczenia – jest ustalana oddzielnie dla każdego budynku: może odpowiadać wartości rzeczywistej budynku na dzień ubezpieczenia, lub wartości nowej (jeżeli stopień zużycia w dniu ubezpieczenia nie przekracza 10%).

► **Za co przysługuje odszkodowanie?**

Z tytułu ubezpieczenia budynków rolniczych przysługuje odszkodowanie za szkody powstałe w budynkach na skutek zdarzeń losowych w postaci: ognia, huraganu, powodzi, podtopienia, deszczu nawalnego, gradu, opadów śniegu, uderzenia pioruna, eksplozji, obsunięcia się ziemi, tąpnięcia, lawiny lub upadku statku powietrznego.

Za szkody spowodowane przez:

- 1) **ogień** – uważa się szkody powstałe w wyniku działań ognia, który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i rozszerzył się o własnej sile;
- 2) **huragan** – uważa się szkody powstałe w wyniku działania wiatru o prędkości nie mniejszej niż 24 m/s, którego działanie wyrządza masowe szkody; pojedyncze szkody uważa się za spowodowane przez huragan, jeżeli w najbliższym sąsiedztwie stwierdzono działanie huraganu;
- 3) **powódź** – uważa się szkody powstałe wskutek zalania terenów w następstwie podniesienia się poziomu wody w korytach wód płynących lub stojących;
- 4) **podtopienie** – uważa się szkody powstałe wskutek zalania terenów w wyniku deszczu nawalnego lub spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich i falistych;
- 5) **deszcz nawalny** – uważa się szkody powstałe w wyniku opadów deszczu o współczynniku wydajności co najmniej 4;
- 6) **grad** – uważa się szkody powstałe wskutek opadu atmosferycznego składającego się z bryłek lodu;
- 7) **opady śniegu** – uważa się szkody powstałe w wyniku opadów śniegu przekraczających 85% wartości charakterystycznej (normowej) obciążenia śniegiem gruntu, właściwej dla strefy, w której znajduje się ubezpieczony budynek, określonej według obowiązującej normy polskiej.
- 8) **piorun** – uważa się szkody będące następstwem uderzenia pioruna;
- 9) **eksplozję** – uważa się szkody powstałe w wyniku gwałtownej zmiany stanu równowagi układu z jednoczesnym wyzwoleniem się gazów, pyłów lub pary,
- 10) **obsunięcie się ziemi** – uważa się szkody spowodowane przez zapadanie się ziemi oraz usuwanie się ziemi, z tym że za szkody spowodowane przez:
 - a) **zapadanie się ziemi** – uważa się szkody powstałe wskutek obniżenia się terenu z powodu zawalenia się podziemnych pustych przestrzeni w gruncie,
 - b) **usuwanie się ziemi** – uważa się szkody powstałe wskutek ruchów ziemi na stokach;
- 11) **tąpnięcie** – uważa się szkody powstałe wskutek wstrząsów podziemnych, spowodowanych pęknięciem skał, wywołanych naruszeniem równowagi sił w tych skałach;
- 12) **lawinę** – uważa się szkody powstałe wskutek gwałtownego zsuwania się lub staczania ze zboczy górskich lub falistych: mas śniegu, lodu, skał, kamieni, ziemi lub błota;
- 13) **upadek statku powietrznego** – uważa się szkody powstałe wskutek katastrofy bądź przymusowego lądowania samolotu silnikowego, bezsilnikowego lub innego obiektu latającego, a także spowodowane upadkiem ich części lub przewożonego ładunku.

Należy pamiętać, o obowiązku przeglądów instalacji wentylacji grawitacyjnej oraz elektrycznej wynikających z przepisów Prawa budowlanego, gdyż w przypadku szkody wynikłej ze złego funkcjonowania tych instalacji ubezpieczyciel może zażądać dokumentu z przeglądu.

► **Okres objęcia ubezpieczeniem**

Umowę ubezpieczenia budynków rolniczych zawiera się na okres 12 miesięcy. Jeżeli rolnik posiadający budynki rolnicze nie później niż na jeden dzień przed upływem okresu 12 miesięcy, na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia budynków rolniczych, nie powiadomi na piśmie zakładu ubezpieczeń o jej wypowiedzeniu, uważa się, że została zawarta następna umowa na kolejne 12 miesięcy, chyba, że rolnik nie zapłacił składek za rok ubiegły.

► **Wyłączenia**

Jeżeli w czasie trwania umowy ubezpieczenia budynków rolniczych budynek przestał spełniać warunki wymagane do objęcia go ubezpieczeniem, budynek ten zostaje wyłączony z ubezpieczenia, a suma ubezpieczenia zostaje obniżona o zadeklarowaną do ubezpieczenia wartość tego budynku.

► **Zmiany**

Obowiązek powiadomienia na piśmie zakładu ubezpieczeń, w terminie 14 dni od dnia zmiany posiadania, o zmianie w posiadaniu gospodarstwa rolnego oraz o danych osoby obejmującej gospodarstwo rolne w posiadanie, spoczywa na rolniku dotychczas posiadającym gospodarstwo rolne. W przypadku gdy zmiana w posiadaniu gospodarstwa rolnego nastąpiła wskutek śmierci tego rolnika, obowiązek zawiadomienia zakładu ubezpieczeń spoczywa na osobie obejmującej gospodarstwo rolne w posiadanie.

► **Kontrola zawarcia ubezpieczeń obowiązkowych budynków gospodarskich**

Do przeprowadzania kontroli spełnienia obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia budynków rolniczych:

- 1) jest obowiązany wójt (burmistrz, prezydent miasta) właściwy ze względu na miejsce położenia gospodarstwa rolnego lub miejsca zamieszkania rolnika;
- 2) jest uprawniony starosta właściwy ze względu na położenie gospodarstwa rolnego lub miejsce zamieszkania rolnika.

Spełnienie obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia obowiązkowego ustala się na podstawie polisy lub innego dokumentu ubezpieczenia, potwierdzającego zawarcie umowy tego ubezpieczenia, wystawionego ubezpieczającemu przez zakład ubezpieczeń

► **Sankcje za brak ubezpieczenia**

Niespełnienie obowiązku ubezpieczenia budynków gospodarskich powoduje nałożenie na rolnika kary finansowej w wysokości jednej czwartej minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

W 2020 r. wynagrodzenie to wynosi 2600 zł., czyli opłata – sankcja wynosi 650 zł.

4.3. Ubezpieczenie upraw rolnych

Z przepisów ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 477, art. 10 c, ust. 2) wynika obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia od minimum jednego z pięciu wyszczególnionych ustawowo ryzyk: powodzi, gradu, suszy, ujemnych skutków przezimowania oraz przymrozków wiosennych co najmniej 50 % powierzchni upraw rolnych przez rolnika, który uzyskał płatności bezpośrednie do gruntów rolnych.

Ustawa ta określa również (art.3 pkt.1), że ze środków budżetu państwa są udzielane dopłaty do składek z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia niżej wymienionych upraw od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez huragan, powódź, deszcz nawalny, grad, piorun, obsunięcie się ziemi, lawinę, suszę, ujemne skutki przezimowania oraz przymrozki wiosenne. **Oznacza to, że w przypadku obowiązkowego ubezpieczenia tych upraw można skorzystać z dofinansowania z budżetu państwa.**

► Czego dotyczy obowiązek ubezpieczenia upraw?

Obowiązkowe ubezpieczenie upraw dotyczy zbóż, kukurydzy, rzepaku, rzepiku, chmielu, tytoniu, warzyw gruntowych, drzew i krzewów owocowych, truskawek, ziemniaków, buraków cukrowych lub roślin strączkowych, od zasiewu lub wysadzenia do ich zbioru, od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez powódź, suszę, grad, ujemne skutki przezimowania lub przymrozki wiosenne. Uprawy te należy ubezpieczyć przynajmniej od jednego z wymienionych czynników. Umowa ubezpieczenia może, ale nie musi obejmować wszystkich ryzyk.

Umowa ubezpieczenia uprawy obejmuje **uprawy roślin**, o których mowa powyżej, uprawianych w plonie głównym, przy czym za plon główny uznaje się w przypadku:

- 1) buraków cukrowych – korzenie buraka;
- 2) kukurydzy przeznaczonej na paszę – kolby i nadziemne części rośliny;
- 3) zbóż, rzepaku i rzepiku, kukurydzy przeznaczonej na ziarno – ziarna lub nasiona;
- 4) ziemniaków – bulwy;
- 5) warzyw gruntowych – części warzyw gruntowych przeznaczone do konsumpcji;
- 6) drzew i krzewów owocowych oraz truskawek – owoce lub całe nasadzenia;
- 7) chmielu – szyszki;
- 8) tytoniu – liście;
- 9) roślin strączkowych – nasiona.

WAŻNE!

Obowiązek ubezpieczenia, uważa się za spełniony, jeżeli od dnia 1 lipca roku następującego po roku, za który rolnik uzyskał płatności bezpośrednie, w okresie 12 miesięcy, ochroną ubezpieczeniową objęte jest co najmniej 50 % powierzchni upraw, od co najmniej jednego z następujących ryzyk: powódź, susza, grad, ujemne skutki przezimowania lub przymrozki wiosenne.

Rolnik zawiera umowę ubezpieczenia obowiązkowego upraw z wybranym zakładem ubezpieczeń, który zawarł z ministrem właściwym do spraw rolnictwa umowę w sprawie dopłat. W kolejnych latach mogą to być różne zakłady ubezpieczeniowe.

Towarzystwa ubezpieczeniowe, które zawarły w 2020 r. umowę z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi:

- Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A. z siedzibą w Warszawie,
- Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” z siedzibą w Warszawie,
- Concordia Polska Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych z siedzibą w Poznaniu,
- Pocztowe Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych z siedzibą w Warszawie,
- InterRisk Towarzystwo Ubezpieczeń SA Vienna Insurance Group z siedzibą w Warszawie,
- TUZ Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych z siedzibą w Warszawie,
- Vereinigte Hagelversicherung VVaG (siedziba w Gießen), Oddział VH VVaG TUW w Polsce z siedzibą Oddziału w Poznaniu.

Podejmując decyzję o ubezpieczeniu upraw bądź zwierząt należy dokładnie zapoznać się z zasadami obowiązującymi w każdym towarzystwie ubezpieczeniowym, gdyż każde z nich inaczej określa zakres swojej odpowiedzialności, w zależności od rodzaju zjawiska wywołującego szkody.

Rolnik, który zawrze umowę z jednym z tych towarzystw ubezpieczeniowych, może liczyć na dofinansowanie kosztów składki ubezpieczeniowej ww. upraw lub zwierząt. Rada Ministrów ustaliła poziom dopłat na poziomie do 65% składki.

► Za co przysługuje odszkodowanie?

Za szkody spowodowane przez powódź, suszę, grad, ujemne skutki przezimowania lub przymrozki wiosenne. Gdzie:

- 1) **powódź** – oznaczają szkody powstałe wskutek:
 - a) zalania terenów w następstwie podniesienia się poziomu wód płynących lub stojących,
 - b) zalania terenów wskutek deszczu nawalnego, (deszczu o współczynniku wydajności o wartości co najmniej 4; w przypadku braku możliwości ustalenia tego współczynnika bierze się pod uwagę stan faktyczny i rozmiar szkód w miejscu ich powstania, świadczące wyraźnie o działaniach deszczu nawalnego);
 - c) spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich i podgórskich
- 2) **suszę** – oznaczają szkody spowodowane wystąpieniem, w dowolnym sześciodekadowym okresie od dnia 21 marca do dnia 30 września, spadku klimatycznego bilansu wodnego poniżej wartości określonej dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb;
- 3) **grad** – oznaczają szkody powstałe wskutek opadu atmosferycznego składającego się z bryłek lodu;
- 4) **ujemne skutki przezimowania** – oznaczają szkody spowodowane wymarzeniem, wymoknięciem, wyprzieniem, wysmaleniem lub wysadzeniem roślin, w okresie od dnia 1 grudnia do dnia 30 kwietnia, polegające na całkowitym lub częściowym zniszczeniu roślin lub całkowitej utracie plonu lub jego części;
- 5) **przymrozki wiosenne** – oznaczają szkody spowodowane przez obniżenie się temperatury poniżej 0°C, w okresie od dnia 15 kwietnia do dnia 30 czerwca, polegające na całkowitym lub częściowym zniszczeniu roślin lub całkowitej utracie plonu lub jego części.

► **Okres objęcia ubezpieczeniem wynosi 12 miesięcy.**

► **Kontrola zawarcia ubezpieczeń obowiązkowych upraw**

Przeprowadzenie kontroli spoczywa na wójcie (burmistrzu, prezydencie miasta).

► **Sankcje**

Rolnik, który nie spełnił obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia obowiązkowego upraw, zgodnie z warunkami tego ubezpieczenia określonymi w ustawie, jest obowiązany wnieść opłatę za niespełnienie tego obowiązku. Wysokość opłaty stanowi równowartość 2 euro od 1 ha, ustaloną przy zastosowaniu kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski. Opłata za niespełnienie obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia obowiązkowego jest wnoszona na rzecz gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę rolnika.

Może dojść do sytuacji, w której rolnik pomimo zobowiązania do zawarcia umowy ubezpieczenia, nie będzie mógł tego zrobić. Warunek ten jest spełniony, gdy żaden z ubezpieczycieli nie zaoferuje takiego produktu oraz jeżeli co najmniej dwóch ubezpieczycieli (spośród zakładów ubezpieczeń, które zawarły umowę w sprawie dopłat z ministrem rolnictwa) odmówi w formie pisemnej. W takiej sytuacji rolnik nie jest zobowiązany do wniesienia opłaty za niespełnienie obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia.

W szczególności o ubezpieczeniu powinny pamiętać osoby korzystające z wybranych działań PROW 2014-2020. (np. „Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczenie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof”). W przypadku braku umowy ubezpieczenia obejmującej ochroną co najmniej 50% powierzchni upraw rolnych, w dniu wystąpienia klęski żywiołowej spowodowanej niekorzystnym zjawiskiem atmosferycznym, wszelka pomoc udzielana poszkodowanym producentom rolnym będzie pomniejszona. Przykładowo wysokość pomocy suszowej oferowanej przez Państwo w 2019 r. była uzależniona od ubezpieczenia upraw.

Brak zawarcia przez rolnika umowy ubezpieczenia upraw rolnych nie będzie miało wpływu na ubieganie się o płatności bezpośrednie do gruntów rolnych w rozumieniu przepisów o płatnościach do gruntów rolnych i oddzielnej płatności cukrowej.

4.4. Ubezpieczenie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych

Obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów, wskazane zostało w art. 4 ust. 1 *ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2214)*.

► **Pojazdy podlegające ubezpieczeniu:**

- wszystkie pojazdy mechaniczne zarejestrowane na terytorium RP: pojazdy samochodowe, ciągniki rolnicze, motorowery, przyczepy i naczepy, określone w przepisach ustawy – Prawo o ruchu drogowym,

- pojazdy mechaniczne wolnobieżne, w rozumieniu przepisów ustawy – Prawo o ruchu drogowym, z wyłączeniem pojazdów wolnobieżnych będących w posiadaniu rolników posiadających gospodarstwo rolne i użytkowanych w związku z posiadaniem tego gospodarstwa;
- pojazdy historyczne,
- pojazdy mechaniczne przed zarejestrowaniem na terenie RP.

► **Zakres ubezpieczenia**

Ubezpieczeniem OC objęta jest odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu.

Suma Gwarancyjna czyli *górną wysokość odpowiedzialności ubezpieczyciela wynosi 5 mln euro na jedno zdarzenie drogowe, zaś w przypadku szkody materialnej – 1 mln euro na jedno zdarzenie szkodowe, niezależnie od liczby poszkodowanych. Odszkodowanie za wyrządzoną szkodę w związku z ruchem pojazdu mechanicznego przysługuje, jeśli jej następstwem jest: śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia, bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia.*

Szkoda musi powstać w związku z ruchem pojazdu mechanicznego, w tym przy wsiadaniu do pojazdu mechanicznego i wysiadaniu z niego, bezpośrednio przy załadunku i rozładunku pojazdu mechanicznego, podczas zatrzymania, postoju lub garażowania.

► **Kontrola zawarcia ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów mechanicznych:**

Do przeprowadzania kontroli spełnienia obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych:

1) są obowiązane:

- a) Policja,
- b) organy celne,
- c) Straż Graniczna,
- d) organy właściwe w sprawach rejestracji pojazdów,
- e) Inspekcja Transportu Drogowego;

2) są uprawnione:

- a) Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny,
- b) inne organy uprawnione do kontroli ruchu drogowego,
- c) Inspekcja Ochrony Środowiska.

Spełnienie obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia obowiązkowego ustala się na podstawie polisy lub innego dokumentu ubezpieczenia, potwierdzającego zawarcie umowy tego ubezpieczenia, wystawionego ubezpieczającemu przez zakład ubezpieczeń.

► **Sankcje za brak OC posiadaczy pojazdów mechanicznych**

Wysokość kary zależna jest od okresu pozostawania bez ochrony ubezpieczeniowej w danym roku kalendarzowym:

- do 3 dni – 20% pełnej opłaty karnej,
- 4 do 14 dni – 50% pełnej opłaty karnej,
- powyżej 14 dni – 100% opłaty karnej.

W 2020 r. wysokość opłat karnych za brak OC pojazdów przedstawiono w Tabeli 1.

Tabela 1

Wysokość opłat karnych za brak obowiązkowego ubezpieczenia OC w 2020 roku

Gradacja opłaty	Samochody osobowe	Samochody ciężarowe, ciągniki samochodowe i autobusy	Pozostałe pojazdy
100 %	5 200 zł	7 800 zł	870 zł
50 %	2 600 zł	3 900 zł	430 zł
20 %	1 040 zł	1 560 zł	170 zł

Źródło: www.ufg.pl/oplatykarne

5 PODATKI W DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ

5.1. Podatek rolny (podatek gruntowy)

Zagadnienia związane opodatkowaniem gruntów gospodarstwa reguluje *ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 333)*. W myśl przepisów ustawy opodatkowaniu podatkiem rolnym podlegają gospodarstwa rolne, w których grunty sklasyfikowane w ewidencji gruntów i budynków jako **użytki rolne, posiadają łączną powierzchnię przekraczającą 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy**. Grunty te stanowią własność lub znajdują się w posiadaniu osoby fizycznej, osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej, w tym spółki, nieposiadającej osobowości prawnej i nie są zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza.

Działalność rolnicza – w myśl ww. ustawy to produkcja roślinna i zwierzęca, w tym również produkcja materiału siewnego, szkółkarskiego, hodowlanego oraz reprodukcyjnego, produkcja warzywnicza, roślin ozdobnych, grzybów uprawnych, sadownictwa, hodowla i produkcja materiału zarodowego zwierząt, ptactwa i owadów użytkowych, produkcja zwierzęca typu przemysłowego fermowego oraz chów i hodowla ryb.

Organem podatkowym właściwym w sprawach podatku rolnego jest wójt (burmistrz, prezydent miasta).

► Podstawa opodatkowania podatkiem rolnym

Obliczana jest następująco w zależności od formy użytków rolnych, i tak:

- 1) grunty gospodarstwa rolnego – liczba hektarów przeliczeniowych ustalana jest na podstawie powierzchni, rodzajów i klas użytków rolnych wynikających z ewidencji gruntów i budynków oraz zaliczenia do okręgu podatkowego – tabela poniżej;
- 2) pozostałe grunty – liczba hektarów wynikająca z ewidencji gruntów i budynków
- 3) grunty pod stawami, grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych, grunty pod rowami oraz grunty rolne zabudowane – bez względu na zaliczenie do okręgu podatkowego – przelicza się na hektary przeliczeniowe według następujących przeliczników:
 - a) 1 ha gruntów pod stawami zarybionymi łososiem, trocią, głowacicą, palią i pstrągiem oraz gruntów rolnych zabudowanych – 1 ha przeliczeniowy;
 - b) 1 ha gruntów pod stawami zarybionymi innymi gatunkami ryb, gruntów pod stawami niezarybionymi, gruntów zadrzewionych i zakrzewionych na użytkach rolnych oraz gruntów pod rowami – 0,20 ha przeliczeniowego.

Jeżeli nie można ustalić przelicznika powierzchni użytków rolnych na podstawie powyżej zaprezentowanej metodyki, przyjmuje się, że 1 ha fizyczny odpowiada 1 ha przeliczeniowemu. Przeliczniki powierzchni gruntów ornych oraz łąk i pastwisk zamieszczono w Tabeli 2.

Tabela 2

Przeliczniki powierzchni użytków rolnych

Rodzaje użytków rolnych	Grunty orne				Łąki i pastwiska			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Okręgi podatkowe								
Klasy użytków rolnych	Przeliczniki				Przeliczniki			
I	1.95	1.80	1.65	1.45	1.75	1.60	1.45	1.35
II	1.80	1.65	1.50	1.35	1.45	1.35	1.25	1.10
IIIa	1.65	1.50	1.40	1.25				
III					1.25	1.15	1.05	0.95
IIIb	1.35	1.25	1.15	1.00				
IVa	1.10	1.00	0.90	0.80				
IV					0.75	0.70	0.60	0.55
IVb	0.80	0.75	0.65	0.60				
V	0.35	0.30	0.25	0.20	0.20	0.20	0.15	0.15
VI	0.20	0.15	0.10	0.05	0.15	0.15	0.10	0.05

Źródło: Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym.

► **Wartość podatku za rok podatkowy**

- 1) dla gruntów gospodarstwa rolnego – iloczyn 1 ha przeliczeniowego gruntów oraz równowartości pieniężnej 2,5 q żyta;
 - 2) dla pozostałych gruntów – iloczyn 1 ha gruntów oraz równowartości pieniężnej 5 q żyta
- Średnią cenę skupu żyta ustala się na podstawie komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, ogłaszanego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w terminie do dnia 20 października roku poprzedzającego rok podatkowy.

► **Obowiązki podatkowe**

Obowiązek podatkowy powstaje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym zaistniały okoliczności uzasadniające powstanie tego obowiązku, a wygasa ostatniego dnia miesiąca, w którym przestały istnieć okoliczności uzasadniające ten obowiązek. Jeżeli obowiązek podatkowy powstał lub wygasł w ciągu roku, podatek rolny za ten rok ustala się proporcjonalnie do liczby miesięcy, w których istniał ten obowiązek.

W przypadku gdy kwota podatku nie przekracza 100 zł, podatek jest płatny jednorazowo w terminie płatności pierwszej raty.

Podatek rolny od gruntów położonych na terenach podgórskich i górskich obniża się o 30% dla gruntów klas I, II, IIIa, III i IIIb, a o 60% dla gruntów klas IVa, IV i IVb. Za miejscowości położone na terenach podgórskich i górskich uważa się miejscowości, w których co najmniej 50% użytków rolnych jest położonych powyżej 350 m nad poziomem morza. Wykaz tych miejscowości w danym województwie ustala sejmik województwa.

Osoby fizyczne są obowiązane złożyć właściwemu organowi podatkowemu informacje o gruntach, sporządzone na formularzach według ustalonego wzoru – przykładowo wypełniony dokument dla osób fizycznych i prawnych zamieszczono w punkcie V, w terminie 14 dni od dnia zaistnienia okoliczności uzasadniających powstanie albo wygaśnięcie obowiązku podatkowego w zakresie podatku rolnego, lub o zaistnieniu zmian.

Podatek rolny na rok podatkowy od osób fizycznych, ustala, w drodze decyzji, organ podatkowy właściwy ze względu na miejsce położenia gruntów. Podatek jest płatny w ratach proporcjonalnych do czasu trwania obowiązku podatkowego w terminach do dnia 15 marca, 15 maja, 15 września i 15 listopada roku podatkowego.

► Zwolnienia i ulgi podatkowe

Zwolnieniu z płatności podatku rolnego podlegają m.in.:

- 1) użytki rolne klasy V, VI i VIz oraz grunty zadrzewione i zakrzewione ustanowione na użytkach rolnych;
- 2) grunty położone w pasie drogi granicznej;
- 3) grunty orne, łąki i pastwiska objęte melioracją (w roku, w którym uprawy zostały zniszczone wskutek robót drenarskich);
- 4) grunty przeznaczone na utworzenie nowego gospodarstwa rolnego lub powiększenie już istniejącego do powierzchni nieprzekraczającej 100 ha (okres zwolnienia wynosi 5 lat⁷), będące: przedmiotem prawa własności lub prawa użytkowania wieczystego, nabyte w drodze umowy sprzedaży, umowy o oddanie gruntów w użytkowanie wieczyste lub wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, objęte w trwałe zagospodarowanie;
- 5) grunty gospodarstw rolnych powstałe z zagospodarowania nieużytków – na okres 5 lat, licząc od roku następnego po zakończeniu zagospodarowania;
- 6) grunty gospodarstw rolnych otrzymane w drodze wymiany lub scalenia – na 1 rok następujący po roku, w którym dokonano wymiany lub scalenia gruntów;
Po upływie okresu zwolnienia, o którym mowa w pkt 4, 5 i 6, stosuje się ulgę w podatku rolnym, polegającą na obniżeniu podatku w pierwszym roku o 75% i o 50% w drugim roku.
- 7) grunty gospodarstw rolnych, na których zaprzestano produkcji rolnej, z tym że zwolnienie może dotyczyć nie więcej niż 20% powierzchni użytków rolnych gospodarstwa rolnego, lecz nie więcej niż 10 ha – na okres nie dłuższy niż 3 lata, w stosunku do tych samych gruntów;
- 8) użytki ekologiczne;
- 9) grunty zajęte przez zbiorniki wody służące do zaopatrzenia ludności w wodę;
- 10) grunty pod wałami przeciwpowodziowymi i grunty położone w międzywałach;
- 11) grunty wpisane do rejestru zabytków, pod warunkiem ich zagospodarowania i utrzymania zgodnie z przepisami o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- 12) grunty stanowiące działki przyzagrodowe członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych, którzy osiągnęli wiek emerytalny, są inwalidami zaliczonymi do I albo II grupy, niepełnosprawnymi o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, osobami

⁷ licząc od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym zawarto umowę sprzedaży gruntów lub prawa wieczystego użytkowania, ustanowiono prawo wieczystego użytkowania gruntów lub objęto grunty w trwałe zagospodarowanie w drodze umowy

- całkowicie niezdolnymi do pracy w gospodarstwie rolnym albo niezdolnymi do samodzielnej egzystencji;
- 13) grunty położone na terenie rodzinnego ogrodu działkowego, z wyjątkiem będących w posiadaniu podmiotów innych niż działkowcy lub stowarzyszenia ogrodowe w rozumieniu ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2176);
 - 14) uczelnie; zwolnienie nie dotyczy gruntów przekazanych w posiadanie podmiotom innym niż uczelnie;
 - 15) publiczne i niepubliczne jednostki organizacyjne objęte systemem oświaty oraz prowadzące je organy, w zakresie gruntów zajętych na działalność oświatową;
 - 16) instytuty naukowe i pomocnicze jednostki naukowe Polskiej Akademii Nauk, w odniesieniu do gruntów, które są niezbędne do realizacji zadań;
 - 17) prowadzący zakłady pracy chronionej spełniające warunek, o którym mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 511, z późn. zm.);
 - 18) instytuty badawcze;

Ulgi podatkowe:

- 1) **inwestycyjna** – przyznawana jest po zakończeniu inwestycji z tytułu wydatków poniesionych na:
 - a) budowę lub modernizację budynków inwentarskich służących do chowu, hodowli i utrzymywania zwierząt gospodarskich oraz obiektów służących ochronie środowiska,
 - b) zakup i zainstalowanie: deszczowni, urządzeń melioracyjnych i urządzeń zaopatrzenia gospodarstwa w wodę, urządzeń do wykorzystywania na cele produkcyjne naturalnych źródeł energii (wiatru, biogazu, słońca, spadku wód) – jeżeli wydatki te nie zostały sfinansowane w całości lub w części z udziałem środków publicznych.

Ulga inwestycyjna polega na odliczeniu (w okresie do 15 lat) – w wysokości 25% udokumentowanych rachunkami nakładów inwestycyjnych od należnego podatku rolnego od gruntów położonych na terenie gminy, w której została dokonana inwestycja.

Podatnik traci prawo do odliczenia od podatku rolnego niewykorzystanej kwoty ulgi inwestycyjnej w przypadku sprzedaży obiektów i urządzeń, od których przyznana została ta ulga.

Kwota ulgi inwestycyjnej niewykorzystana przez podatnika przechodzi na jego następców, jeżeli gospodarstwo rolne zostało nabyte stosownie do przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników lub w drodze dziedziczenia.

2) z tytułu klęsk żywiołowych.

W przypadku wprowadzenia stanu klęski żywiołowej, o którym mowa w *ustawie z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1897), organ podatkowy może przyznać podatnikowi ulgę w podatku rolnym przez zaniechanie jego ustalenia albo poboru w całości lub w części, w wysokości zależnej od rozmiarów strat spowodowanych klęską w gospodarstwie rolnym.

Przy przyznawaniu ulg i ustalaniu ich wysokości uwzględnia się wysokość otrzymanego odszkodowania z tytułu ubezpieczenia ustawowego.

Ulęgę przyznaje się za ten rok podatkowy, w którym został wprowadzony stan klęski żywiołowej. Jeżeli stan klęski żywiołowej wprowadzony został po zapłaceniu podatku za dany rok, ulęgę stosuje się w następnym roku podatkowym.

► Wzory dokumentów i zasady ich wypełniania

- 1) **Formularz IR-1** – służy do wykazania gruntów podlegających opodatkowaniu bądź zwolnieniu z podatku rolnego, przeznaczony jest dla **osób fizycznych** będących:
 - a) właścicielami gruntów,
 - b) posiadaczami samoistnymi gruntów,
 - c) użytkownikami wieczystymi gruntów,
 - d) posiadaczami gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego,
 - e) posiadaczami gruntów na podstawie umowy zawartej stosownie do przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników lub przepisów dotyczących uzyskiwania rent strukturalnych.

WYPEŁNIĆ DUŻYMI, DRUKOWANYMI LITERAMI, CZARNYM LUB NIEBIESKIM KOŁOREM.	
1. Identyfikator podatkowy NIP/numer PESEL (niepotrzebne skreślić) ¹⁾	2. Nr dokumentu
IR-1	
INFORMACJA O GRUNTACH	
Podstawa prawna:	Art. 6a ust. 5 i 9 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1892, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”.
Składający:	Osoby fizyczne będące właścicielami gruntów, posiadaczami samoistnymi gruntów, użytkownikami wieczystymi gruntów, posiadaczami gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, a także będące posiadaczami gruntów na podstawie umowy zawartej stosownie do przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników lub przepisów dotyczących uzyskiwania rent strukturalnych.
Termin składania:	W terminie 14 dni od dnia zaistnienia okoliczności uzasadniających powstanie albo wygaśnięcie obowiązku podatkowego lub od dnia zaistnienia zmian mających wpływ na wysokość opodatkowania, o których mowa w art. 6a ust. 4 ustawy.
Miejsce składania:	Organ podatkowy właściwy ze względu na miejsce położenia przedmiotów opodatkowania.
A. MIEJSCE I CEL SKŁADANIA INFORMACJI	
3. Nazwa i adres siedziby organu podatkowego	
4. Cel złożenia formularza (zaznaczyć właściwy kwadrat):	
☐ 1. złożenie informacji ☐ 2. korekta informacji ²⁾	
5. Okres – od którego informacja obowiązuje	
(miesiąc - rok) _____	
B. PODMIOT ZOBOWIĄZANY DO ZŁOŻENIA INFORMACJI	
6. Rodzaj podmiotu (zaznaczyć właściwy kwadrat):	
☐ 1. właściciel, użytkownik wieczysty lub posiadacz ☐ 2. współwłaściciel, współużytkownik wieczysty lub współposiadacz	

WAŻNE!

Jeżeli na osobie fizycznej ciąży obowiązek podatkowy w podatku rolnym oraz jednocześnie w zakresie podatku od nieruchomości lub podatku leśnego, dotyczący przedmiotów opodatkowania położonych na terenie tej samej gminy, to należy również wypełnić odpowiednio formularze: IN-1, IL-1 wraz z załącznikami. Poz. 1 Identyfikator podatkowy NIP/numer PESEL*.

* Wzory dokumentów oraz instrukcja ich wypełniania znajdują się na stronie: <https://www.podatki.gov.pl/podatki-i-oplaty-lokalne/formularze/> natomiast przykładowo wypełnione wzory dokumentów zamieszczone są na stronie <https://www.cdr.gov.pl> w zakładce EKONOMIKA I ORGANIZACJA.

2) **Formularz DR-1** – służy do wykazania gruntów podlegających opodatkowaniu bądź zwolnieniu z podatku rolnego i jest przeznaczony dla:

- a) **osób prawnych** oraz
- b) jednostek organizacyjnych, spółek nieposiadających osobowości prawnej,
- c) jednostek organizacyjnych Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa,
- d) jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych będących:
 - właścicielami gruntów
 - posiadaczami samoistnymi gruntów,
 - użytkownikami wieczystymi gruntów,
 - posiadaczami gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego.

Formularz DR-1 składają także osoby fizyczne będące współwłaścicielami (współposiadaczami) gruntów z:

- osobami prawnymi,
- jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej,
- spółkami nieposiadającymi osobowości prawnej.

WYPEŁNIĆ DUŻYMI DRUKOWANYMI LITERAMI, CZARNYM LUB NIEBESKIM KOLOREM.	
1. Identyfikator podatkowy NIP/numer PESEL (niepotrzebne skreślić) ¹⁾	2. Nr dokumentu
<p>DR-1</p> <p>DEKLARACJA NA PODATEK ROLNY</p> <p>NA ROK 3. Rok</p>	
Podstawa prawna:	Art. 6a ust. 8, 9 i 10 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1892, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”.
Składający:	Osoby prawne, jednostki organizacyjne, w tym spółki, nieposiadające osobowości prawnej, jednostki organizacyjne Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, a także jednostki organizacyjne Lasów Państwowych, będące właścicielami gruntów, posiadaczami samoistnymi gruntów, użytkownikami wieczystymi gruntów, posiadaczami gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego oraz osoby fizyczne będące współwłaścicielami lub współposiadaczami gruntów z osobami prawnymi lub z jednostkami organizacyjnymi, w tym spółkami, nieposiadającymi osobowości prawnej.
Termin składania:	Do dnia 15 stycznia danego roku podatkowego lub w terminie 14 dni od dnia zaistnienia okoliczności uzasadniających powstanie obowiązku podatkowego lub od dnia zaistnienia zmian mających wpływ na wysokość opodatkowania, o których mowa w art. 6a ust. 4 ustawy.
Miejsce składania:	Organ podatkowy właściwy ze względu na miejsce położenia przedmiotów opodatkowania.
A. MIEJSCE I CEL SKŁADANIA DEKLARACJI²⁾	
4. Nazwa i adres siedziby organu podatkowego	
5. Cel złożenia formularza (zaznaczyć właściwy kwadrat):	☐ 1. złożenie deklaracji ☐ 2. korekta deklaracji ³⁾
6. Okres – od którego deklaracja obowiązuje	(miesiąc)

WAŻNE!

Jeżeli na podatniku ciąży obowiązek podatkowy w podatku rolnym oraz jednocześnie w zakresie podatku od nieruchomości lub podatku leśnego, dotyczący przedmiotów opodatkowania położonych na terenie tej samej gminy, to należy również wypełnić odpowiednio formularze: DN-1, DL-1 wraz z załącznikami.

5.2. Podatek dochodowy – działy specjalne produkcji rolnej

Poza podatkiem rolnym w gospodarstwie rolnym, możemy mieć do czynienia z podatkiem dochodowym od osób fizycznych w ramach tzw. działu specjalnego produkcji rolnej.

W myśl art. 2. ust.1. pkt 1 przepisów *ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1387 z późn. zm.) nie stosuje się do przychodów z działalności rolniczej*, z wyjątkiem przychodów z działów specjalnych produkcji rolnej.

Działalnością rolniczą, w rozumieniu ust. 1 pkt 1 ww. ustawy, jest działalność polegająca na wytwarzaniu produktów roślinnych lub zwierzęcych w stanie nieprzetworzonym (naturalnym) z własnych upraw albo hodowli lub chowu, w tym również produkcja materiału siewnego, szkółkarskiego, hodowlanego oraz reprodukcyjnego, produkcja warzywnicza gruntowa, szklarniowa i pod folią, produkcja roślin ozdobnych, grzybów uprawnych i sadownicza, hodowla i produkcja materiału zarodowego zwierząt, ptactwa i owadów użytkowych, produkcja zwierzęca typu przemysłowo-fermowego oraz hodowla ryb, a także działalność, w której minimalne okresy przetrzymywania zakupionych zwierząt i roślin, w trakcie których następuje ich biologiczny wzrost, wynoszą co najmniej:

- 1) miesiąc – w przypadku roślin,
 - 2) 16 dni – w przypadku wysokointensywnego tuczu specjalizowanego gęsi lub kaczek,
 - 3) 6 tygodni – w przypadku pozostałego drobiu rzeźnego,
 - 4) 2 miesiące – w przypadku pozostałych zwierząt
- licząc od dnia nabycia.

W myśl ww. ustawy, art. 21. ust. 1. pkt. 47 d, **zwolnieniu przedmiotowemu od podatku dochodowego** podlegają także: dotacje, subwencje, dopłaty i inne nieodpłatne świadczenia lub świadczenia częściowo odpłatne, otrzymane na cele związane z działalnością rolniczą z budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, od agencji rządowych, agencji wykonawczych lub ze środków pochodzących od rządów państw obcych, organizacji międzynarodowych lub międzynarodowych instytucji finansowych, dopłaty bezpośrednie stosowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej, otrzymane na podstawie odrębnych przepisów.

Pierwszym kryterium decydującym o tym, czy mamy do czynienia z działami specjalnymi produkcji rolnej, jest rodzaj produkcji zawarty w załączniku 2 do ww. ustawy. Jeśli wykonywany przez podatnika rodzaj upraw lub produkcji nie jest tam zawarty, można przyjąć, że podatnik prowadzi działalność rolniczą, a nie działy specjalne produkcji rolnej. Jeśli rodzaj wykonywanej przez podatnika produkcji jest wymieniony w załączniku 2 (to jeszcze nie oznacza, że podatnik będzie prowadził dział specjalny), wówczas kolejnym kryterium powinno być sprawdzenie rozmiarów tej produkcji. Jeśli rozmiary produkcji przekraczają wartości podane w niniejszym załączniku 2 (wybrane przykłady przedstawiono w Tabeli 3), podatnik zobowiązany jest opodatkować działalność rolniczą jako działy specjalne produkcji rolnej podatkiem dochodowym.

Tabela 3

Rozmiar produkcji rolnej niepodlegający opodatkowaniu w ramach działów specjalnych produkcji rolnej

Lp.	Rodzaj uprawy i produkcji	Powierzchnia/obsada
1.	Uprawy w szklarniach ogrzewanych	poniżej 25 m ²
2.	Uprawy w szklarniach nieogrzewanych	poniżej 25 m ²
3.	Uprawy w tunelach foliowych ogrzewanych	poniżej 50 m ²
4.	Uprawy grzybów i ich grzybni	poniżej 25 m ²
5.	Drób rzeźny	poniżej 100 szt.
6.	Drób nieśny	poniżej 80 szt.
7.	Nutrie, króliki	poniżej 50 szt. samic stada podstawowego
8.	Pasieki	poniżej 80 rodzin
9.	Hodowla ryb akwariowych	poniżej 700 dm ³ objętości akwarium
10.	Hodowla i chów poza gospodarstwem rolnym krowy cielęta bydło rzeźne (z wyjątkiem opasów) tuczniaki prosięta i warchlaki chów i hodowla owiec tucz owiec	Poniżej 5 szt. Poniżej 10 szt. Poniżej 10 szt. Poniżej 50 szt. Poniżej 50 szt. Poniżej 10 szt. Poniżej 15 szt.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych.

► **Zasady ustalania dochodu z działów specjalnych produkcji rolnej**

Dochód z działów specjalnych produkcji rolnej ustala się na podstawie:

1) **podatkowej księgi przychodów i rozchodów:**

Dochodem (stratą) z działów specjalnych produkcji rolnej jest różnica pomiędzy przychodem z tytułu prowadzenia tych działów a poniesionymi kosztami uzyskania, powiększona o wartość przyrostu stada zwierząt na koniec roku podatkowego w porównaniu ze stanem na początek roku i pomniejszona o wartość ubytków w tym stadzie w ciągu roku podatkowego

2) **norm szacunkowych:**

Dochód z działów specjalnych produkcji rolnej, jeżeli podatnik nie prowadzi ksiąg, o których mowa w art. 15 *ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych*, ustala się przy zastosowaniu norm szacunkowych dochodu z określonej powierzchni upraw lub jednostki produkcji zwierzęcej, określonych załącznik do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2019 r.

(poz. 2420). Normy szacunkowe dochodu rocznego, stosuje się od jednostek powierzchni upraw lub innych jednostek rodzajów produkcji. Przykłady rodzajów i rozmiarów działów specjalnych produkcji rolnej oraz norm szacunkowych przedstawiono w Tabeli 4.

Tabela 4

Przykładowe rodzaje i rozmiary działów specjalnych produkcji rolnej oraz normy szacunkowe dochodu rocznego

Lp.	Rodzaj uprawy i produkcji	Jednostka powierzchni upraw lub rodzajów produkcji	Norma szacunkowa dochodu rocznego
1.	Uprawy w szklarniach ogrzewanych pow. 25 m ² :		
	– rośliny ozdobne	1 m ²	12,00
	– pozostałe	1 m ²	4,46
2.	Uprawy w tunelach foliowych ogrzewanych pow. 50 m ² :		
	– rośliny ozdobne	1 m ²	8,94
	– pozostałe	1 m ²	5,48
3.	Uprawy w tunelach foliowych ogrzewanych		
4.	Uprawy grzybów i ich grzybni – pow. 25 m ² powierzchni uprawowej	1 m ²	5,15
5.	Drób rzeźny – pow. 100 szt. (kurczęta)	1 sztuka	1,16
6.	Drób nieśny – pow. 80 szt. (kury nieśne)	1 sztuka	3,41
7.	Pasieki pow. 80 rodzin	1 rodzina	3,43

Źródło: Opracowanie własne na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2019 r. w sprawie norm szacunkowych dochodu z działów specjalnych produkcji rolnej.

Jeżeli w ciągu rocznego cyklu produkcji na tej samej powierzchni są prowadzone różne uprawy, dla których są ustalane różne normy szacunkowe dochodu, dochód z każdego rodzaju uprawy oblicza się, przy zastosowaniu właściwej dla niej normy, proporcjonalnie do liczby miesięcy, w których była prowadzona taka uprawa, wliczając w to okres przygotowania do zaprowadzenia tej uprawy.

► **Rejestracja i obowiązki**

Podatnicy rozpoczynający w ciągu roku podatkowego prowadzenie **działów specjalnych produkcji rolnej** składają w terminie 7 dni od dnia rozpoczęcia działalności **deklarację PIT-6** o rodzajach i rozmiarach zamierzonej produkcji oraz dokonują **zgłoszenia identyfikacyjnego** lub aktualizacyjnego na druku NIP-7 w terminie 7 dni od daty rozpoczęcia prowadzenia tej działalności.

POLTAX POLA JASNE WYPELNIĄ PODATNIK, POLA CIEMNE WYPELNIĄ URZĄD. WYPELNIĄĆ DUŻYMI, DRUKOWANYMI LITERAMI, CZARNYM LUB NIEBIESKIM KOLOREM. <i>Składanie w wersji elektronicznej: www.podatki.gov.pl</i>		
1. Identyfikator podatkowy NIP podatnika	2. Nr dokumentu	3. Status
PIT-6 DEKLARACJA DO WYMIARU ZALICZEK PODATKU DOCHODOWEGO OD DOCHODÓW Z DZIAŁÓW SPECJALNYCH PRODUKCJI ROLNEJ USTALANYCH PRZY ZASTOSOWANIU NORM SZACUNKOWYCH DOCHODU ZA <input type="text" value="4. Rok"/>		
Podstawa prawna: Art. 43 ust.1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1387, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”. Składający: Podatnik podatku dochodowego od osób fizycznych. Terminy składania: Do dnia 20 stycznia roku podatkowego. W przypadku rozpoczęcia prowadzenia działów specjalnych produkcji rolnej w ciągu roku podatkowego - w terminie 7 dni od dnia rozpoczęcia działalności. Otrzymuje: Urząd skarbowy według miejsca zamieszkania podatnika.		
A. MIEJSCE I CEL SKŁADANIA DEKLARACJI		
5. Urząd skarbowy, do którego adresowana jest deklaracja ¹⁾		
6. Cel złożenia formularza (zaznaczyć właściwy kwadrat): ☐ 1. złożenie deklaracji ☐ 2. korekta deklaracji ²⁾		
B. DANE IDENTYFIKACYJNE PODATNIKA		
7. Nazwisko	8. Pierwsze imię	9. Data urodzenia (dzień - miesiąc - rok)
C. MIEJSCA PROWADZENIA DZIAŁÓW SPECJALNYCH PRODUKCJI ROLNEJ		

W obu przypadkach rolnik ma obowiązek:

- zawiadomić właściwego naczelnika urzędu skarbowego w terminie siedmiu dni o rozpoczęciu w ciągu roku podatkowego prowadzenia działów specjalnych produkcji rolnej. W tym celu należy złożyć deklaracje PIT-6, o rodzajach i rozmiarach zamierzonej produkcji w danym roku;
- zawiadomić, również w terminie siedmiu dni, właściwy urząd skarbowy o zaistnieniu zmian w prowadzonej produkcji w stosunku do podanej w deklaracji oraz o zaprzestaniu lub rozpoczęciu w ciągu roku eksploatacji obiektów umożliwiających całoroczny cykl produkcji;
- złożyć, w terminie do 30 listopada roku poprzedzającego rok podatkowy urzędowi skarbowemu deklaracje według ustalonego wzoru o rodzajach i rozmiarach zamierzonej produkcji w roku następnym – PIT 6;
- odprowadzania zaliczek na podatek dochodowy w wysokości określonej w decyzji urzędu skarbowego – PIT 7 (za okres od stycznia do listopada – do dnia 20 każdego miesiąca za miesiąc poprzedni, za grudzień – w wysokości należnej za listopad – do 20 grudnia).

Zaliczki na poczet podatku dochodowego z tytułu prowadzenia działów specjalnych produkcji rolnej podatnicy są obowiązani opłacać już od dnia rozpoczęcia prowadzenia działu specjalnego, określonego w PIT-6, a nie od daty uzyskania z tego tytułu dochodu, gdyż podstawą do ustalenia zaliczek jest zawsze rozmiar zamierzonej działalności.

5.3. Podatek VAT – zasady ogólne albo ryczałt

Podatek VAT (z ang. *value added tax*) to podatek od towarów i usług. Jest to podatek od wartości dodanej, doliczany do każdej transakcji. Zgodnie z *ustawą z 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług (t.j. z 2020 r. poz. 106)* producenci rolni mają możliwość zdecydowania o opodatkowaniu podatkiem VAT.

► **Podstawowe pojęcia dotyczące działalności rolniczej w myśl ww. ustawy**

Działalność rolnicza w myśl art. 2 pkt. 15 ww. ustawy obejmuje: produkcję roślinną i zwierzęcą, w tym również produkcję materiału siewnego, szkółkarskiego, hodowlanego oraz reprodukcyjnego, produkcję warzywniczą, gruntową, szklarniową i pod folią, produkcję roślin ozdobnych, grzybów uprawnych i sadowniczą, chów, hodowlę i produkcję materiału zarodowego zwierząt, ptactwa i owadów użytkowych, produkcję zwierzęcą typu przemysłowego lub fermowego oraz chów i hodowlę ryb i innych organizmów żyjących w wodzie, a także uprawy w szklarniach i ogrzewanych tunelach foliowych, uprawy grzybów i ich grzybni, uprawy roślin „in vitro”, fermową hodowlę i chów drobiu rzeźnego i nieśnego, wylęgarnie drobiu, hodowlę i chów zwierząt futerkowych i laboratoryjnych, chów i hodowlę dżdżownic, entomofagów i jedwabników, prowadzenie pasiek oraz chów i hodowlę innych zwierząt poza gospodarstwem rolnym oraz sprzedaż produktów gospodarki leśnej i łowieckiej, z wyjątkiem [drewna okrągłego z drzew tropikalnych (PKWiU 02.20.13.0) oraz bambusa (PKWiU ex 01.29.30.0)], a także świadczenie usług rolniczych).

Gospodarstwo rolne – gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym.

Rolnik ryczałtowy – rolnik dokonujący dostawy produktów rolnych pochodzących z własnej działalności rolniczej lub świadczący usługi rolnicze, korzystający ze zwolnienia od podatku na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 3, z wyjątkiem rolnika obowiązującego na podstawie odrębnych przepisów do prowadzenia ksiąg rachunkowych.

Produkty rolne – towary pochodzące z własnej działalności rolniczej rolnika ryczałtowego oraz towary, o których mowa w art. 20 ust. 1c i 1d *ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1387, z późn. zm.)*.

Usługi rolnicze:

- a) usługi związane z rolnictwem oraz chowem i hodowlą zwierząt, z wyłączeniem usług weterynaryjnych (PKWiU ex 01.6), z wyłączeniem usług podkuwania koni i prowadzenia schronisk dla zwierząt gospodarskich (PKWiU ex 01.62.10.0),
- b) usługi związane z leśnictwem (PKWiU ex 02.40.10), z wyłączeniem patrolowania lasów wykonywanego na zlecenie przez jednostki inne niż leśne (PKWiU ex 02.40.10.3),
- c) usługi wspomagające rybactwo (PKWiU ex 03.00.7), z wyłączeniem usług związanych z rybołówstwem morskim (PKWiU 03.00.71.0),
- d) wynajem i dzierżawa maszyn i urządzeń rolniczych, bez obsługi (PKWiU 77.31.10.0).

► **Podatnik podatku od towarów i usług**

Podatnikami podatku od towarów i usług – zgodnie z postanowieniami wynikającymi z art. 15 ustawy o podatku od towarów i usług z dnia 11 marca 2004 r. – są osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne, wykonujące samodzielnie działalność gospodarczą, bez względu na cel lub rezultat takiej działalności.

W przypadku osób fizycznych prowadzących wyłącznie gospodarstwo rolne, leśne lub rybackie za podatnika czynnego uważa się osobę, która złoży zgłoszenie rejestracyjne (**formularz VAT-R**).

Rolnicy zostali podzieleni na dwie grupy. Jedni z nich to rolnicy ryczałtowi, a drudzy to osoby rozliczające się na zasadach ogólnych. Rolnicy ryczałtowi mają prawo do wyboru rozliczania się według zasad ogólnych po dokonaniu zgłoszenia rejestracyjnego w urzędzie skarbowym oraz rozpoczęciu prowadzenia ewidencji kupna i sprzedaży towarów i usług umożliwiających sporządzenie deklaracji VAT-7.

► **Rolnik ryczałtowy**

Z mocy ustawy rolnik jest podatnikiem zwolnionym i nie ma obowiązku rozliczać się z tytułu podatku VAT z urzędem skarbowym. Rolnik ryczałtowy jest obowiązany natomiast przechowywać oryginały faktur VAT RR oraz kopie oświadczeń o zwolnieniu od podatków przez okres 5 lat, licząc od końca roku, w którym wystawiono fakturę.

Rolnik ryczałtowy korzystający ze zwolnienia wynikającego z art. 43 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy, w zakresie prowadzonej działalności rolniczej dostarczający produkty rolne, jest zwolniony z obowiązku:

- wystawiania faktur,
- prowadzenia ewidencji dostaw i nabyć towarów i usług,
- składania w urzędzie skarbowym deklaracji podatkowej,
- dokonania zgłoszenia rejestracyjnego.

Na podstawie art. 115 ww. ustawy rolnikowi ryczałtowemu dokonującemu dostawy produktów rolnych dla podatnika podatku, który rozlicza ten podatek, przysługuje zryczałtowany zwrot podatku z tytułu nabywania niektórych środków produkcji dla rolnictwa opodatkowanych tym podatkiem. Kwota zryczałtowanego zwrotu podatku jest wypłacana rolnikowi ryczałtowemu przez nabywcę produktów rolnych.

Stawka zryczałtowanego zwrotu podatku, o którym mowa powyżej wynosi 6,5%⁸ kwoty należnej z tytułu dostawy produktów rolnych pomniejszonej o kwotę zryczałtowanego zwrotu podatku.

Podatnik zarejestrowany jako podatnik VAT czynny nabywający produkty rolne od rolnika ryczałtowego wystawia w dwóch egzemplarzach fakturę dokumentującą nabycie tych produktów. Oryginał faktury jest przekazywany dostawcy – rolnikowi.

⁸ Obecnie, zgodnie z art. 146aa ust. 1 pkt 3 stawka podatku wynosi 7%.

na miejsce zamieszkania rolnika. (art. 17 ust.1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – *Ordynacja podatkowa*)

Naczelnik urzędu skarbowego rejestruje podatnika i potwierdza jego zarejestrowanie jako „**podatnika VAT czynnego**”.

Jeżeli dane zawarte w zgłoszeniu rejestracyjnym ulegną zmianie, podatnik jest obowiązany zgłosić zmianę do naczelnika urzędu skarbowego w terminie 7 dni, licząc od dnia, w którym nastąpiła zmiana.

➤ **Powrót z zasad ogólnych na ryczałt**

Rolnik, który zrezygnował ze zwolnienia związanego z systemem ryczałtowego zwrotu podatku VAT (zamiana statusu rolnika ryczałtowego na rolnika rozliczającego się na zasadach ogólnych), **może ponownie skorzystać ze zwolnienia** w ramach ryczałtowego zwrotu podatku VAT, ale **dopiero po upływie 3 lat** od daty rezygnacji ze zwolnienia (zarejestrowania jako „podatnika VAT czynnego”). W tym celu należy zawiadomić pisemnie, w formie aktualizacji danych **zgłoszenia rejestracyjnego** (ponownie na formularzu VAT-R), naczelnika urzędu skarbowego przed początkiem miesiąca (kwartału), od którego podatnicy ci ponownie chcą skorzystać ze zwolnienia. Naczelnik urzędu skarbowego rejestruje podatnika i potwierdza jego zarejestrowanie – jako „**podatnika VAT zwolnionego**”.

➤ **Obowiązki rolnika – podatnika vat**

Rolnik rozliczający podatek od towarów i usług na zasadach ogólnych w zakresie prowadzonej działalności rolniczej jest zobowiązany do:

- opodatkowania dokonywanych przez siebie sprzedaży określonymi stawkami VAT,
- określenia na fakturze symbolu PKWiU sprzedawanego towaru,
- dokumentowania sprzedaży fakturami VAT (zasady oraz wymogi formalne dotyczące wystawiania faktur VAT zawarte są w Dziale XI ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług),
- prowadzenia ewidencji kupna i sprzedaży,
- rozliczania podatku VAT w ramach deklaracji podatkowej,
- przechowywania oryginałów faktur VAT przez okres 5 lat, licząc od końca roku, w którym wystawiono fakturę,
- umieszczania numeru identyfikacji podatkowej na fakturach oraz w ofertach wystawionych przez gospodarstwo.

Podatnicy podatku od towarów i usług nie mają obowiązku wystawiania faktur osobom fizycznym nieprowadzącym działalności gospodarczej. Jednakże na żądanie tych osób podatnicy są obowiązani do wystawienia faktury. Zasady tej nie stosuje się w przypadku sprzedaży wysyłkowej z terytorium kraju oraz wewnątrzspółnotowej dostawy nowych środków transportu, które w każdym przypadku muszą być potwierdzone fakturami.

5.4. Podatek akcyzowy

► Wymogi formalne dotyczące zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego

Podatek akcyzowy stanowi jedno z wielu źródeł dochodu dla budżetu państwa i doliczany jest do tzw. wyrobów akcyzowych takich jak napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe czy nośniki energii jak: gaz, prąd czy paliwa płynne⁹.

Przepisy ustawy z dnia 10 marca 2006 r. o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 2188), umożliwiają producentowi rolnemu złożenie wniosku o zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystanego do produkcji rolnej do wysokości limitu zwrotu.

Wniosek, którego wzór określono w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie wzoru wniosku o zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej ([link](#)), składa się do wójta, burmistrza (prezydenta miasta) właściwego ze względu na miejsce położenia gruntów będących w posiadaniu lub współposiadaniu tego producenta rolnego (w tym dzierżawcy).

Do wniosku załącza się:

- faktury VAT bądź ich kopie stanowiące dowód zakupu oleju napędowego w okresie 6 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku,
- dokument wydany przez kierownika biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zawierający informacje o liczbie dużych jednostek przeliczeniowych będącego w posiadaniu producenta rolnego, w odniesieniu do każdej siedziby stada tego producenta, w ostatnim dniu każdego miesiąca poprzedzającego rok, w którym został złożony wniosek o zwrot podatku.

Zwrot podatku akcyzowego przysługuje do gruntów gospodarstwa przeznaczonych pod produkcję rolną dlatego wykluczone ze zwrotu są grunty na których zaprzestano produkcji rolnej lub zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej.

WAŻNE!

Za **producenta rolnego** uznaje się osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej, będącą posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym.

Za **gospodarstwo rolne** w rozumieniu przepisów ustawy o podatku rolnym uważa się obszar gruntów sklasyfikowanych w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne lub jako grunty zadrzewione lub zakrzewione na użytkach rolnych o powierzchni przekraczającej 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy, z wyjątkiem gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza.

⁹ Ustawa z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (tj. z 2020 r. poz. 722).

Wójt, burmistrz (prezydent miasta) właściwy ze względu na miejsce położenia gruntów będących w posiadaniu lub współposiadaniu producenta rolnego przyznaje, na wniosek tego producenta, w drodze decyzji, zwrot podatku (decyzja wydawana jest w terminie do 30 dni od dnia złożenia wniosku).

➤ **Terminy składania wniosku o zwrot oraz wypłaty podatku akcyzowego**

Wniosek o zwrot podatku składa się w terminach od dnia 1 lutego do ostatniego dnia lutego i od dnia 1 sierpnia do dnia 31 sierpnia danego roku.

W 2020 roku terminy składania wniosków określone zostały:

- 1) od 3 lutego 2020 r. do 2 marca 2020 r.
- 2) od 3 sierpnia 2020 r. do 31 sierpnia 2020 r.

Wypłata zwrotu podatku przyznanego na podstawie decyzji następuje w terminach:

- od dnia 1 kwietnia do dnia 30 kwietnia – jeżeli wnioski o zwrot podatku zostały złożone w terminie od dnia 1 lutego do ostatniego dnia lutego,
- od dnia 1 października do dnia 31 października – jeżeli wnioski o zwrot podatku zostały złożone w terminie od dnia 1 sierpnia do dnia 31 sierpnia.

Wypłata dokonywana jest w formie gotówkowej – w kasie urzędu gminy lub miasta, albo przelewem na rachunek bankowy podany we wniosku.

➤ **Limit zwrotu podatku akcyzowego**

Na podstawie *ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie ustawy o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej* limit zwrotu podatku akcyzowego ustala się jako sumę:

- kwoty stanowiącej iloczyn stawki zwrotu podatku na 1 litr oleju napędowego, liczby 100 oraz powierzchni użytków rolnych będących w posiadaniu lub współposiadaniu producenta rolnego określonej w ewidencji gruntów i budynków, według stanu na dzień 1 lutego danego roku, oraz
- kwoty stanowiącej iloczyn stawki zwrotu podatku na 1 litr oleju napędowego, liczby 30 oraz średniej rocznej liczby dużych jednostek przeliczeniowych bydła będącego w posiadaniu producenta rolnego w roku poprzedzającym rok, w którym został złożony wniosek o zwrot podatku.

➤ **Wzór dokumentu i zasady jego wypełniania**

Wzór wniosku o zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej został określony w *rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie wzoru wniosku o zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej*¹⁰ (Załącznik nr 5).

Wypełnianie wniosku rozpoczynamy od określenia miejsca składania wniosku - wójt, burmistrz (prezydent miasta) właściwy ze względu na miejsce położenia gruntów będących w posiadaniu lub współposiadaniu producenta rolnego i uzupełnianym pozostałe niezbędne informacje takie jak:

- 1) podstawowe dane identyfikacyjne producenta rolnego,
- 2) oświadczenie o powierzchni użytków rolnych oraz średniej rocznej liczbie bydła,

¹⁰ Wniosek do pobrania pod adresem <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/zwrot-podatku-akcyzowego>

- 3) informacje o załącznikach - fakturach VAT lub ich kopiach, oświadczeń oraz dokumentów, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy,
- 4) numer rachunku bankowego na który mają zostać przelane środki finansowe,
- 5) zgody współposiadaczy,
- 6) oświadczenia o skutkach prawnych składania fałszywych informacji oraz zasadach przyznawania zwrotu podatku akcyzowego.

5.5. Podatek od nieruchomości

► Wymogi formalne dotyczące podatku od nieruchomości

Podatek od nieruchomości i podatek od środków transportowych regulują przepisy *ustawy z 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych*. Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 4 niniejszej ustawy, zwolnieniem z podatku od nieruchomości¹¹ objęte są m.in. budynki gospodarcze lub ich części:

- a) służące działalności leśnej lub rybackiej,
- b) położone na gruntach gospodarstw rolnych, służące wyłącznie działalności rolniczej,
- c) zajęte na prowadzenie działów specjalnych produkcji rolnej,
- d) grunty stanowiące nieużytki, użytki ekologiczne, grunty zadrzewione i zakrzewione – z wyjątkiem zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej.

Muszą to być budynki położone na gruntach rolnych stanowiących gospodarstwo rolne. Zgodnie z art. 1 tej ustawy, opodatkowaniu podatkiem rolnym podlegają grunty sklasyfikowane w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne, z wyjątkiem gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza. Także w myśl art. 1a ust. 3 pkt. 1 *ustawy o podatkach i opłatach lokalnych*, przez użyte w ustawie określenie „użytki rolne” rozumie się grunty sklasyfikowane w ten sposób w ewidencji gruntów i budynków.

Zgodnie z art. 2 ust. 2 *ustawy o podatkach i opłatach lokalnych* nie podlegają opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości użytki rolne, grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych lub lasy, z wyjątkiem zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej.

Należy przy tym podkreślić, że za działalność gospodarczą w rozumieniu ustawy nie uważa się:

- działalności rolniczej lub leśnej;
- wynajmu turystom pokoi gościnnych w budynkach mieszkalnych znajdujących się na obszarach wiejskich przez osoby ze stałym miejscem pobytu w gminie położonej na tym terenie, jeżeli liczba pokoi przeznaczonych do wynajęcia nie przekracza 5;
- działalności, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (mowa o przychodach ze sprzedaży przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy produktów roślinnych i zwierzęcych).

Tak więc, co do zasady w większości przypadków rolnicy będą zwolnieni z podatku od nieruchomości.

¹¹ Pełna lista zwolnień zawarta jest w art. 7 ust. 1 pkt 4 niniejszej ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.

► **Stawki podatku od nieruchomości**

Stawki podatku od nieruchomości określa Rada gminy, w drodze uchwały, z tym że stawki nie mogą przekroczyć tych ustalonych przez Ministra Finansów (przykłady przedstawiono w Tabeli 6).

Tabela 6

**Przykładowe maksymalne stawki podatku od nieruchomości za 2020 r.
ustalone przez Ministra Finansów**

Lp.	Wyszczególnienie	Stawki w zł
1.	Od gruntów:	
	• związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków	0,95 / m ²
	• pod wodami powierzchniowymi stojącymi lub wodami powierzchniowymi płynącymi jezior i zbiorników sztucznych	4,80 / ha
2.	Od budynków lub ich części:	
	• mieszkalnych	0,81 / m ²
	• związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz od budynków mieszkalnych lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej	23,90 / m ²
	• zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym	11,18 / m ²

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Obwieszczenia Ministra Finansów z dnia 24 lipca 2019 r. w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych na rok 2020 (M.P. z 2019 r. poz. 738).

Wysokość podatku zależy od powierzchni gruntów i budynków lub ich części oraz stawki podatku, która obowiązuje w gminie. Stawki lokalne można sprawdzić w Urzędzie Gminy lub na jej stronie internetowej.

► **Terminy składania deklaracji i opłat**

Osoby fizyczne składają informacje o nieruchomościach i obiektach budowlanych w terminie 14 dni od dnia, w którym powstały okoliczności uzasadniające powstanie albo wygaśnięcie obowiązku podatkowego lub zdarzenie powodujące zmianę wysokości opodatkowania.

Opłatę od nieruchomości osoby fizyczne uiszczają do czasu trwania obowiązku podatkowego w 4 proporcjonalnych ratach – do 15 marca, 15 maja, 15 września i 15 listopada roku podatkowego. Jeśli całoroczna kwota podatku nie przekracza 100 zł, płaci się go jednorazowo w terminie pierwszej raty.

► **Wzór dokumentu i zasady jego wypełniania**

Podatnicy podatku od nieruchomości składają **informacje lub deklaracje** do wójta (burmistrza, prezydenta miasta), właściwego ze względu na miejsce położenia przedmiotów opodatkowania (tj. gruntów, budynków itp.)

Informacje IN-1 o nieruchomościach i obiektach budowlanych składają **osoby fizyczne** w terminie 14 dni od dnia, w którym powstały okoliczności uzasadniające powstanie albo wygaśnięcie obowiązku podatkowego lub zdarzenie powodujące zmianę wysokości opodatkowania.

WYPEŁNIĆ DUŻYMI, DRUKOWANYMI LITERAMI, CZARNYM LUB NIEBIESKIM KOLOREM.

1. Identyfikator podatkowy NIP/numer PESEL (niepotrzebne skreślić) ¹⁾	2. Nr dokumentu
--	-----------------

IN-1

INFORMACJA O NIERUCHOMOŚCIACH I OBIEKTACH BUDOWLANYCH

Podstawa prawna:	Art. 6 ust. 6 i 10 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2018 r. poz.1445, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”.
Składający:	Osoby fizyczne będące właścicielami nieruchomości lub obiektów budowlanych, posiadaczami samoistnymi nieruchomości lub obiektów budowlanych, użytkownikami wieczystymi gruntów, posiadaczami nieruchomości lub ich części albo obiektów budowlanych lub ich części, stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego.
Termin składania:	W terminie 14 dni od dnia wystąpienia okoliczności uzasadniających powstanie albo wygaśnięcie obowiązku podatkowego lub od dnia zaistnienia zdarzenia mającego wpływ na wysokość opodatkowania, o którym mowa w art. 6 ust. 3 ustawy.
Miejsce składania:	Organ podatkowy właściwy ze względu na miejsce położenia przedmiotów opodatkowania.

wraz z załącznikiem ZIN-1 dotyczącym szczegółów nieruchomości.

WYPEŁNIĆ DUŻYMI, DRUKOWANYMI LITERAMI, CZARNYM LUB NIEBIESKIM KOLOREM.

1. Identyfikator podatkowy NIP/numer PESEL (niepotrzebne skreślić) ¹⁾	2. Nr dokumentu
--	-----------------

ZIN-1

ZAŁĄCZNIK DO INFORMACJI O NIERUCHOMOŚCIACH I OBIEKTACH BUDOWLANYCH

- DANE O PRZEDMIOTACH OPODATKOWANIA PODLEGAJĄCYCH OPODATKOWANIU

3. Nr załącznika

Deklaracje DN-1 składają na podatek od nieruchomości składają osoby prawne i jednostki organizacyjne, w tym spółki nieposiadające osobowości prawnej do 31 stycznia roku podatkowego, a jeżeli obowiązek podatkowy powstał po tym dniu – w terminie 14 dni od dnia wystąpienia okoliczności uzasadniających powstanie albo wygaśnięcie obowiązku podatkowego lub od zaistnienia zdarzenia powodującego zmianę wysokości opodatkowania.

WYPEŁNIĆ DUŻYMI, DRUKOWANYMI LITERAMI, CZARNYM LUB NIEBIESKIM KOLOREM.

1. Identyfikator podatkowy NIP/numer PESEL (niepotrzebne skreślić) ¹⁾	2. Nr dokumentu
--	-----------------

DN-1

DEKLARACJA NA PODATEK OD NIERUCHOMOŚCI

NA ROK

3. Rok

Podstawa prawna:	Art. 6 ust. 9, 10 i 11 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2018 r. poz.1445, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”.
Składający:	Osoby prawne, jednostki organizacyjne oraz spółki niemające osobowości prawnej, jednostki organizacyjne Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, a także jednostki organizacyjne Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe będące właścicielami nieruchomości lub obiektów budowlanych, posiadaczami samoistnymi nieruchomości lub obiektów budowlanych, użytkownikami wieczystymi gruntów, posiadaczami nieruchomości lub ich części albo obiektów budowlanych lub ich części, stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego oraz osoby fizyczne będące współwłaścicielami lub współposiadaczami nieruchomości lub obiektów budowlanych z osobami prawnymi, jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej lub spółkami nieposiadającymi osobowości prawnej, z wyjątkiem osób tworzących wspólnotę mieszkaniową.
Termin składania:	Do dnia 31 stycznia danego roku podatkowego lub w terminie 14 dni od dnia zaistnienia okoliczności uzasadniających powstanie obowiązku podatkowego lub od dnia zaistnienia zdarzenia mającego wpływ na wysokość opodatkowania, o którym mowa w art. 6 ust. 3 ustawy.
Miejsce składania:	Organ podatkowy właściwy ze względu na miejsce położenia przedmiotów opodatkowania.

wraz z załącznikiem ZDN-1 dotyczącym szczegółów nieruchomości.

<small>WYPEŁNIĆ DUŻYMI, DRUKOWANYMI LITERAMI, CZARNYM LUB NIEBIESKIM KOLOREM.</small>	
<small>1. Identyfikator podatkowy NIP/numer PESEL (niepotrzebne skreślić)</small>	<small>2. Nr dokumentu</small>
<p>ZDN-1</p> <p>ZAŁĄCZNIK DO DEKLARACJI NA PODATEK OD NIERUCHOMOŚCI</p> <p>- DANE O PRZEDMIOTACH OPODATKOWANIA PODLEGAJĄCYCH OPODATKOWANIU</p>	
	<small>3. Nr załącznika</small>

Zasady wypełniania formularzy zawarto w broszurach informacyjnych na <https://www.podatki.gov.pl/podatki-i-opłaty-lokalne/formularze/>.

5.6. Podatek od środków transportowych

► Wymogi formalne dotyczące podatku

Podatek od nieruchomości i podatek od środków transportowych regulują przepisy *ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1170)*. Zgodnie z niniejszą ustawą opodatkowaniu podatkiem od środków transportu podlegają:

- samochody ciężarowe o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 tony i poniżej 12 ton oraz o masie całkowitej równej lub wyższej niż 12 ton;
- ciągniki siodłowe i balastowe przystosowane do używania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów od 3,5 tony i poniżej 12 ton oraz o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów równej lub wyższej niż 12 ton;
- przyczepy i naczepy, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą od 7 ton i poniżej 12 ton, z wyjątkiem związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego oraz z dopuszczalną masą całkowitą równą lub wyższą niż 12 ton, z wyjątkiem związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego.

Z powyższego wynika, że samochody ciężarowe o dopuszczalnej masie całkowitej 3,5 tony i niższej oraz **przyczepy, które łącznie z pojazdem silnikowym nie przekraczają** dopuszczalnej masy całkowitej **7 ton**, nie podlegają opodatkowaniu tym podatkiem.

► Stawki podatku od transportu

Stawki podatku od transportu określa Rada gminy, w drodze uchwały, z tym że stawki nie mogą przekroczyć tych ustalonych przez Ministra Finansów (przykłady przedstawiono w Tabeli 7).

**Przykładowe maksymalne stawki podatku od środków transportu za 2020 r.
ustalone przez Ministra Finansów**

Lp.	Wyszczególnienie	Stawki w zł
1.	Od samochodu ciężarowego, o którym mowa w art. 8 pkt 1, w zależności od dopuszczalnej masy całkowitej pojazdu:	
	• od 3,5 do 5,5 tony	847,70
	• od 5,5 do 9 ton	1.414,15
	• powyżej 9 ton	1.696,97
2.	Od ciągnika siodłowego lub balastowego, o których mowa w art. 8 pkt 3	1.979,77
3.	Od przyczepy lub naczepy, o których mowa w art. 8 pkt 5	1.696,97

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Obwieszczenia Ministra Finansów z dnia 24 lipca 2019 r. w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych na rok 2020.

Ciekawostką jest, że dla poniższych pojazdów ustalono minimalne stawki podatku:

- samochody ciężarowe o dopuszczalnej masie całkowitej równej lub wyższej niż 12 ton,
- ciągniki siodłowe i balastowe przystosowane do używania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów równej lub wyższej niż 12 ton,
- przyczepy i naczepy, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą równą lub wyższą niż 12 ton, z wyjątkiem związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego.

Szczegółowy wykaz pojazdów zawarto w załączniku nr 1, 2, 3 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych oraz *obwieszczeniu Ministra Finansów, Inwestycji i Rozwoju z dnia 15 października 2019 r. w sprawie minimalnych stawek podatku od środków transportowych obowiązujących w 2020 r.*

► **Terminy składania deklaracji i opłat**

Podatnicy są zobowiązani do składania właściwemu organowi podatkowemu, do dnia 15 lutego każdego roku podatkowego, deklaracji na podatek od środków transportowych, zgodnie z wzorem ustalonym rozporządzeniem Ministra Finansów, a jeżeli obowiązek powstał po tym dniu – w terminie 14 dni od dnia zaistnienia okoliczności uzasadniających powstanie tego obowiązku. Podatek – co do zasady – wpłaca się w 2 ratach proporcjonalnie do czasu trwania obowiązku podatkowego, w terminach do dnia 15 lutego i 15 września każdego roku, na rachunek budżetu gminy, na terenie której znajduje się miejsce zamieszkania lub siedziba podatnika.

► **Wzór dokumentu i zasady jego wypełniania**

Podatnicy podatku od nieruchomości składają informacje lub deklaracje do wójta (burmistrza, prezydenta miasta), właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę podatnika na **formularzu DT-1**. (Wspólna deklaracja dla wszystkich podatników).

POŁA JASNE WYPEŁNIA PODATNIK, POŁA CIEMNE WYPEŁNIA ORGAN PODATKOWY. WYPEŁNIĆ NA MASZYNIE, KOMPUTEROWO LUB RĘCZNIE, DUŻYMI, DRUKOWANYMI LITERAMI, CZARNYM LUB NIEBIESKIM KOŁOREM. PRZED WYPEŁNIENIEM NALEŻY ZAPOZNAĆ SIĘ Z OBJAŚNIENIAMI.

1. Identyfikator podatkowy NIP / numer PESEL <small>(niepotrzebne skreślić)</small> podatnika	2. Nr dokumentu	3. Status
---	-----------------	-----------

DT-1

DEKLARACJA NA PODATEK OD ŚRODKÓW TRANSPORTOWYCH

na

4. Rok

Podstawa prawna:	Art. 9 ust. 6 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1445, z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą”.
Składający:	Podatnicy podatku od środków transportowych.
Termin składania:	Do dnia 15 lutego każdego roku podatkowego, jak również w terminie 14 dni od zaistnienia okoliczności mających wpływ na powstanie bądź wygaśnięcie obowiązku podatkowego lub zmiany miejsca zamieszkania albo siedziby.
Miejsce składania:	Siedziba organu podatkowego właściwego według miejsca zamieszkania albo siedziby podatnika.

wraz z załącznikiem DT-1/A dotyczącym szczegółów posiadanych środków transportowych.

POŁA JASNE WYPEŁNIA PODATNIK, POŁA CIEMNE WYPEŁNIA ORGAN PODATKOWY. WYPEŁNIĆ NA MASZYNIE, KOMPUTEROWO LUB RĘCZNIE, DUŻYMI, DRUKOWANYMI LITERAMI, CZARNYM LUB NIEBIESKIM KOŁOREM. PRZED WYPEŁNIENIEM NALEŻY ZAPOZNAĆ SIĘ Z OBJAŚNIENIAMI.

1. Identyfikator podatkowy NIP / numer PESEL <small>(niepotrzebne skreślić)</small> podatnika	2. Nr dokumentu	3. Status
---	-----------------	-----------

DT-1/A

ZAŁĄCZNIK DO DEKLARACJI DT-1

4. Numer załącznika

6 ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1

LISTA SPRAWDZAJĄCA

Chcę utworzyć gospodarstwo rolne (wymagania, obowiązki, zwolnienia)

Niezbędne kroki, jakie musisz wykonać, by nabyć i prowadzić gospodarstwo rolne.

Lp.	Kryteria/pytania	Tak*	Nie*	Wyjaśnienia/czynności	Źródło informacji
Nabycie nieruchomości rolnej powyżej 1 ha przez rolnika indywidualnego					
1.	Posiadam odpowiednie kwalifikacje rolnicze			Ustawowe wyjątki - art. 2b ust. 4	Ustawa z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1362);
a)	wykształcenie rolnicze zasadnicze zawodowe, zasadnicze branżowe, średnie, średnie branżowe lub wyższe				Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 kwietnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie kwalifikacji rolniczych posiadanych przez osoby wykonujące działalność rolniczą (Dz.U. z 2019 r. poz. 837)
b)	tytuł kwalifikacyjny lub tytuł zawodowy, lub tytuł zawodowy mistrza w zawodzie przydatnym do prowadzenia działalności rolniczej i co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie				
c)	wykształcenie wyższe inne niż rolnicze i co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie albo wykształcenie wyższe inne niż rolnicze i ukończone studia podyplomowe w zakresie związanym z rolnictwem, albo wykształcenie średnie lub średnie branżowe inne niż rolnicze i co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie				
d)	wykształcenie podstawowe, gimnazjalne, zasadnicze zawodowe lub zasadnicze branżowe inne niż rolnicze i co najmniej 5-letni staż pracy w rolnictwie				
2.	Co najmniej od 5 lat zamieszkuję w gminie, na obszarze której jest położona jedna z nieruchomości rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego i prowadziłem przez ten okres osobiście to gospodarstwo				

Lp.	Kryteria/pytania	Tak*	Nie*	Wyjaśnienia/czynności	Źródło informacji
3.	Powierzchnia nabywanej nieruchomości rolnej wraz z powierzchnią nieruchomości rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rodzinnego nabywanej nie przekracza powierzchni 300 ha użytków rolnych				
Nabycie nieruchomości rolnej powyżej 1 ha przez osobę nie spełniającą wymogów rolnika indywidualnego					
1.	Posiadam odpowiednie kwalifikacje rolnicze			Zgoda Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, wyrażonej w drodze decyzji administracyjnej.	Ustawa z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1362)
a)	wykształcenie rolnicze zasadnicze zawodowe, zasadnicze branżowe, średnie, średnie branżowe lub wyższe				
b)	tytuł kwalifikacyjny lub tytuł zawodowy, lub tytuł zawodowy mistrza w zawodzie przydatnym do prowadzenia działalności rolniczej i co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie				
c)	wykształcenie wyższe inne niż rolnicze i co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie albo wykształcenie wyższe inne niż rolnicze i ukończone studia podyplomowe w zakresie związanym z rolnictwem, albo wykształcenie średnie lub średnie branżowe inne niż rolnicze i co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie				
d)	wykształcenie podstawowe, gimnazjalne, zasadnicze zawodowe lub zasadnicze branżowe inne niż rolnicze i co najmniej 5-letni staż pracy w rolnictwie				
2.	Zobowiązuję się do prowadzenia działalności rolniczej na nabywanej nieruchomości rolnej			„prowadzeniu działalności rolniczej” – należy przez to rozumieć prowadzenie działalności wytwórczej w rolnictwie w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym produkcji ogrodniczej, sadowniczej i rybnej	
3.	Zobowiązuję się do zamieszkiwania w okresie 5 lat od dnia nabycia nieruchomości rolnej na terenie gminy, na obszarze której położona jest jedna z nieruchomości rolnych, która wejdzie w skład tworzonego gospodarstwa rodzinnego				

Lp.	Kryteria/pytania	Tak*	Nie*	Wyjaśnienia/czynności	Źródło informacji
Rejestracja gospodarstw rolnego					
1.	Wpisałem się do ewidencji producentów rolnych ARiMR			Złożenie wniosku o wpis do ewidencji producentów należy złożyć do kierownika biura powiatowego ARiMR właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę wnioskodawcy - https://www.arimr.gov.pl/dla-beneficjenta/ewidencja-producentow-rolnych.html	Ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1853, z 2019 r. poz. 1824, z 2020 r. poz. 300)
2.	Zamierzam prowadzić chów, hodowlę zwierząt			Dopełniłem podstawowych obowiązków posiadacza zwierząt - https://www.arimr.gov.pl/identyfikacja-i-rejestracja-zwierzat/obowiazki-posiadacza-zwierzat-w-ramach-systemu-irz.html	Ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1149)
3.	Zamierzam prowadzić działalność podmiotów działających na rynku spożywczym prowadzących produkcję pierwotną			Produkcja i sprzedaż produktów pochodzenia roślinnego Złożenie wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli Państwowej Inspekcji Sanitarnej do właściwego powiatowego inspektora sanitarnego w terminie co najmniej 14 dni przed planowanym rozpoczęciem działalności Produkcja i sprzedaż produktów pochodzenia zwierzęcego Złożenie wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej do właściwego powiatowego lekarza weterynarii w terminie co najmniej 30 dni przed planowanym rozpoczęciem działalności Nie ma obowiązku rejestracji dla żywności produkowanej, przetwarzanej i przechowywanej w gospodarstwie domowym na potrzeby własne oraz do własnego spożycia w tym gospodarstwie.	Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1252, z 2020 r. poz. 284, 285) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 853/2004 z dnia 29.04.2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych (Dz. U. UE L 139)
4.	Zamierzam prowadzić działalność w zakresie dostaw bezpośrednich			Złożenie wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli Państwowej Inspekcji Sanitarnej do właściwego powiatowego inspektora sanitarnego w terminie co najmniej 14 dni przed planowanym rozpoczęciem działalności.	Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 czerwca 2007 r. w sprawie dostaw bezpośrednich środków spożywczych (Dz. U. z 2007 r. Nr 112, poz. 774)
5.	Zamierzam prowadzić działalność podmiotów działających na rynku spożywczym prowadzących sprzedaż bezpośrednią			Złożenie wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej do właściwego powiatowego lekarza weterynarii w terminie co najmniej 30 dni przed planowanym rozpoczęciem działalności. Określenie zakresu wymagań weterynaryjnych, Określenie wymagań w zakresie prawidłowego zagospodarowania UPPZ powstających w zakładzie.	Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 września 2015 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1703)
6.	Zamierzam prowadzić działalność podmiotów działających na rynku spożywczym prowadzących rolniczy handel detaliczny			Produkcja i sprzedaż produktów pochodzenia niezwierzęcego i żywności przetworzonej zawierającej środki spożywcze pochodzenia niezwierzęcego. Złożenie wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli Państwowej Inspekcji	

Lp.	Kryteria/pytania	Tak*	Nie*	Wyjaśnienia/czynności	Źródło informacji
				<p>Sanitarnej do właściwego powiatowego inspektora sanitarnego w terminie co najmniej 14 dni przed planowanym rozpoczęciem działalności.</p> <p>Podmiot zarejestrowany jako działalność w ramach dostaw bezpośrednich lub produkcji pierwotnej nie otrzymuje automatycznie wpisu jako Rolniczy Handel Detaliczny. Należy wystąpić do właściwego terenowo PPIS o zmianę wpisu lub o nowy wpis.</p> <p>Produkcja i sprzedaż produktów pochodzenia zwierzęcego lub żywności zawierającej jednocześnie środki spożywcze pochodzenia niezwierzęcego i produkty pochodzenia zwierzęcego:</p> <p>Złożenie wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej do właściwego powiatowego lekarza weterynarii w terminie co najmniej 30 dni przed planowanym rozpoczęciem działalności.</p> <p>Określenie zakresu dokumentacji – GMP/GHP, HACCP, kontroli zagrożeń, identyfikowalności produktów.</p> <p>Określenie zakresu wymagań dotyczących trwałości produktu, jakości mikrobiologicznej, znakowania.</p> <p>Obowiązki rolnika:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oznakowanie miejsca sprzedaży, • prowadzenie i przechowywanie dokumentacji ilości żywności sprzedanej w danym roku, oddzielnie za każdy rok kalendarzowy, • prowadzenie ewidencji sprzedaży (nr kolejnego wpisu, data uzyskania przychodu, kwota przychodu, przychód narastająco od początku roku, rodzaj i ilość przetworzonych produktów) odrębnie za każdy rok podatkowy. <p>Zwolnienie z podatku dochodowego dla rolników prowadzących rolniczy handel detaliczny – kwota przychodu ze sprzedaży produktów przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy – do 40 tys. zł rocznie w ilościach nieprzekraczających maksymalnych limitów sprzedaży.</p> <p>Istnieje możliwość opodatkowania przychodu powyżej limitu do 250 tys. euro – ryczałt 2%.</p>	<p>Ustawa z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników (Dz. U z 2016 r. poz. 1961)</p> <p>Ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników do sklepów i restauracji (Dz.U. 2018 poz. 2242)</p> <p>Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1509, z późn. zm.)</p> <p>Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (t.j. Dz. U. Z 2019 r. poz. 43)</p>
7.	Zamierzam prowadzić działalność podmiotów działających na rynku spożywczym prowadzących działalność marginalną, lokalną i ograniczoną (MLO)			<p>Złożenie wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej do właściwego powiatowego lekarza weterynarii w terminie co najmniej 30 dni przed planowanym rozpoczęciem działalności.</p> <p>Określenie zakresu dokumentacji – GMP/GHP, HACCP, kontroli zagrożeń i instrukcji w zakresie identyfikowalności produktów.</p> <p>Określenie zakresu wymagań dotyczących trwałości produktu, jakości</p>	<p>Ustawa z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 824, z 2020 r. poz. 148, 285)</p> <p>Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 marca 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków uznania działalności marginalnej,</p>

Lp.	Kryteria/pytania	Tak*	Nie*	Wyjaśnienia/czynności	Źródło informacji
				mikrobiologicznej, znakowania, Określenie wymagań w zakresie prawidłowego zagospodarowania UPPZ.	lokalnej i ograniczonej (Dz. U z 2016 r. poz. 451)
Ubezpieczenia					
1.	<p>Ubezpieczenie obowiązkowe (z mocy ustawy):</p> <p>a) OC z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego;</p> <p>b) budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego od ognia i innych zdarzeń losowych;</p> <p>c) upraw rolnych;</p> <p>d) OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.</p>			<p>Ubezpieczenie można wykupić w dowolnym towarzystwie ubezpieczeniowym, z wyjątkiem ubezpieczenia obowiązkowego upraw, które można wykupić w wybranym zakładzie ubezpieczeń, który zawarł z ministrem właściwym do spraw rolnictwa umowę w sprawie dopłat.</p> <p>Obowiązkowi ubezpieczenia gospodarstwa podlega każda osoba fizyczna zajmująca się działalnością rolniczą, posiadająca areał użytków rolnych przekraczający łącznie 1 ha i opłacająca w części lub całości podatek rolny. Obowiązek ten nie dotyczy firm zajmujących się działalnością rolniczą typu: Rolnicze Spółdzielnie Produkcyjne czy Spółdzielnie Kótek Rolniczych, spółek z o.o., spółek akcyjnych ani innego typu agrofirmy.</p> <p>Obowiązek ubezpieczenia budynków dotyczy budynków w gospodarstwie rolnym od dnia pokrycia ich dachem oraz wszystkich, których powierzchnia przekracza 20 m².</p> <p>Nie są objęte ubezpieczeniem w gospodarstwach rolnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budynki, których stan techniczny osiągnął 100 % normy zużycia; (normy zużycia budynków określa zakład ubezpieczeń stosownie do przepisów prawa budowlanego), • budynki przeznaczone do rozbiórki na podstawie ostatecznych decyzji właściwych organów, • namioty i tunele foliowe. <p>Obowiązek ubezpieczenia co najmniej 50 % powierzchni upraw rolnych uprawianych w plonie głównym (tj. buraków cukrowych, kukurydzy przeznaczonej na paszę, zbóż, rzepaku i rzepiku, kukurydzy przeznaczonej na ziarno, ziemniaków, warzyw gruntowych, drzew i krzewów owocowych oraz truskawek, chmielu, tytoniu, roślin strączkowych) przez rolnika, który uzyskał płatności bezpośrednie do gruntów rolnych od minimum jednego z pięciu ryzyk: powodzi, gradu, suszy, ujemnych skutków przezimowania oraz przymrozków wiosennych.</p> <p>Pojazdy podlegające ubezpieczeniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wszystkie pojazdy mechaniczne zarejestrowane na terytorium RP: pojazdy samochodowe, ciągniki rolnicze, motorowery, przyczepy i naczepy, określone w przepisach ustawy – Prawo o ruchu drogowym, • pojazdy mechaniczne wolnobieżne, w rozumieniu przepisów ustawy – Prawo o ruchu drogowym, z wyłączeniem pojazdów wolnobieżnych będących w posiadaniu rolników posiadających gospodarstwo rolne 	<p>Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2214)</p> <p>Ustawa z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2019 r. poz. 477)</p>

Lp.	Kryteria/pytania	Tak*	Nie*	Wyjaśnienia/czynności	Źródło informacji
				<p>i użytkowanych w związku z posiadaniem tego gospodarstwa;</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojazdy historyczne, • pojazdy mechaniczne przed zarejestrowaniem na terenie RP. 	
2.	<p>Ubezpieczenie dobrowolne (na wniosek):</p> <p>a) upraw rolnych oraz zwierząt gospodarskich,</p> <p>b) mienia ruchomego,</p> <p>c) hodowli i chowu stawowego,</p> <p>d) drzewostanu leśnego, plantacji trwałych.</p>			<p>Ubezpieczenie można wykupić w dowolnym towarzystwie ubezpieczeniowym.</p> <p>W przypadku ubezpieczenia zwierząt gospodarskich (tj. bydła, koni, owiec, kóz, drobiu, świń) z dopłaty do składki korzystają rolnicy, którzy zawierają umowy ubezpieczenia od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez huragan, powódź, deszcz nawalny, grad, piorun, obsunięcie się ziemi, lawinę oraz w wyniku uboju z konieczności. z wybranym zakładem ubezpieczeń, który zawarł z ministrem właściwym do spraw rolnictwa umowę w sprawie dopłat.</p>	<p>Ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 174, 782)</p> <p>Ustawa z dnia 7 lipca 2005 r o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2019 r poz. 477)</p>
Podatki lokalne					
1.	<p>Podatek rolny.</p> <p>Czy złożyłem informację o gruntach oraz deklarację na podatek rolny?</p>			<p>Opodatkowane są użytki rolne, z wyjątkiem gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż rolnicza.</p> <p>Dokumenty należy złożyć do organu podatkowego (wójta, burmistrza, prezydenta miasta), właściwego ze względu na miejsce położenia gruntów. Informacje o gruntach w ciągu 14 dni od zaistnienia okoliczności, które uzasadniają powstanie albo wygaśnięcie obowiązku podatkowego, lub od zaistnienia zdarzenia, które powoduje zmianę wysokości opodatkowania, Sprawdź: Zwolnienia i ulgi</p>	<p>Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 333)</p>
2.	<p>Podatek od nieruchomości.</p> <p>Czy jako rolnik muszę złożyć informację o nieruchomościach i obiektach budowlanych oraz deklarację na podatek od nieruchomości?</p>			<p>Zwolnieniem z podatku od nieruchomości objęte są m.in. budynki gospodarcze lub ich części:</p> <ul style="list-style-type: none"> • służące działalności leśnej lub rybackiej, • położone na gruntach gospodarstw rolnych służące wyłącznie działalności rolniczej, • zajęte na prowadzenie działów specjalnych produkcji rolnej, • grunty stanowiące nieużytki, użytki ekologiczne, grunty zadrzewione i zakrzewione – z wyjątkiem zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej. <p>Podatnicy podatku od nieruchomości składają informacje IN-1 (osoby fizyczne) lub deklaracje DN-1 (pozostali) do wójta (burmistrza, prezydenta miasta), właściwego ze względu na miejsce położenia przedmiotów opodatkowania.</p>	<p>Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1170)</p>
3.	<p>Podatek od środków transportowych</p>			<p>Posiadacze środków transportu, których dopuszczalna masa całkowita przekracza 3,5 tony muszą płacić podatek od środków transportowych. Zwolnieniu podlegają przyczepy i naczepy związane wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego. Podatnicy podatku od środków transportu składają deklaracje DT-1 do</p>	<p>Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1170)</p>

Lp.	Kryteria/pytania	Tak*	Nie*	Wyjaśnienia/czynności	Źródło informacji
				wójta (burmistrza, prezydenta miasta), właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę podatnika.	
Podatek dochodowy					
1.	Dział specjalny produkcji rolnej. Czy mam do czynienia z działem specjalnym produkcji rolnej?			Jeśli TAK. To jeszcze nie oznacza, że podatnik będzie prowadził dział specjalny. Rodzaj produkcji jest zawarty w załączniku 2 do ustaw o podatkach dochodowych od osób fizycznych	Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1387 z późn. zm.)
2.	Czy rozmiar mojej uprawy i/lub produkcji przekracza określone wartości?			Jeśli TAK. Podatnik zobowiązany jest opodatkować działalność rolniczą jako działy specjalne produkcji rolnej podatkiem dochodowym	
3.	Rejestracja i obowiązki			Podatnicy składają deklarację PIT-6 do urzędu skarbowego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania podatnika.	
Podatek VAT					
1.	Rolnik ryczałtowy			Z mocy ustawy rolnik jest podatnikiem zwolnionym i nie ma obowiązku rozliczać się z tytułu podatku VAT z urzędem skarbowym. Rolnik ryczałtowy jest obowiązany natomiast przechowywać oryginały faktur VAT RR oraz kopie oświadczeń o zwolnieniu od podatków przez okres 5 lat, licząc od końca roku, w którym wystawiono fakturę.	Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 106)
2.	Rolnik będący czynnym podatnikiem VAT			Rolnik, który zdecyduje się na rezygnację ze zwolnienia dla rolników ryczałtowych i rozliczanie VAT na zasadach ogólnych, zanim jeszcze rozpocznie sprzedaż własnych płodów rolnych lub usług rolniczych, powinien dokonać rejestracji jako czynny podatnik VAT. W tym celu powinien złożyć w urzędzie skarbowym druk VAT-R . Rolnik będący czynnym podatnikiem VAT ma obowiązek: <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenia ewidencji dostaw oraz nabyć VAT, zawierającej dane pozwalające na określenie m.in. przedmiotu i podstawy opodatkowania, wysokości kwoty podatku należnego, kwoty podatku podlegającego wpłacie do US lub jego zwrotowi, a także dane służące do identyfikacji poszczególnych transakcji, • składania deklaracji VAT (co miesiąc lub co kwartał) oraz wysyłania JPK_VAT (co miesiąc), • terminowego wpłacania podatku do urzędu skarbowego (podobnie jak w przypadku składania deklaracji VAT – do 25 dnia miesiąca następującego po danym miesiącu lub kwartale). 	
BDO					
1.	Czy będę posiadał gospodarstwo powyżej 75 ha?			Jeśli TAK: Wniosek rejestrowy należy złożyć przy użyciu formularza elektronicznego za pośrednictwem indywidualnego konta w Bazie danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami, po zalogowaniu się na stronie internetowej: https://rejestr-bdo.mos.gov.pl/	Ustawa z dnia 23 stycznia 2020 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw w zakresie dotyczącym ewidencji i sprawozdań składanych do Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO). (Dz. U. z 2020 r. poz. 150)

* W kolumnach „TAK”, „NIE” zaznaczyć „X” właściwe pole.

WZÓR WNIOSKU NABYWCY NIERUCHOMOŚCI

N A B Y W C A

.....
(miejsowość, data)

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa
Oddział Terenowy¹ w

Wniosek o wyrażenie zgody składany przez

osobę fizyczną zamierzającą utworzyć gospodarstwo rodzinne

Nabywca

Imię i nazwisko²

właściciel , współwłasność łączna , współwłasność ułamkowa (Zaznaczyć odpowiednie pole)

Adres zamieszkania

PESEL lub Kod kraju oraz Nr paszportu*
(w przypadku osoby fizycznej)

Adres korespondencyjny, jeżeli jest inny niż zamieszkania

tel. / e-mail**

Zbywca³

Imię i nazwisko / Nazwa osoby prawnej

właściciel , współwłasność łączna , współwłasność ułamkowa (Zaznaczyć odpowiednie pole)

Adres zamieszkania / siedziba

PESEL lub Kod kraju oraz Nr paszportu*
(w przypadku osoby fizycznej)

KRS
(w przypadku spółki prawa handlowego)

Adres korespondencyjny, jeżeli jest inny niż zamieszkania / siedziba

tel. / e-mail**

¹ wniosek należy złożyć w oddziale terenowym KOWR, właściwym ze względu na miejsce położenia nieruchomości. Dane teleadresowe oddziałów terenowych KOWR można znaleźć na stronie internetowej www.kowr.gov.pl w zakładce: *KONTAKT*,

² jeżeli nieruchomość jest nabywana na współwłasność, podaje się dane wszystkich współnabywców,

³ jeżeli nieruchomość jest przedmiotem współwłasności podaje się dane wszystkich współwłaścicieli,

* lub innego dokumentu tożsamości - w przypadku osoby fizycznej nieposiadającej obywatelstwa polskiego,

**nie jest obowiązkowy

Na podstawie art. 2a ust 4 pkt 2 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o *kształtowaniu ustroju rolnego* (j.t. Dz. U. 2019 r. poz. 1362) **składam wniosek o wyrażenie zgody na nabycie** nieruchomości rolnej o powierzchni ha, położonej na terenie województwa, powiat, gmina....., w obrębie geodezyjnym, jako działka/ki o numerze/rach ewidencyjnym/ych, dla której prowadzona jest przez Sąd Rejonowy w, księga wieczysta o numerze/ach:

1. **Uzasadnienie wniosku** zawierające w szczególności cel, dla którego nieruchomość rolna jest nabywana:

.....

Przewidywany sposób wykorzystania nabywanej nieruchomości rolnej:

.....

2. **Oświadczam**, że posiadam kwalifikacje rolnicze, tj.:

.....

3. **Zobowiązuję się** do prowadzenia działalności rolniczej na nabytej nieruchomości rolnej.

4. **Zobowiązuję się** do zamieszkiwania w okresie 5 lat od dnia nabycia nieruchomości rolnej na terenie gminy, na obszarze której położona jest jedna z nieruchomości rolnych, która wejdzie w skład tworzonego gospodarstwa rodzinnego.

.....
 (czytelny podpis nabywcy/ów)

Załączniki do wniosku*:

1.	Wypis z ewidencji gruntów i budynków dla zbywanej nieruchomości rolnej.
2.	Odpis księgi wieczystej lub zaświadczenie wydane na podstawie zbioru dokumentów prowadzonego dla zbywanej nieruchomości rolnej, lub informacja o numerze z księgi wieczystej dostępnej w centralnej bazie danych ksiąg wieczystych.

cd. Załącznika nr 2

3.	Zaświadczenie o przeznaczeniu zbywanej nieruchomości rolnej w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.
4.	Dokumenty potwierdzające posiadanie kwalifikacji rolniczych, o których mowa w art. 2a ust. 4 pkt 2 lit. a) ustawy:
	a)
	b)
	c)
5.	Oświadczenie zbywcy nieruchomości rolnej o zamiarze zbycia nieruchomości rolnej na rzecz wnioskodawcy.
6.	Dowód uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 10 zł. (nr konta: 21 1030 1508 0000 0005 5000 0070 – Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy – Centrum Obsługi Podatnika, plac Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa)
7.	
8.	
9.	
10.	

Informacje dla stron postępowania:

Zgodnie z treścią art. 75 § 2 k.p.a. jeżeli przepis prawa nie wymaga urzędowego potwierdzenia określonych faktów lub stanu prawnego w drodze zaświadczenia właściwego organu administracji, organ administracji publicznej może odebrać od strony, na jej wniosek, oświadczenie w powyższym zakresie, złożone pod rygorem odpowiedzialności za fałszywe zeznania.

Zgodnie z zapisem art. 9 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 roku o *kształtowaniu ustroju rolnego* (j.t. Dz. U. z 2019 r. poz. 1362), nabycie nieruchomości rolnej w oparciu o nieprawdziwe oświadczenia albo fałszywe lub potwierdzające nieprawdę dokumenty jest nieważne.

W związku z pozyskaniem Pani/Pana danych osobowych, informujemy, że:

1. Administratorem czyli podmiotem decydującym o celach i środkach przetwarzania Pani/Pana danych osobowych jest Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (zwany dalej KOWR) z siedzibą w Warszawie (01-207) przy ul. Karolkowej 30.
2. W KOWR wyznaczono Inspektora Ochrony Danych Osobowych, z którym może się Pani/Pan skontaktować w sprawach ochrony i przetwarzania swoich danych osobowych pod adresem e-mail: iodo@kowr.gov.pl lub pisemnie na adres naszej siedziby, wskazany w pkt 1.
3. Jako administrator będziemy przetwarzać Pani/Pana dane osobowe w celu rozpatrzenia wniosku o wyrażenie zgody na nabycie nieruchomości rolnych, o którym mowa w art. 2a ust.4 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r., o kształtowaniu ustroju rolnego, realizacji przez KOWR nadzoru nad spełnieniem zobowiązań wynikających z ww. ustawy, wydawania decyzji zgodnie z ustawą z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego a także w celu realizacji obowiązku prowadzenia ewidencji korespondencji i archiwizacji dokumentacji, co stanowi o zgodnym z prawem przetwarzaniem Pani/Pana danych osobowych w oparciu o art. 6 ust.1 lit. c RODO - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Radu UE z 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r., w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE - Dz.U.UE.L.2016.119.1. dalej jako RODO.
4. Pani/Pana dane osobowe będą przetwarzane przez okres przewidziany przepisami prawa w tym zakresie, w tym przez okres przechowywania dokumentacji określony w przepisach powszechnych i uregulowaniach wewnętrznych KOWR w zakresie archiwizacji dokumentów, okres przedawnienia roszczeń przysługujących administratorowi i w stosunku do niego.
5. Pani/Pana dane osobowe mogą być udostępniane innym podmiotom jeżeli obowiązek taki będzie wynikać z przepisów prawa.

- Do Pani/Pana danych osobowych mogą też mieć dostęp podmioty przetwarzające dane w naszym imieniu np. podmioty świadczące pomoc prawną (Kancelaria Prawna), usługi informatyczne, usługi niszczenia dokumentów jak również inni administratorzy danych osobowych przetwarzający dane we własnym imieniu, np. podmioty prowadzące działalność pocztową lub kurierską (*Poczta Polska*).
6. Zgodnie z RODO przysługuje Pani/Panu:
- 1) prawo dostępu do swoich danych osobowych oraz otrzymania ich kopii;
 - 2) prawo do sprostowania (poprawiania) swoich danych osobowych;
 - 3) ograniczenia przetwarzania danych osobowych;
- Jeżeli chce Pani/Pan skorzystać z któregokolwiek z tych uprawnień prosimy o kontakt z Inspektorem Ochrony Danych Osobowych, wskazany w pkt 2 lub pisemnie na adres naszej siedziby.
- Posiada Pani/Pani prawo do wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych
- Zgodnie z RODO nie przysługuje Pani/Panu:
- 1) w związku z art. 17 ust. 3 lit. b, d lub e RODO prawo do usunięcia danych osobowych;
 - 2) prawo do przenoszenia danych osobowych, o którym mowa w art. 20 RODO;
 - 3) na podstawie art. 21 RODO prawo sprzeciwu, wobec przetwarzania danych osobowych, gdyż podstawą prawną przetwarzania Pani/Pana danych osobowych jest art. 6 ust. 1 lit. c RODO.
7. Podanie Pani/Pana danych osobowych jest konieczne do wydania decyzji zgodnie z art. 2a ust. 4 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego.
8. W oparciu o Pani/Pana dane osobowe KOWR nie będzie podejmował wobec Pani/Pana zautomatyzowanych decyzji, w tym decyzji będących wynikiem profilowania.
- KOWR nie przewiduje przekazywania Pani/Pana danych osobowych do państwa trzeciego (tj. państwa, które nie należy do Europejskiego Obszaru Gospodarczego obejmującego Unię Europejską, Norwegię, Liechtenstein i Islandię) ani do organizacji międzynarodowych.

Załącznik nr 3

WZÓR WNIOSKU O WPIS DO EWIDENCJI PRODUCENTÓW

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa		Potwierdzenie przyjęcia wniosku przez Biuro Powiatowe ARiMR <i>(pieczęć)</i>	
Symbol formularza: W-1/04		WNIOSEK o wpis do ewidencji producentów	
znak sprawy		numer dokumentu	
data przyjęcia wniosku i podpis			
I. CEL ZGŁOSZENIA ¹⁾			
☐ 1. Wpis do ewidencji producentów i nadanie numeru identyfikacyjnego ☐ 2. Zmiana danych ☐ 3. Korekta danych: <small>znak sprawy (w przypadku otrzymania wezwania od ARiMR)</small>			
II. NUMER IDENTYFIKACYJNY PRODUCENTA			
<small>(wypełnić, jeśli wnioskodawca ma już nadany numer)</small>			
III. PRODUCENT ¹⁾			
01. Forma prawno - organizacyjna podmiotu:			
☐ 1. Osoba fizyczna ☐ 2. Osoba prawna ☐ 3. Jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej ☐ 4. Spółka cywilna			
02. Rodzaj producenta:			
☐ 1. Producent rolny ☐ 2. Posiadacz zwierząt ☐ 3. Organizacja producentów ☐ 4. Podmiot prowadzący zakład utylizacyjny ☐ 5. Beneficjent programów rybackich ☐ 6. Potencjalny beneficjent			
03. Czy wnioskodawca w dniu składania wniosku:			
1. pozostaje w związku małżeńskim - TAK ☐ NIE ☐ <small>(wypełnia wyłącznie osoba fizyczna)</small>			
2. współposiada gospodarstwo rolne wraz z małżonkiem - TAK ☐ NIE ☐ <small>(wypełnia wyłącznie osoba fizyczna)</small>			
3. współposiada gospodarstwo rolne z inną osobą niż małżonek - TAK ☐ NIE ☐			
☐ Prowadzę samodzielnie odrębne gospodarstwo rolne, stanowiące zorganizowaną całość gospodarczą. <small>(wypełnia wyłącznie osoba, która ubiega się o nadanie numeru odrębnego od numeru nadanego małżonkowi/współposiadaczowi)</small>			
☐ Nie zamierzam uczestniczyć w mechanizmach wymienionych w art. 12 ust. 4b ustawy z dnia 18.12.2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności. <small>(wypełnia wyłącznie osoba, która ubiega się o nadanie numeru odrębnego od numeru nadanego małżonkowi/współposiadaczowi)</small>			
IV. DANE IDENTYFIKACYJNE WNIOSKODAWCY			
04. Nazwisko / Nazwa pełna		05. Pierwsze imię / Nazwa skrócona	
		06. Drugie imię ³⁾	
07. Firma przedsiębiorcy			
08. Obywatelstwo	09. PESEL	10. REGON	
11. NIP ²⁾		12. Kod kraju i numer paszportu lub innego dokumentu tożsamości (wypełnia osoba nieposiadająca obywatelstwa polskiego)	
V. MIEJSCE ZAMIESZKANIA I ADRES ALBO SIEDZIBA I ADRES WNIOSKODAWCY			
13. Województwo		14. Powiat	
15. Gmina			
16. Kod pocztowy	17. Poczta	18. Miejscowość	19. Ulica
20. Nr domu	21. Nr lokalu	22. Telefon stacjonarny / komórkowy ³⁾	23. Faks ³⁾
24. E-mail ³⁾			
VI. ADRES DO KORESPONDENCJI WNIOSKODAWCY ☐ / PELNOMOCNIKA ¹⁾ ☐			
<small>Uwaga! Nie wypełniać, jeśli adres do korespondencji jest identyczny z adresem podanym w sekcji V lub VIII.</small>			
25. Województwo		26. Powiat	
27. Gmina			
28. Kod pocztowy	29. Poczta	30. Miejscowość	31. Ulica
32. Nr domu	33. Nr lokalu	34. Telefon stacjonarny / komórkowy ³⁾	35. Faks ³⁾
36. E-mail ³⁾			
¹⁾ Właściwe zaznaczyć znakiem X, ²⁾ Nie dotyczy osoby fizycznej, która nie prowadzi działalności gospodarczej lub nie jest zarejestrowanym podatnikiem podatku od towarów i usług ³⁾ dane nieobowiązkowe UWAGA! Pola na szarym tle wypełnia pracownik ARiMR			

VII. DANE PEŁNOMOCNIKA ☐ / OSOBY UPRAWNIONEJ DO REPREZENTACJI ¹⁾ ☐					
37. Nazwisko			38. Pierwsze imię		
39. Drugie imię ³⁾			40. Obywatelstwo		41. PESEL
42. NIP ²⁾		43. Kod kraju i numer paszportu lub innego dokumentu tożsamości (wypełnia osoba nieposiadająca obywatelstwa polskiego)			44. Poświadczenie złożenia pełnomocnictwa / dokumentu uprawniającego do reprezentacji ☐
VIII. MIEJSCE ZAMIESZKANIA I ADRES PEŁNOMOCNIKA					
45. Województwo			46. Powiat		47. Gmina
48. Kod pocztowy		49. Poczta		50. Miejscowość	
51. Ulica		52. Nr domu		53. Nr lokalu	
54. Telefon stacjonarny / komórkowy ³⁾		55. Faks ³⁾		56. E-mail ³⁾	
IX. NUMER RACHUNKU BANKOWEGO LUB NUMER RACHUNKU W SPÓŁDZIELCZEJ KASIE OSZCZĘDNOŚCIOWO – KREDYTOWEJ WNIOSKODAWCY					
57. Nazwisko, imię / nazwa posiadacza rachunku					58. Wypełniają osoby mające siedzibę poza granicami Polski i nieposiadające rachunku w banku na terenie Polski - Kod kraju i BIC (Bank Identification Code)
59. Numer rachunku					
X. ZAŁĄCZNIKI ¹⁾					
☐ Pełnomocnictwo ☐ Dokumenty poświadczające prawo do reprezentacji podmiotu ☐ Załącznik do wniosku dla organizacji producentów (W-1.1/04)					
☐ Załącznik do wniosku dla wspólników s.c. ☐ Kopia decyzji o uznaniu lub wstępnym uznaniu, lub wpisie do rejestru ☐ Inne załączniki					
☐ Wykaz dowodów potwierdzających samodzielne prowadzenie przez wnioskodawcę odrębnego gospodarstwa rolnego, stanowiącego zorganizowaną całość gospodarczą:					
<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>					
XI. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZETWARZANIA DANYCH OSOBOWYCH					
<p>W związku z treścią art. 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE – ogólne rozporządzenie o ochronie danych (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 127 z 23.05.2018, str. 2), dalej „Rozporządzenie”, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa informuje, że:</p> <p>1) administratorem Pani/Pana danych osobowych (dalej: Administrator) jest Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z siedzibą w Warszawie, Al. Jana Pawła II 70, 00-175 Warszawa;</p> <p>2) z Administratorem mogą kontaktować się poprzez adres e-mail: info@arimr.gov.pl lub pisemnie na adres korespondencyjny Centrali Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, ul. Poleczki 33, 02-822 Warszawa;</p> <p>3) Administrator wyznaczył inspektora ochrony danych, z którym można kontaktować się w sprawach dotyczących przetwarzania danych osobowych oraz korzystania z praw związanych z przetwarzaniem danych, poprzez adres e-mail: iod@arimr.gov.pl, lub pisemnie na adres korespondencyjny Administratora, wskazany w pkt 2;</p> <p>4) zebrane dane osobowe będą przetwarzane przez Administratora na podstawie art. 6 ust. 1 lit. c) Rozporządzenia, tj. gdy jest to niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze danych (dane obowiązkowe) lub art. 6 ust. 1 lit. a) Rozporządzenia, tj. na podstawie odrębnej zgody na przetwarzanie danych osobowych, która obejmuje zakres danych szerszy, niż to wynika z powszechnie obowiązującego prawa (dane nieobowiązkowe);</p> <p>5) zebrane dane osobowe na podstawie art. 6 ust. 1 lit. c) Rozporządzenia będą przetwarzane przez Administratora w celu realizacji zadań wynikających z art. 2 w zw. z art. 5, 7, 8 i 9 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz.U. 2017 r., poz. 1853 ze zm.) w zw. z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 września 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinien spełniać wniosek o wpis do ewidencji producentów (Dz.U. poz. 1854) oraz art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w ramach PROW na lata 2014-2020 (Dz.U. 2018 r., poz. 627 ze zm.), tj. prowadzenia krajowego systemu ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności;</p> <p>6) zebrane dane osobowe mogą być udostępniane podmiotom uprawnionym do przetwarzania danych osobowych na podstawie przepisów powszechnie obowiązującego prawa oraz podmiotom przetwarzającym dane osobowe na zlecenie Administratora w związku z wykonywaniem powierzonego im zadania w drodze zawartej umowy, np. dostawcom IT;</p> <p>7) zebrane dane osobowe na podstawie art. 6 ust. 1 lit. c) Rozporządzenia, będą przetwarzane przez okres 5 lat, licząc od dnia 1 stycznia roku następnego po roku, w którym wniosek o wpis do ewidencji producentów został zarejestrowany w krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności. Okres przetwarzania danych może zostać każdorazowo przedłużony o okres przedawnienia roszczeń, jeżeli przetwarzanie danych będzie niezbędne do dochodzenia roszczeń lub do obrony przed takimi roszczeniami przez Administratora. Ponadto, okres przechowywania danych może zostać przedłużony na okres potrzebny do przeprowadzenia archiwizacji;</p> <p>8) dane osobowe zebrane na podstawie art. 6 ust. 1 lit. a) Rozporządzenia, tj. odrębnej zgody na przetwarzanie danych osobowych będą przetwarzane w celu realizacji zadań o których mowa w pkt 5 oraz przez okres realizacji celów, o których mowa w sekcji XII wniosku lub do czasu jej odwołania lub zmiany;</p> <p>9) przysługuje Pani/Panu prawo dostępu do Pani/Pana danych osobowych, prawo żądania ich sprostowania, usunięcia lub ograniczenia ich przetwarzania, w przypadkach określonych w Rozporządzeniu;</p> <p>10) w przypadkach, w których przetwarzanie Pani/Pana danych osobowych odbywa się na podstawie art. 6 ust. 1 lit. a) Rozporządzenia, tj. odrębnej zgody na przetwarzanie danych osobowych, przysługuje Pani/Panu prawo przenoszenia danych objętych zgodą oraz do odwołania tej zgody lub zmiany w dowolnym momencie, bez wpływu na zgodność przetwarzania, którego dokonano na podstawie zgody przed jej odwołaniem;</p> <p>11) w przypadku uznania, że przetwarzanie danych osobowych narusza przepisy Rozporządzenia, przysługuje Pani/Panu prawo wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych;</p> <p>12) podanie danych osobowych na podstawie art. 6 ust. 1 lit. c) Rozporządzenia we wniosku o wpis do ewidencji producentów, wynika z obowiązku zawartego w przepisach powszechnie obowiązujących, a konsekwencją niepodania tych danych osobowych po jednokrotnym wezwaniu do usunięcia braków, będzie pozostawienie wniosku bez rozpoznania w całości lub części.</p>					
³⁾ dane nieobowiązkowe					
UWAGA! Pola na szarym tle wypełnia pracownik ARIMR 2/4					

cd. Załącznika nr 3

XII. ZGODA NA PRZETWARZANIE DANYCH OSOBOWYCH WNIOSKODAWCY I/LUB PEŁNOMOCNIKA - zaznaczyć kwadrat znakiem X

Wyrażam zgodę na przetwarzanie przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z siedzibą w Warszawie, Al. Jana Pawła II nr 70, 00-175 Warszawa (adres do korespondencji: ul. Poleczki 33, 02-822 Warszawa), jako administratora danych, moich danych osobowych podanych w zakresie szerszym, niż jest to wymagane na podstawie przepisów powszechnie obowiązującego prawa, oznaczonych w formularzu we wniosku o wpis do ewidencji producentów jako „dane nieobowiązkowe”, w celu ułatwienia i przyspieszenia kontaktu ze mną w sprawach związanych z prowadzeniem krajowego systemu ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

Podanie ww. danych jest dobrowolne, a ich niepodanie nie wpływa na proces przyjęcia i rozpatrzenia niniejszego wniosku o wpis do ewidencji producentów. Niepodanie tych danych uniemożliwi jedynie realizację celu wskazanego w treści powyższej zgody. Powyższą zgodę można wycofać w dowolnym momencie, poprzez przesłanie "oświadczenia o wycofaniu zgody" na adres korespondencyjny administratora danych, z dopiskiem "Ochrona danych osobowych" lub na adres e-mail: iod@arimr.gov.pl. Wycofanie powyższej zgody nie wpływa na zgodność z prawem przetwarzania, którego dokonano na podstawie zgody przed jej wycofaniem.

(czytelny podpis wnioskodawcy)

(czytelny podpis pełnomocnika)

XIII. OŚWIADCZENIA

Oświadczam, że:

1. podane we wniosku o wpis do ewidencji producentów dane są zgodne z prawdą;
2. znam mi są skutki składania fałszywych oświadczeń wynikających z art. 297 § 1 Kodeksu karnego;
3. znam mi są zasady wpisu do ewidencji producentów, stanowiącej część krajowego systemu ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, o którym mowa w ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2017 r. poz. 1853 ze zm.);
4. znamy mi jest obowiązek zgłaszania kierownikowi biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa każdej zmiany danych zawartych w niniejszym wniosku w terminie 14 dni od dnia zaistnienia zmiany.

Przyjmuję do wiadomości, że:

1. moje dane mogą być przetwarzane przez organy audytowe i dochodzeniowe Unii Europejskiej i państw członkowskich dla zabezpieczenia interesów finansowych Unii.

XIV. DANE MAŁŻONKA WNIOSKODAWCY

Uwaga! Należy wypełnić, jeżeli wnioskodawca będący osobą fizyczną pozostaje w związku małżeńskim

.....
(nazwisko).....
(imię).....
(PESEL / kod kraju i numer paszportu lub innego dokumentu tożsamości)

XV. ZGODA MAŁŻONKA WNIOSKODAWCY

Uwaga! Zgoda nie jest wymagana, jeśli wnioskodawca prowadzi samodzielnie odrębne od małżonka gospodarstwo rolne, stanowiące zorganizowaną całość gospodarczą

Niniejszym oświadczam, że wyrażam zgodę wnioskodawcy na wpis do ewidencji producentów.

.....
(czytelny podpis małżonka wnioskodawcy)XVI. DANE WSPÓLPOSIADACZY GOSPODARSTWA ROLNEGO / WSPÓLNIKÓW SPÓŁKI CYWILNEJ ¹⁾

(1)
(nazwisko / nazwa)
(imię)
(PESEL / kod kraju i numer paszportu lub innego dokumentu tożsamości / REGON)
(2)
(nazwisko / nazwa)
(imię)
(PESEL / kod kraju i numer paszportu lub innego dokumentu tożsamości / REGON)
(3)
(nazwisko / nazwa)
(imię)
(PESEL / kod kraju i numer paszportu lub innego dokumentu tożsamości / REGON)
(4)
(nazwisko / nazwa) |
(imię) |
(PESEL / kod kraju i numer paszportu lub innego dokumentu tożsamości / REGON) |

XVII. ZGODA WSPÓLPOSIADACZY GOSPODARSTWA ROLNEGO

Niniejszym oświadczam, że wyrażam zgodę wnioskodawcy na wpis do ewidencji producentów.

(1)
(czytelny podpis współposiadacza gospodarstwa rolnego)

(2)
(czytelny podpis współposiadacza gospodarstwa rolnego)

(3)
(czytelny podpis współposiadacza gospodarstwa rolnego)

(4)
(czytelny podpis współposiadacza gospodarstwa rolnego)

XVIII. DATA WYPEŁNIENIA WNIOSKU I PODPIS WNIOSKODAWCY

d	d	—	m	m	—	r	r	r	r
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

.....
(czytelny podpis wnioskodawcy / pełnomocnika / osoby lub osób uprawnionych do reprezentacji)¹⁾ Właściwe zaznaczyć znakiem X.

XIX. OŚWIADCZENIE WOBEC ARIMR O WYPEŁNIENIU OBOWIĄZKU INFORMACYJNEGO WOBEC INNYCH OSÓB FIZYCZNYCH

1. Przyjmuję do wiadomości, iż ARIMR staje się administratorem danych osobowych osób fizycznych, otrzymanych ode mnie, które to dane osobowe bezpośrednio lub pośrednio zostały przeze mnie pozyskane w celu uzyskania wpisu do ewidencji producentów, składającej się na krajowy system ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności;
2. Oświadczam, że dane osobowe, o których mowa w pkt 1, przetwarzam zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie regulacjami prawnymi i jestem uprawniony do ich przekazania ARIMR oraz uczyniłem zażość wszelkim obowiązkom związanym z ich przekazaniem, a w szczególności zostały poinformowane osoby, których dane przekazuję, o fakcie i celu ich przekazania;
3. Jednocześnie zobowiązuję się poinformować osoby, których dane osobowe będą przekazywane do ARIMR w celu uzyskania przeze mnie wpisu do ewidencji producentów, składającej się na krajowy system ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, o treści klauzuli, stanowiącej załącznik do niniejszego wniosku (formularz W-1.3/04).

d	d	–	m	m	–	r	r	r	r
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

.....
(czytelny podpis wnioskodawcy / pełnomocnika / osoby lub osób uprawnionych do reprezentacji)

XX. ADNOTACJE ARIMR

UWAGA! Pola na szarym tle wypełnia pracownik ARIMR 4/4

Załącznik nr 4

TABELA RODZAJÓW I ROZMIARÓW DZIAŁÓW SPECJALNYCH PRODUKCJI ROLNEJ

Lp.	Rodzaje upraw i produkcji
1.	Uprawy roślin ozdobnych i pozostałych w szklarniach ogrzewanych powyżej 100 m ²
2.	Uprawy w szklarniach nieogrzewanych powyżej 100 m ²
3.	Uprawy roślin ozdobnych i pozostałych w tunelach foliowych ogrzewanych powyżej 200 m ²
4.	Uprawy grzybów i ich grzybni - powyżej 100 m ² powierzchni uprawowej
5.	Drób rzeźny: a) kurczęta – powyżej 1000 szt. (w skali roku) b) gęsi – powyżej 500 szt. (w skali roku) c) kaczki – powyżej 500 szt. (w skali roku) d) indyki – powyżej 500 szt. (w skali roku) e) strusie – powyżej 20 szt. (w skali roku)
6.	Drób nieśny: a) kury nieśne (w stadzie reprodukcyjnym) – powyżej 2000 szt. (w skali roku) b) gęsi (w stadzie reprodukcyjnym) – powyżej 200 szt. (w skali roku) c) kaczki (w stadzie reprodukcyjnym) – powyżej 500 szt. (w skali roku) d) indyki (w stadzie reprodukcyjnym) – powyżej 500 szt. (w skali roku) e) kury (produkcja jaj konsumpcyjnych) – powyżej 1000 szt. (w skali roku) f) strusie (w stadzie reprodukcyjnym) – powyżej 6 szt. (w skali roku)
7.	Zakłady wylęgu drobiu (zdolność produkcyjna – liczba jaj): a) kurczęta – powyżej 3000 szt. b) gęsi – powyżej 3000 szt. c) kaczki – powyżej 3000 szt. d) indyki – powyżej 3000 szt. e) strusie – powyżej 50 szt.
8.	Zwierzęta futerkowe – powyżej 50 szt. samic stada podstawowego a) lisy i jenoty b) norki c) tchórzofretki d) szynszyle e) nutrie f) króliki
9.	Pasieki powyżej 80 rodzin
10.	Hodowla i chów świń poza gospodarstwem rolnym powyżej 100 szt.

Źródło: Załącznik do ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

WZÓR WNIOSKU O ZWROT PODATKU AKCYZOWEGO ZAWARTEGO W CENIE OLEJU NAPĘDOWEGO WYKORZYSTYWANEGO DO PRODUKCJI ROLNEJ

<p>WNIOSEK o zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej na rok <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> luty <input type="text"/>* sierpień <input type="text"/>**</p>	<p>Potwierdzenie przyjęcia wniosku przez urząd gminy lub miasta (pieczęć)</p> <p>..... Data przyjęcia i podpis</p>												
<p>Podstawa prawna: ustawa z dnia 10 marca 2006 r. o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1340 oraz z 2018 r. poz. 2244 i 2247), zwana dalej „ustawą”.</p> <p>Termin składania wniosku: od dnia 1 lutego do ostatniego dnia lutego; od dnia 1 sierpnia do dnia 31 sierpnia.</p> <p>Miejsce składania wniosku: wójt, burmistrz (prezydent miasta) właściwy ze względu na miejsce położenia gruntów będących w posiadaniu lub współposiadaniu producenta rolnego.</p>													
<p>I. MIEJSCE SKŁADANIA WNIOSKU</p> <p>01. Wójt, burmistrz (prezydent miasta), do którego jest składany wniosek</p> <div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>													
<p>II. DANE IDENTYFIKACYJNE WNIOSKODAWCY</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 45%; vertical-align: top;"> <p>02. Nazwisko/Nazwa pełna</p> <div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div> </td> <td style="width: 55%; vertical-align: top;"> <p>05. NIP***</p> <div style="border: 1px solid black; width: 100%;"></div> <p>06. PESEL****</p> <div style="border: 1px solid black; width: 100%;"></div> <p>07. Numer dowodu osobistego****</p> <div style="border: 1px solid black; width: 100%;"></div> <p>07a. Wydany przez</p> <div style="border: 1px solid black; width: 100%;"></div> </td> </tr> <tr> <td style="vertical-align: top;"> <p>03. Pierwsze imię/ Nazwa skrócona</p> <div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div> </td> <td style="vertical-align: top;"> <p>04. Drugie imię</p> <div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div> <p>08. Inny dokument potwierdzający tożsamość (rodzaj, numer dokumentu)****</p> <div style="border: 1px solid black; width: 100%;"></div> <p>08a. Wydany przez</p> <div style="border: 1px solid black; width: 100%;"></div> <p>09. Numer w Krajowym Rejestrze Sądowym (w przypadku gdy producent rolny podlega wpisowi do tego rejestru)</p> <div style="border: 1px solid black; width: 100%;"></div> </td> </tr> </table>		<p>02. Nazwisko/Nazwa pełna</p> <div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>	<p>05. NIP***</p> <div style="border: 1px solid black; width: 100%;"></div> <p>06. PESEL****</p> <div style="border: 1px solid black; width: 100%;"></div> <p>07. Numer dowodu osobistego****</p> <div style="border: 1px solid black; width: 100%;"></div> <p>07a. Wydany przez</p> <div style="border: 1px solid black; width: 100%;"></div>	<p>03. Pierwsze imię/ Nazwa skrócona</p> <div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>	<p>04. Drugie imię</p> <div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div> <p>08. Inny dokument potwierdzający tożsamość (rodzaj, numer dokumentu)****</p> <div style="border: 1px solid black; width: 100%;"></div> <p>08a. Wydany przez</p> <div style="border: 1px solid black; width: 100%;"></div> <p>09. Numer w Krajowym Rejestrze Sądowym (w przypadku gdy producent rolny podlega wpisowi do tego rejestru)</p> <div style="border: 1px solid black; width: 100%;"></div>								
<p>02. Nazwisko/Nazwa pełna</p> <div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>	<p>05. NIP***</p> <div style="border: 1px solid black; width: 100%;"></div> <p>06. PESEL****</p> <div style="border: 1px solid black; width: 100%;"></div> <p>07. Numer dowodu osobistego****</p> <div style="border: 1px solid black; width: 100%;"></div> <p>07a. Wydany przez</p> <div style="border: 1px solid black; width: 100%;"></div>												
<p>03. Pierwsze imię/ Nazwa skrócona</p> <div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>	<p>04. Drugie imię</p> <div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div> <p>08. Inny dokument potwierdzający tożsamość (rodzaj, numer dokumentu)****</p> <div style="border: 1px solid black; width: 100%;"></div> <p>08a. Wydany przez</p> <div style="border: 1px solid black; width: 100%;"></div> <p>09. Numer w Krajowym Rejestrze Sądowym (w przypadku gdy producent rolny podlega wpisowi do tego rejestru)</p> <div style="border: 1px solid black; width: 100%;"></div>												
<p>III. MIEJSCE ZAMIESZKANIA I ADRES / SIEDZIBA I ADRES PRODUCENTA ROLNEGO</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 33%;">10. Państwo</td> <td style="width: 33%;">11. Województwo</td> <td colspan="2" style="width: 34%;">12. Powiat</td> </tr> <tr> <td>13. Gmina</td> <td>14. Ulica</td> <td>15. Nr domu</td> <td>16. Nr lokalu</td> </tr> <tr> <td>17. Miejscowość</td> <td>18. Kod pocztowy</td> <td colspan="2">19. Poczta</td> </tr> </table>		10. Państwo	11. Województwo	12. Powiat		13. Gmina	14. Ulica	15. Nr domu	16. Nr lokalu	17. Miejscowość	18. Kod pocztowy	19. Poczta	
10. Państwo	11. Województwo	12. Powiat											
13. Gmina	14. Ulica	15. Nr domu	16. Nr lokalu										
17. Miejscowość	18. Kod pocztowy	19. Poczta											
<p>IV. OŚWIADCZENIE O POWIERZCHNI UŻYTKÓW ROLNYCH ORAZ ŚREDNIEJ ROCZNEJ LICZBIE BYDŁA</p> <p>Oświadczam, że jestem posiadaczem użytków rolnych o powierzchni <input type="text"/> ha <input type="text"/> a, współposiadaczem użytków rolnych o powierzchni <input type="text"/> ha <input type="text"/> a określonej w ewidencji gruntów i budynków wg stanu na dzień 1 lutego <input type="text"/> roku, wykorzystywanych do produkcji rolnej, położonych na obszarze gminy <input type="text"/>.</p> <p>Oświadczam, że średnia roczna liczba dużych jednostek przeliczeniowych bydła, którego byłem/byłam posiadaczem w roku poprzedzającym rok, w którym został złożony wniosek o zwrot podatku wynosi <input type="text"/>.</p>													
<p>V. INFORMACJA O ZAŁĄCZNIKACH</p> <p>20. Liczba załączników *****</p> <div style="border: 1px solid black; width: 100%; height: 20px;"></div>													
<p>* Zaznaczyć w przypadku wniosku o zwrot podatku za okres od dnia 1 sierpnia do dnia 31 stycznia. ** Zaznaczyć w przypadku wniosku o zwrot podatku za okres od dnia 1 lutego do dnia 31 lipca. *** Podają te podmioty, które są obowiązane posiadać NIP na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz. U. z 2017 r. poz. 869, z późn. zm.). **** Podać numer PESEL albo numer dowodu osobistego albo rodzaj i numer innego dokumentu potwierdzającego tożsamość. ***** Podać liczbę faktur VAT albo ich kopii, oświadczeń oraz dokumentów, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy.</p>													

cd. Załącznika nr 5

21. Załączniki	Nazwa załączników	Liczba załączników
.....
.....
.....
.....

VI. Proszę o wypłacenie zwrotu podatku w gotówce

Proszę o przekazanie zwrotu podatku na rachunek bankowy

VII. NUMER RACHUNKU BANKOWEGO (w przypadku przelewu zwrotu podatku na rachunek bankowy)

22. *Nazwisko i imię/nazwa oraz adres posiadacza rachunku*

.....

.....

23. *Nazwa pełna banku*

.....

24. *Pełny numer rachunku bankowego*

.....

VIII. ZGODA WSPÓLPOSIADACZY NA WYPŁATĘ ZWROTU PODATKU*****

1) (imię i nazwisko) (data i podpis)
2) (imię i nazwisko) (data i podpis)
3) (imię i nazwisko) (data i podpis)
4) (imię i nazwisko) (data i podpis)
5) (imię i nazwisko) (data i podpis)
6) (imię i nazwisko) (data i podpis)

IX. OŚWIADCZENIA

Oświadczam, że znane mi są:

- 1) skutki składania fałszywych oświadczeń wynikające z art. 297 § 1 Kodeksu karnego;
- 2) zasady przyznawania zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej.

25. *Data i podpis wnioskodawcy*

data wypełnienia wniosku
(dzień - miesiąc - rok)

.....
czytelny podpis wnioskodawcy

X. ADNOTACJE URZĘDU GMINY/MIASTA

26. *Uwagi*

.....

***** Wypełnić w przypadku, gdy grunty gospodarstwa rolnego stanowią przedmiot współposiadania (nie dotyczy współmałżonków).

BIBLIOGRAFIA

1. Ustawa z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz.U. z 2020 r., poz. 396 tekst jednolity).
2. Ustawa z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz.U. z 2019 r., poz. 1362 tekst jednolity).
3. Ustawa z dnia 14 kwietnia 2016 r. o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 869 tekst jednolity).
4. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie kwalifikacji rolniczych posiadanych przez osoby wykonujące działalność rolniczą (Dz. U. z 2012 r. poz. 109, zm. z 2019 r. poz. 837).
5. Ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2017 r. poz. 1853 z późn. zm. tekst jednolity).
6. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 września 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinien spełnić wniosek o wpis do ewidencji producentów (Dz. U. z 2019 r. poz. 1854).
7. Ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2020 r. poz. 174, 782 tekst jednolity).
8. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1373 z późn. zm. tekst jednolity).
9. Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 2214 tekst jednolity).
10. Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 333 tekst jednolity).
11. Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1387 z późn. zm. tekst jednolity).
12. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2019 r. w sprawie norm szacunkowych dochodu z działów specjalnych produkcji rolnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 2420).
13. Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. z 2020 r. poz. 106 tekst jednolity).
14. Ustawa z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 722 tekst jednolity).
15. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie wzoru wniosku o zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 2466).
16. Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1170 tekst jednolity).
17. Obwieszczenia Ministra Finansów z dnia 24 lipca 2019 r. w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych na rok 2020 (M. P. z 2019 r. poz. 738).
18. Obwieszczenia Ministra Finansów, Inwestycji i Rozwoju z dnia 15 października 2019 r. w sprawie minimalnych stawek podatku od środków transportowych obowiązujących w 2020 r. (M. P. z 2019 r. poz. 1020).
19. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r - Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2019 r. poz. 900 z późn. zm. tekst jednolity).
20. Bocheński Ł. Wysocki O: Podatki w działalności rolniczej, Poznań 2019.
21. Tatka M., Wysocki O., Żok K., Bocheński Ł.: Podatek VAT w rolnictwie. Poznań 2013.
22. Pieczyński B., Gradka I. Podatki w gospodarstwie rolnym. Radom 2013.
23. www.kowr.gov.pl
24. www.krus.gov.pl
25. www.ksiegowosc.infor.pl/podatki
26. <https://www.podatki.gov.pl/podatki-i-oplaty-lokalne/formularze/>
27. www.ufg.pl

ISBN 978-83-60232-97-2

